

Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030

tervezet

Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030

Egyeztetési változat

Készült: Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ koordinálásával

2022. december

Tartalom

■ Előszó a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiához	9
■ Bevezetés	10
■ Vezetői összefoglaló	12
Az aktív turizmus jövőjét meghatározó tényezők Magyarországon	12
Aktív Magyarország 2030 – Konceptió	13
A Stratégia célrendszere	13
A Stratégia eszközendszere és finanszírozási forrásai	16
Megvalósításban részt vevő szervezetek	18
■ Helyzetelemzés	21
Definíciók, a Stratégia hatóköre	21
Kutatási eredmények	21
Az aktív turizmus általános jellemzői	21
Túratípusok főbb jellemzői	24
A klímaváltozás várható hatása a hazai aktív turizmusra	25
Vonzerők	26
Infrastruktúra	28
Szolgáltatások és termékek	30
Információ és promóció	31
Szervezet	33
Fejlesztési programok és a versenyképesség várható alakulása	34
■ Helyzetértékelés	38
■ A megvalósítás alapelvei	40
Térségi gondolkodás	40
Aktív turizmus szempontjából fontos térségek helytermékmodellje	40
Célcsoport-orientált, fenntartható fejlesztés	43
Rendezett infrastruktúra	43
Aktív turisztikai szolgáltatói hálózatok és csomagajánlatok	44
Közös, egységes információ és kommunikáció	44
Erős szervezeti rendszer és kiszámítható finanszírozás	45

■ Aktív Magyarország 2030 – Konceptió	48
Magyarország túraútvonalai, szolgáltatásai hálózatosan és magas minőségben állnak rendelkezésre, valamint fenntartható módon működnek 2030-ban	48
Vonzó, összefüggő és jó minőségű útvonalhálózat	48
Térségi léptékű hálózatok, melyeket országos útvonalak kötnek össze	48
Magas minőségű szolgáltatások fenntartható módon	50
Magyarország a szelíd aktív turizmus hazája, mely 18+8 egyedi arculatú, megfelelően kiépült aktív turisztikai térségére és az őket összekötő országos és nemzetközi útvonalakra támaszkodik.	50
Magyarország a szelíd aktív turizmus hazája.	50
Térségi adottságokhoz illeszkedő, egyedi arculat.	50
Az aktív turisztikai szempontból fontos 18+8 térség, valamint az országos és a nemzetközi szintű útvonalak.	50
A szükséges információs és promóciós csatornák hatékonyan működnek, erős a szervezeti háttér.	53
Megfelelő információs és promóciós csatornák	53
A szervezeti háttér erősödik	53
■ Célrendszer	56
Misszió	57
Vízió	58
Az egészséges, környezettudatos életmód és az arra való nevelés zászlóshajója	58
Növekvő gazdasági tényező a turizmuson belül	58
Mindenki számára elérhető, minőségi élmények biztosítója	58
A vidék fejlesztésének egyik hatékony eszköze	58
A nemzeti identitás erősítője, közösségek teremtetője	59
Célkitűzések	59
Egészségi állapot javítása	60
Pozitív nemzetgazdasági hatások	61
A vidék fejlesztése	61
Helyi és nemzeti identitás megerősítése	62
Környezeti fenntarthatóság	62
Átfogó cél	65
■ Stratégiai intézkedések	68
Vonzerő	68
Vállalások	68
Intézkedések	68
Kilátóhely	69
Tanösvény, látogatóközpont	69
Kiépített attrakzív túrautak, siklóernyős starthelyek	70
Land art, storytelling	70
Célpontok, útvonalak környezeti rendezése	71
Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása	71

Útvonalhálózat	72
Vállalások	72
Intézkedések	72
Gyalogtúra-útvonalak	73
Kerékpártúra-útvonalak	73
Vízitúra-útvonalak	74
Lovastúra-útvonalak	74
Síközpontok	75
Vitorlásinfrastruktúra	75
Közösségi közlekedés	76
Parkolók, természetbe való belépési pontok	76
Szolgáltatások	77
Vállalások	77
Intézkedések	77
Szálláshelyek, vendéglátás	78
Pihenőhelyek	78
Túratípus-specifikus szolgáltatások	79
Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat	79
Csomagajánlatok	80
Aktív turizmus az iskolai oktatásban	80
Információ, marketing, promóció, kommunikáció	81
Vállalások	81
Intézkedések	81
Márka, arculat és kommunikációs kampányok	82
Platform, adatbázis és honlap	82
Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása	83
Rendezvények, események, versenyek	83
Koordináció és menedzsment	84
Vállalások	84
Intézkedések	84
Monitoring és értékelés	85
Oktatás és szemléletformálás a szakemberek és döntéshozók körében	85
Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés	86
Aktív Magyarország Alap (AMA)	86
Cselekvési Terv	89
Vonzerők fejlesztése	90
Kilátóhelyek minőségfejlesztése (aktív turisztikai projekt részeként)	90
Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése	92

Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős starthelyek fejlesztése	94
Land art, storytelling fejlesztése	96
Célpontok, útvonalak környezeti rendezése	98
Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása	100
Úthálózatok fejlesztése	102
Gyalogos turistautak fejlesztése	102
Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése	104
Vízitúra-útvonalak fejlesztése	106
Lovastúra-útvonalak fejlesztése	108
Síközpontok fejlesztése	110
Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése	112
Közösségi közlekedés fejlesztése	114
Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése	116
Szolgáltatásfejlesztés	118
Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése	118
Pihenőhelyek fejlesztése	120
Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése	122
Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése	124
Csomagajánlatok fejlesztése	126
Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban	128
Információ, marketing, promóció, kommunikáció	130
Márka, arculat és kommunikációs kampányok fejlesztése	130
Platform-, adatbázis- és honlapfejlesztés	132
Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása	133
Rendezvények, események, versenyek szervezése	134
Koordináció és menedzsmentfejlesztés	135
Monitoring és értékelés fejlesztése	135
Oktatás és szemléletformálás a szakemberek és döntéshozók körében	136
Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés	137
Aktív Magyarország Alap (AMA)	138
■ A Stratégia célrendszerének illeszkedése	141
■ A Stratégia megvalósításában részt vevő szervezetek	144
■ A Stratégia megvalósulásának nyomon követése	148
A monitoring célja, alapelvei, nehézségei	148
Indikátorrendszer	150
A monitoring és értékelés szervezeti háttere	156
■ Rövidítésjegyzék	158
■ Ábrajegyzék	159

Előszó a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiához

„Semmilyen széljárás nem kedvez annak, aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.”

2020 korszakhatár: a világ visszafordíthatatlanul megváltozott. A járvány hatására átalakultak a munkavégzési, az iskolába járási, a sportolási és a vásárlási szokásaink.

Gondoljunk vissza, hogy néhány évvel ezelőtt hány Zoom-megbeszélésen vettünk részt, és hogy mennyire természetessé vált ez mára! A változások sorából az aktív és ökoturizmus sem maradhatott ki. 2020 nyara forduló-pontot jelentett: többen kerékpároztak a Balaton, a Velencei-tó és a Tisza-tó körül, mint bármikor korábban. A nagy sportszerforgalmazók kifogytak a termékeikből: kerékpárt, SUP-ot számos helyen csak előjegyzésre lehetett vásárolni ebben az időszakban.

Ekkor még azt hittük, 2020 speciális év, többet ilyen nem lesz. De tévedtünk. 2021 minden korábbi rekordot megdöntött. Januárban tömeg-jelenetek alakultak ki a Kékestető felé vezető úton, tavasszal megteltek az erdők, nyáron ennyi kerékpáros még soha nem tekert a népszerű célpontokon. Az aktív turizmus népszerűségét mutatják a különböző természetjáráshoz használt applikációk letöltési számai is, illetve a közösségi média tematikus csoportjainak mennyisége és résztvevőinek száma szintén az egekbe emelkedett.

Az új évtized egyben egy új európai uniós költségvetési ciklust is elindít. Ebben az aktív turizmusra fordítható források magasabbak lesznek, mint bármikor korábban. A trendek egyértelműek, és nekünk, a területen dolgozóknak feladatunk, hogy a forrásokat jól, megtervezetten, a hálózati és természetvédelmi elveket szem előtt tartva használjuk fel.

Most a széljárás kedvező, jelöljük ki az elérendő kikötőt. Az évtized első felében szükséges meghatároznunk azokat a célokat, ahova 2030-ra el szeretnénk jutni. A feladatok megvalósításához világos vízióra van szükség: Magyarország az évtized végére tartozzon a legélhetőbb európai országok közé. Ezt az ambiciózus célt az aktív turizmus eszközeivel jól szolgálhatjuk. Az aktív turizmus az egyik legjobb eszköze annak, hogy a társadalom egészségesebben, környezettudatosabban és boldogabban élje mindennapjait.

Ezt a víziót, a megvalósuláshoz szükséges lépéseket tartalmazza a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia.

Vitorlát fel!

Révész Máriusz
Aktív Magyarországért felelős államtitkár

Bevezetés

Az aktív turizmus világszerte és Magyarországon is egyre népszerűbb módja az utazásnak és a szabadidő eltöltésének. Hazánkban komoly, évszázados hagyományai vannak a természetjárásnak, a vitorlázásnak, a síelésnek és a lovaglásnak. Az infrastruktúrafejlesztések, illetve a gazdasági és társadalmi átalakulás hatására ezek mellett megjelentek napjaink népszerű túratípusai is, a kerékpározás és a vízitúrázás, valamint a futás és az extrém szabadidő-sportok. Az aktív turizmus népszerűsége így, a meglévő hagyományokra és természeti adottságokra építkezve folyamatosan növekszik. A 2019-ben kirobbant járvány pedig mindehhez további lökést adott, hisz a bezártságból való menekvés egyik legfőbb eszközévé vált. Ennek köszönhetően számos kisebb turisztikai szolgáltatót mentett meg, és a résztvevők fizikális és mentális egészségére is jótékonyan hatott. Az ágazat az újrainyitást követően sem veszített népszerűségéből, hisz aki a karanténidőszak alatt rákényszerült, hogy a természetbe meneküljön, megtapasztalta annak pozitív hatásait, és a lazítások után sokan közülük visszatérő túrázókká váltak.

A szektort érintő jelentős társadalmi igényt, a pozitív folyamatokat és a lehetőségeket felismerve Magyarország Kormánya 2016-ban előbb kormánybiztost nevezett ki, majd 2022-től államtitkárságot hozott létre a magyar társadalom fizikai aktivitásának növelése érdekében. Az aktív turizmus területén jelentkező feladatok ellátásában további előrelépés volt a 2019-ben létrehozott Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (továbbiakban: AÖFK). Az AÖFK egyik legfontosabb feladata, hogy összefogja a szakterületén történő beruházásokat, fejlesztéseket, illetve a területtel foglalkozó állami, önkormányzati, civil és piaci szereplők munkáját. Az AÖFK feladatköréhez kapcsolódóan a hazai aktív turizmus fejlődéséhez szükséges célok és tevékenységek kijelölésére és összehangolására szükségessé vált egy Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia (továbbiakban: Stratégia) elkészítése, amelynek időtávja a 2021–2027-es európai uniós ciklushoz is kapcsolódik. A párhuzamosságok elkerülése és a szakmai koordináció érdekében mind az AÖFK feladatai, mind a Stratégia készítése kapcsán folyamatos az együttműködés a Magyar Turisztikai Ügynökséggel.

Az aktív turizmus a jelen Stratégia értelmezésében olyan szabadidő-eltöltési forma, amely során a turista intenzív testmozgással járó tevékenységeket végez, gyakran a lakóhelyétől eltérő helyszínen, és ezen

tevékenység természeti és társadalmi környezetet terhelő hatása minimális. A tevékenységben részt vevő turista mindeközben aktív turisztikai infrastruktúrát használ, helyi szolgáltatásokat vesz igénybe, helyi termékeket fogyaszt. A Stratégia hat túratípussal foglalkozik behatóan, ezek a gyalogos természetjárás, a kerékpárosturizmus, a víziturizmus, a síturizmus, a vitorlásturizmus és a lovas turizmus. Emellett kisebb jelentőséggel szerepet kap benne a futás, a via ferrata, a sziklamászás, a kite surf és a siklóernyőzés is.

A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030-ig jelöli ki a magyarországi aktív turizmus fejlesztési irányvonalait.

A Stratégia létrehozásának célja egy olyan iránymutató szakpolitikai dokumentum készítése, amely szinergiát teremt az aktív turizmus fejlesztéséhez szükséges intézkedések között, ezzel garantálva a szegmens kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődését. Mindezek mellett keretrendszert biztosít az aktív turizmus fejlesztéséhez mobilizálható állami, önkormányzati eszközök és privát fejlesztések lehető legszélesebb körének összehangolására, a források hatékony felhasználására. Erősíti továbbá a hazai aktív turizmushoz kapcsolódó oktatási és nevelési tevékenységeket, hozzájárulva ezzel a magyar társadalom egészségesebb és környezettudatosabb szemléletformálásához, egészen gyermekkortól.

A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia az aktív Magyarországért felelős kormánybiztos kinevezését tartalmazó 1552/2021(VIII.5) Korm. határozat, az AÖFK-t létrehozó és feladatait rögzítő 1144/2019. (III. 18.) Korm. határozat, valamint a nemzeti stratégiákról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet rendelkezéseit figyelembe véve készült. A stratégiaalkotás az aktív turizmus szakmai, civil, piaci és állami szereplőinek folyamatos együttműködésével valósult meg. A Stratégia megalapozása érdekében nemzetközi és hazai piackutatás, helyzetfeltáró tanulmány készült. Az érdekelt felek személyes mélyinterjúk és partnerségi események keretein belül foglalmazták meg észrevételeiket, szakmai javaslataikat a hazai aktív turizmus és saját tevékenységi területük fejlesztésével kapcsolatban. A készülő dokumentumot az érdekelt felek időről időre véleményezhették, és megfogalmazhatták észrevételeiket. A számos helyről érkező információkból összeálló Stratégia egységességét az AÖFK szakemberei mellett egy négy főből álló szakmai opponensi csapat felügyelte.

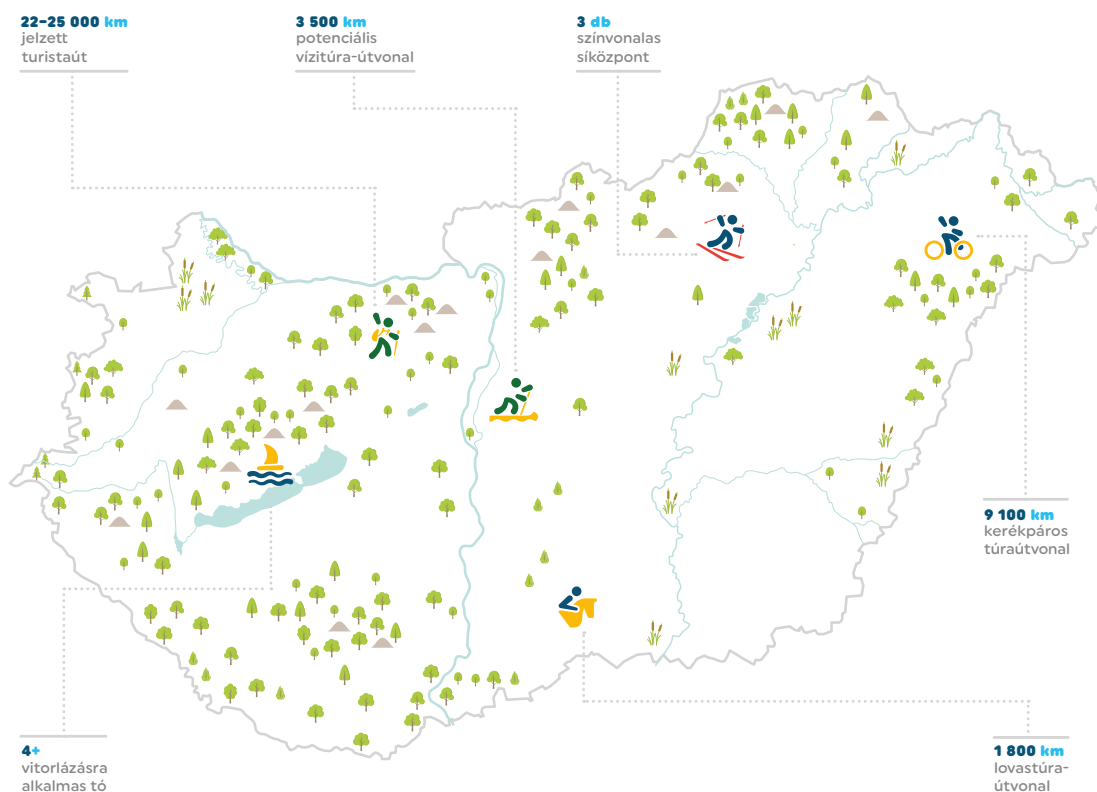
Az elkészült Stratégia a hazai aktív turizmusban érdekelt felek konszenzusán alapul, ami a megvalósítás sikerének egyik kulcsa.

Vezetői összefoglaló

Az aktív turizmus jövőjét meghatározó tényezők Magyarországon

1. ábra Az aktív turizmus fejlesztéséhez rendelkezésre álló alapok

A 2022-ben végzett hazai kutatás alapján a felnőtt magyar lakosság több mint fele potenciálisan aktív turista. Magyarország középhegyvidéki domborzata inkább a hazai aktív turisták számára vonzó, míg a folyók és tavak nemzetközi viszonylatban is versenyképesek. A hazai tájak azoknak is kedveznek, akik kerülnek a veszélyeket, az extremitást és az erős fizikai megterhelést. A hazai aktív turizmus kevésbé sérülékeny, mint más turisztikai szegmens, amit jól bizonyít a COVID-19 járvány alatti növekedés.

Az aktív turizmus további fejlesztéséhez jó alapot adnak a jelenleg rendelkezésre álló adottságok és a már kiépült infrastruktúra.

Az aktív turisztikai szolgáltatások bővítésére országos szinten eddig már több kiemelt program is indult, ilyenek az Aktív Magyarország Program, a Bejárható Magyarország Program, az erdei vasutak fejlesztése, a Téry Ödön Nemzeti Turistaház Fejlesztési Program, valamint a fiatalok bevonását célzó Vándortábor Program. Az eddigi eredmények az elmúlt évek programjainak sikerét igazolják, hiszen vannak olyan térségek, ahol az aktív turizmus és a ráépülő szolgáltatások a helyi gazdaság egyik erős szegmensévé váltak. Ilyen a Mátra, az Őrség vagy a Tisza-tó környéke. Ezekben a térségekben újabb falusi szálláshelyek, vendéglátóhelyek jöttek létre, magas minőségű, piaci szereplők által üzemeltetett, aktív turisztikai szolgáltatásokkal. A siker az átfogó, térségben való gondolkodás fontosságát jelzi, és megmutatja az összehangolt és hálózatos fejlesztések megtérülését.

A térségi szintű sikerekhez az infrastruktúra fejlesztése mellett elengedhetetlen a megfelelő marketing- és kommunikációs feladatok összehangolása, a fejlesztésekhez kapcsolódó egységes arculat megteremtése. Ezt a feladatot az Aktív Magyarország márka, honlap és közösségimédia-kommunikáció fogja át, amely minden aktív turisztikai ágazatot és túratípust népszerűsít, országos és térségi szinten egyaránt. Túratípusonként részletes és jó információs oldalak működnek a természetjárás és síturizmus területén. Cél, hogy a további túratípusokra is létrejöjjenek a megfelelő információs oldalak, illetve olyan adatbázisok készüljenek, amelyek átfogóan tartalmazzák az útvonalakat, attrakciókat és szolgáltatásokat.

■ Aktív Magyarország 2030 – Kon koncepció

A koncepció három célkitűzés teljesülésével számol, amelyekkel a Stratégia alkalmas az alábbiak teljesítésére:

1. Magas minőségű útvonalhálózat, támogató jogszabályi környezet

2030-ra a nemzetközi és országos, magas minőségű útvonalak hosszan felfűzik és összekötik Magyarország legjelentősebb turisztikai vonzerőit, a változatos tájakat, térségeket. Az egyes térségeken belül a térségi hálózatok kötik össze a helyi látnivalókat, az igényekhez igazodva megfelelő számú és minőségű szolgáltatóval és pihenőhellyel. A jogszabályi környezet támogatja az aktív turisztikai tevékenységek végzését és fenntartható fejlesztését. A vonzerőkhöz való fizikai hozzáférés kényelmesen megoldott.

2. Egyedi karakterű térségek

2030-ra adottságaiból fakadóan Magyarország a fenntartható, szelíd aktív turizmus¹ hazája, mely 18+8, egyedi karakterrel rendelkező és sikeres térségére támaszkodik. Minden egyes térség jól meghatározott célcsoportoknak kínál lehetőségeket a természeti és táji adottságoknak, az igénybe vehető szolgáltatásoknak és túratípusoknak megfelelően.

3. Hatékony promóció és szervezet

2030-ra az online és offline promóciós és kommunikációs csatornák átfedés és ellentmondás nélkül, lehetőség szerint valós idejű információkkal érik el és motiválják a célcsoportokat az aktív turisztikai tevékenységekre. Az aktív turizmus szempontjából meghatározó állami, civil és/vagy szakmai szervezetek feladatai, felelősségei egyértelműek. Munkájukhoz a források kiszámítható módon rendelkezésre állnak.

¹ Nemzetközi megnevezése angolul: soft adventure tourism

■ A Stratégia célrendszere

A Stratégia célrendszerének felépülése a küldetés megfogalmazásától indul, majd a 2030-ra vizionált jövőképet követően a társadalmi, gazdasági és környezeti horizontális célokat, valamint a Stratégia átfogó célját fogalmazzuk meg, amelyből a fejlesztési célok következnek.

Alapvetésünk, hogy az aktív turizmus nagyban képes hozzájárulni ahhoz a társadalmi és kormányzati törekvéshez, miszerint **Magyarország 10 éven belül a legélhetőbb európai országok közé tartozzon**. Hitvallásunk szerint az aktív turizmus az egyik legjobb eszköze annak, hogy a társadalom egészségesebben, környezettudatosabban és boldogabban élje mindennapjait. Küldetésünk ennek a minőségibb életnek az elősegítése az aktív turizmus fejlesztése révén.

Jövőképünk szerint éppen ezért az aktív turizmus a társadalom, a gazdaság és a környezet alakításában az alábbi formákban vesz részt 2030-ban:

- **Az egészséges, környezettudatos életmód és az arra való nevelés kiemelt területe.**
- **Növekvő gazdasági tényező a turizmuson belül.**
- **Mindenki számára elérhető, minőségi élményeket ad.**
- **A vidék fejlesztésének egyik hatékony eszköze.**
- **A nemzeti identitás erősítője, közösségek teremtője.**

A Stratégia horizontális céljai a társadalmi, gazdasági és környezeti szempontokat figyelembe véve kerültek megfogalmazásra:

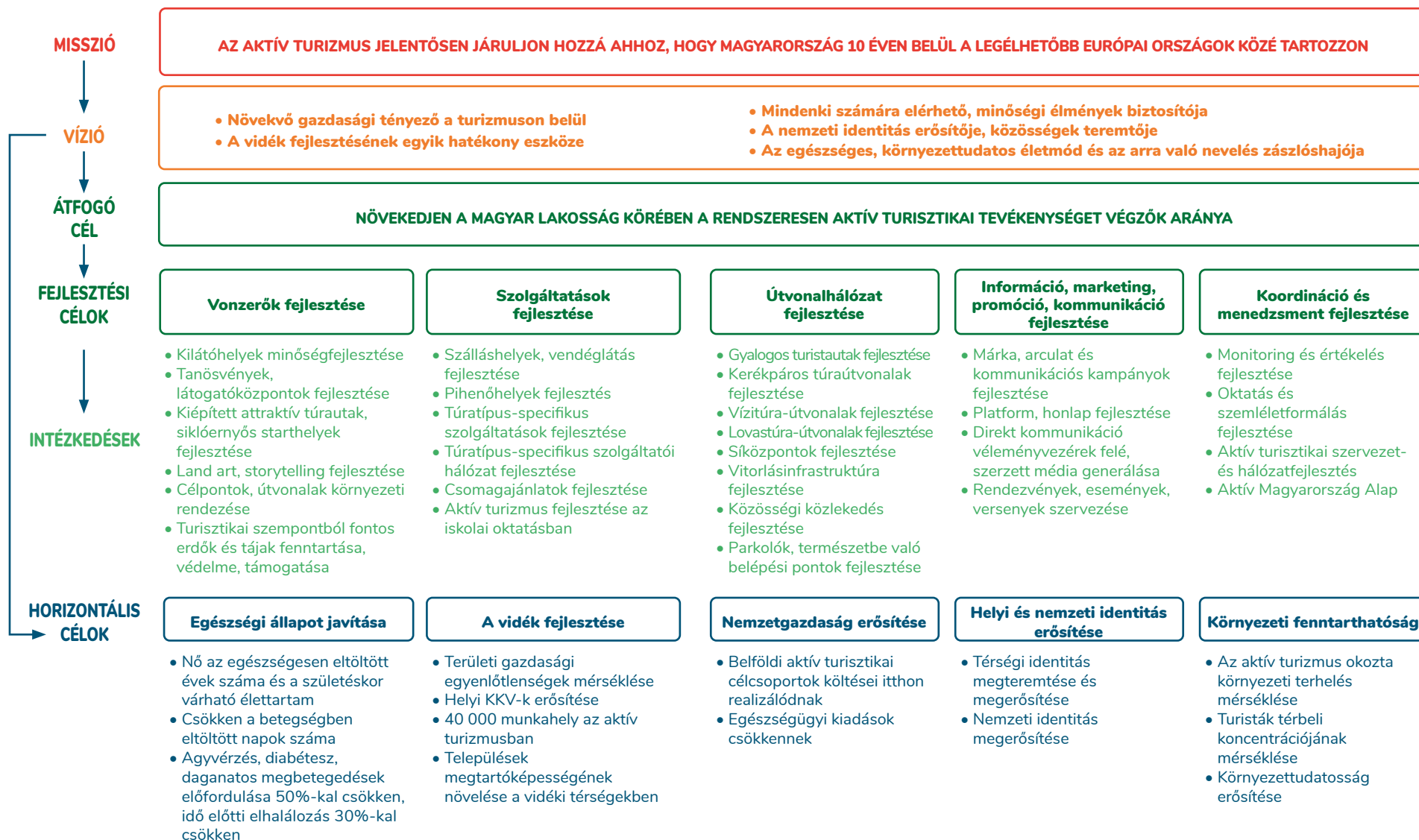
- **A társadalom egészségi állapotának javítása.** Az aktív turizmus az aktív életmód ösztönzésére gyakorolt hatása miatt hozzájárul az egészségben eltöltött évek számának növekedéséhez, a betegségben eltöltött napok számának csökkenéséhez, valamint a mozgáshiányból fakadó betegségek előfordulásának és az idő előtti elhalálozás valószínűségének csökkentéséhez. A természetben végzett aktív tevékenységek továbbá hozzájárulnak a mentális egészség megőrzéséhez is.
- **Pozitív nemzetgazdasági hatások.** Az aktív turizmus hozzájárul ahhoz, hogy a turisztikai költségek egész évben növekedjenek, és a hazai vállalkozóknál realizálódjanak. Az egészségre gyakorolt jótékony hatásainak köszönhetően hozzájárul az egészségügyi kiadások csökkenéséhez is.
- **A vidék fejlesztése.** Megfelelő adottságok esetén az aktív turizmus segít versenyképesebbé tenni a vidéki térségeket, és a helyben teremtett munkahelyekkel erősíti a helyi gazdaságot. A szegmens résztvevőinek nagy része hazai egyéni, mikro-, kis és középvállalkozás, amelyek generációk megélhetését képesek biztosítani a vidéki térségekben. Mindezzel elősegíthető a vidék megtartóképeségének növelése is.

- **Helyi és nemzeti identitás megerősítése.** A belföldi aktív turizmus az egyik legjobb lehetőséget kínálja hazánk felfedezésére. Az itthon szerzett élmények, az ország tájainak, településeinek emberközelű megismerése erősíti mind a helyi, mind a térségi és a nemzeti identitást, a hazaszeretetet.
- **Környezeti fenntarthatóság.** A legfontosabb cél, hogy az aktív turizmus által okozott környezeti terhelés mérséklődjön. A célpontok közösségi közlekedési elérhetőségének javítása csökkenti a károsanyag-kibocsátást, a komplex térségi szemléletű fejlesztések és a látogatómenedzsment pedig a kiemelt célpontok amortizációját. Az aktív turizmus az oktatáson, a nevelésen, a szemléletformáláson keresztül hozzájárul a környezettudatos életmód erősítéséhez, a biodiverzitás fontosságának, a klímaváltozás elleni küzdelemben az egyén szerepének hangsúlyozásához.

A Stratégia átfogó célja, hogy növekedjen a magyar lakosság körében az aktív turisztikai és rekreációs tevékenységet végzők aránya és annak rendszeressége. Ennek érdekében öt fejlesztési cél került megfogalmazásra:

2. ábra A Stratégia célrendszere

A Stratégia eszközszerrendszere és finanszírozási forrásai

1. táblázat Fejlesztési célok és a hozzájuk tartozó intézkedések

INTÉZKEDÉS- CSOPORTOK	INTÉZKEDÉSEK	RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ
Vonzóerők fejlesztése	Kilátóhelyek minőségfejlesztése Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése Kiepített mászóutak fejlesztése Land art, Storytelling fejlesztése Célpontok, útvonalak környezeti rendezése Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása	- Kilátóhelyek felújítása, újak építése - Látogatóközpontok korszerűsítése, tanösvénykijelölés szabályozása - Attraktív túraútvonalak és via ferrata fejlesztése - Land artok létesítésével, történetmesélés eszközével egy-egy térség vonzerejének növelése - Belépési pontok környezetének rendezése - Örökerdő-gazdálkodás, ösztönzése
Útvonalhálózat fejlesztése	Gyalogos turistautak fejlesztése Kerékpáros túraútvonalak fejlesztése Vízitúra-útvonalak fejlesztése Lovastúra-útvonalak fejlesztése Síközpontok fejlesztése Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése Közösségi közlekedés fejlesztése Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése	- Definíciók, szabványok, jogszabályi háttér rendezése - EUROVELO és térségi hálózatok kiépítése, bringaparkok létesítése - Vízitúrázás feltételeinek biztosítása az arra alkalmas folyóinokon - EUROHORSE útvonalak fejlesztése 5-6 síközpont kialakítása, négyévszakos síközpontfejlesztések - Túrákikötők, vendéghegyek és selyák biztosítása, vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata - Belépési pontok közlekedési kapcsolatának, infrastruktúrájának javítása
Szolgáltatások fejlesztése	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése Pihenőhelyek fejlesztése Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése Csomagajánlatok fejlesztése Aktív turizmus az iskolai oktatásban	- Üresen álló állami ingatlanok funkcióváltása (aktív turisztikai hasznosítása), ifjúsági táborok felújítása - Túratípusokhoz kötődő pihenőhelyek felújítása és új, több túratípust is kiszolgáló pihenőhelyek létesítése - Szolgáltatópontok kiépítése, kedvezményrendszer kialakítása - Aktív turisztikai szolgáltatói platform az együttműködések megkönnyítésére, szabványok és minősítési rendszer létrehozása - Szolgáltatásegységek, csomagajánlatok ösztönzése - Erdei iskola program kiterjesztése, túratípusok oktatása tantervi keretek között, vízijártasság fejlesztése, túravezetők, oktatók képzése
Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	Márka, arculat és kommunikációs kampányok Platform, honlap fejlesztése Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása Rendezvények, események, versenyek támogatása, ösztönzése	- Országos és térségi kommunikáció fejlesztése - Platform a turisztikai vonzerőkhöz, útvonalakhoz, állami szállásokhoz - Véleményvezérek bevonása az aktív turizmus népszerűsítésébe - Az aktív turizmussal, a túratípusokkal való személyes megismerkedés lehetőségének biztosítása
Koordináció és menedzsment fejlesztése	Monitoring és értékelés Oktatás és szemléletformálás Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés Aktív Magyarország Alap	- A beavatkozások hatékonyságának mérése - Belső munkaerő szemléletformálása és képzése, tudás- és innováció képesség erősítése - A szervezeti rendszer, a szervezetek közötti kapcsolat megerősítése, innováció támogatása - Éves költségkerettel rendelkező aktív turisztikai fejlesztésekre felhasználható központi forrás, mely a más forrásokból nem támogatható kisebb projektek és fenntartási jellegű kiadások finanszírozása céljából kerül létrehozásra - A fenntartható életmód népszerűsítése, a klímaváltozásra gyakorolt emberi hatás és a biodiverzitás megőrzésével kapcsolatos szemléletformálás támogatása

A fejlesztési célok eléréséhez szükséges forrásokat az alábbi táblázat tartalmazza:

2. táblázat Szükséges források intézkedéscsoportonként

Intézkedéscsoportok	Szükséges forrás (milliárd Ft)
Vonzerők fejlesztése	26,8
Útvonalhálózat fejlesztése	75,8
Szolgáltatások fejlesztése	56,9
Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	23,3
Koordináció és menedzsment fejlesztése	3,4
Aktív Magyarország Alap	84,0
Összesen	270,2

A Stratégia sikeres megvalósításához és a célok eléréséhez elengedhetetlen a kiszámítható, hosszú távú finanszírozás. A projektek finanszírozása mind hazai (állami vagy önkormányzati), mind európai uniós forrásokból lehetséges. Ennek érdekében a Kormány a Stratégia elfogadásáról szóló határozatban felhatalmazza a területfejlesztési minisztert, hogy a 2021–2027 időszak tervezése és tárgyalása során, az Európai Unió többéves pénzügyi kerete tekintetében gondoskodjon a Stratégia megvalósítását támogató célok megjelenítéséről, a források lehetőség szerinti biztosításáról. Mindemellett a szolgáltatásfejlesztés és egyéb piaci szereplőket is érintő fejlesztések esetében magántőke bevonása is lehetséges, sőt szükséges. A 2021–2027 közötti programozási időszakban az alábbi fejlesztési célokhoz kapcsolódó projektek támogathatóak az operatív programokból közvetlenül vagy közvetetten (3. táblázat).

A fejlesztési célokhoz kapcsolódó projektek mellett az operatív programok forrásaiból finanszírozhatók olyan fejlesztések is, amelyek nem kifejezetten aktív turisztikai fejlesztések, de megvalósításuk jelentősen hozzájárul egy-egy térség, vagy akár az ország aktív turizmusának fejlesztéséhez (pl. közlekedésiinfrastruktúrafejlesztések). Az operatív programok mellett az aktív turizmus fejlesztései és az aktív turizmushoz közvetetten kapcsolódó fejlesztések hazai forrásból is történhetnek. A korábbi tapasztalatokra alapozva önkormányzatok, civil és szakmai szervezetek, valamint piaci szereplők saját forrásból is hozzájárulhatnak a közvetlen és közvetett fejlesztéshez. Meg kell még említeni olyan,

nem hazai finanszírozású egyéb forrásokat is, mint az Interreg program, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF), a Vidékfejlesztési Program (VP) vagy a VisegradFund.

3. táblázat Az operatív programokból várható közvetlen és közvetett források

Intézkedéscsoportok	TOP Plusz	IKOP Plusz	KEHOP Plusz
Vonzerők fejlesztése			
Útvonalhálózat fejlesztése			
Szolgáltatások fejlesztése			
Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	Kötelező tevékenység az eredmények kommunikációja. A létrejött turisztikai szolgáltatásokhoz és infrastruktúrához kapcsolódó marketingtevékenység is elszámolható.		
Koordináció és menedzsment fejlesztése			

A hazai források hosszú távú, kiszámítható biztosításának egyik lehetséges módja egy költségvetési forrásból finanszírozott alap létrehozása. Az Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárság és az AÖFK által létrehozni kívánt alap olyan projektek megvalósulását támogatja, amelyek egyéb forrásokból – a felhasználási szabályozások alapján – nem támogathatók. Az alap a fejlesztések finanszírozása mellett, a hálózati hiányosságok javítása érdekében periférikus helyzetű szolgáltatóknak ideiglenes működési jellegű támogatásokat is biztosíthat. A támogatás igényléséhez a támogatottnak egy konkrét feltételrendszernek kell megfelelnie. A forrás korlátozott ideig használható fel, a fenntartás mellett a piaci alapú működés feltételeinek kialakításához járul hozzá. Ilyen jellegű forrás felhasználását szisztematikus ellenőrzés és előzetes átvilágítás kíséri. A fejlesztési célok megvalósítása során alapvetés, hogy az európai uniós – és a hazai – források felhasználása során azon fejlesztések élvezzenek előnyt, melyek kapcsolódni fognak a Stratégiában megfogalmazott célokhoz.

■ Megvalósításban részt vevő szervezetek

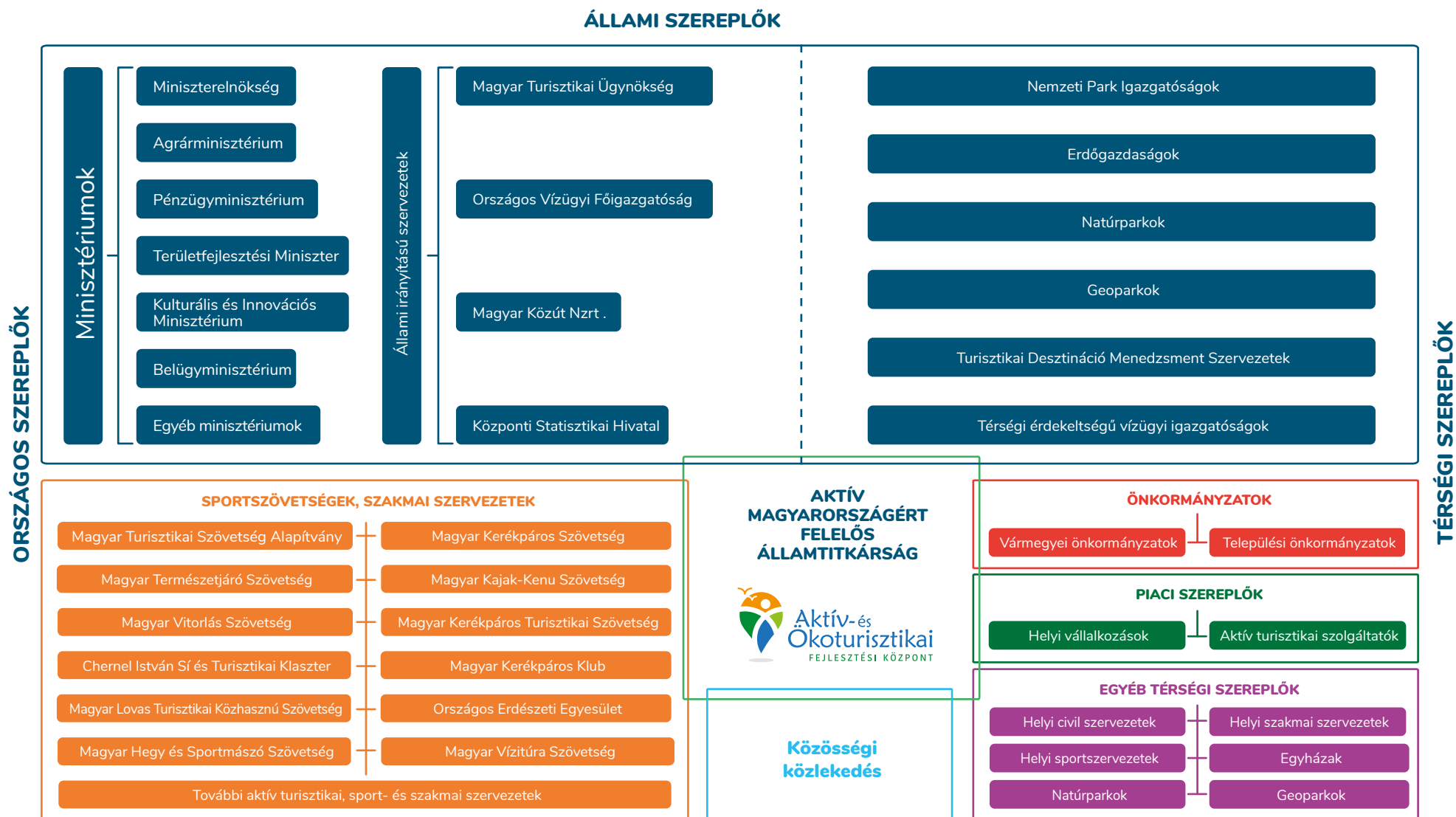
A hazai aktív turisztikai fejlesztések koordinálásáért felelős szervezet az AÖFK, így a Stratégia megvalósításában is meghatározó szerep hárul a szervezetre és az Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárságra. Az AÖFK együttműködik az érintett minisztériumokkal, kiemelten Miniszterelnökséggel és a területfejlesztési miniszterrel, az Agrárminisztériummal, a Belügyminisztériummal, a Kulturális és Innovációs Minisztériummal és a Pénzügyminisztériummal. A minisztériumok mellett fontos országos szintű partnerek még a Magyar Turisztikai Ügynökség, a Magyar Közút Nzrt. és az Országos Vízügyi Főigazgatóság. A monitoring feladatok segítésében kiemelt partner a Központi Statisztikai Hivatal is. Az országos léptékű munkát segítik továbbá a túratípusokhoz kapcsolódó sport-, civil és szakmai szervezetek is, melyek nagy számban képviselik magukat az aktív turizmusból. A térségi léptékű munkában az imént felsorolt szervezetek mellett a területi illetékességű állami szervezetek: a nemzeti park igazgatóságok, erdőgazdaságok, natúrparkok, geoparkok, a területi vízügyi igazgatóságok és desztinációmenedzsment-szervezetek működnek közre.

Emellett fontos szereplők a térségekben a vármegyei és települési önkormányzatok, valamint a piaci szereplők: az aktív turisztikai szolgáltatók és a helyi vállalkozások. Térségenként szintén megjelenhetnek olyan helyi, civil vagy szakmai szervezetek, amelyek tudásukkal hozzájárulhatnak a fenntartható tervezéshez és fejlesztéshez. Szintén igaz ez a térségi sportszervezetekre és különböző szakágaikra. Az egyházak egyrészt a zarándokútvonalak miatt, másrészt szállás- és pihenőpont-biztosítóként fontos szereplői a térségeknek. Országos és térségi léptékben is fontos szereplő a MÁV-Volán-csoport, a közösségi közlekedés biztosítója.

A lakosság, ezen belül a munkaképes lakosság egészségügyi állapotának javítása a munkáltatók érdeke is egyben, ezért vonatkozó célkitűzések elérésében a munkáltatók szerepvállalása is szükséges. Az ehhez szükséges ösztönzőrendszer a Monspart Sarolta Aktív Életmód Stratégiában kerül meghatározásra.

3. ábra A Stratégia végrehajtásában részt vevő szereplők közötti kapcsolatrendszer

Helyzetelemzés

■ Definíciók, a Stratégia hatóköre

Az aktív turizmus a Stratégia értelmezésében olyan **szabadidő-eltöltési forma**, amelynek során a turista **intenzív testmozgással járó tevékenységeket** végez, **gyakran a lakóhelyétől eltérő helyszínen**, és ezen tevékenység **természeti és társadalmi környezetre kifejtett negatív hatása minimális**. A tevékenységben részt vevő turista mindeközben **aktív turisztikai infrastruktúrát** használ, esetenként **helyi termékeket** fogyaszt, helyi **szolgáltatásokat vesz igénybe**.

A **korábbi szakmai dokumentumok** a túratípus helyett a **jármód szót** használták az egyes tevékenységek gyűjtőfogalmául. **Jelen dokumentum vezeti be a túratípus fogalmát** az egyes **aktív turisztikai tevékenységek megnevezésére**, a kevésbé pontos, és szakmai közegben kevésbé elfogadott jármód megfogalmazás helyett.

A Stratégia **hat túratípussal foglalkozik behatóan**, ezek a **gyalogos természetjárás, a kerékpárosturizmus, a víziturizmus, a síturizmus, a vitorlásturizmus és a lovas turizmus**. Emellett **kisebb jelentőséggel** szerepet kap a **futás, a sziklamászás, a kite surf és a siklóernyőzés is**.

A Stratégia az aktív turizmussal foglalkozik kiemelten, az ökoturizmusra vonatkozóan nem tesz megállapításokat. Ugyanakkor esetenként rámutat más turisztikai szegmensekkel való összefüggésekre.

■ Kutatási eredmények

A hazai aktív turizmus alakulását számos kutatással követi nyomon az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ. Ezen kutatások kerültek összefoglalásra ebben a fejezetben.

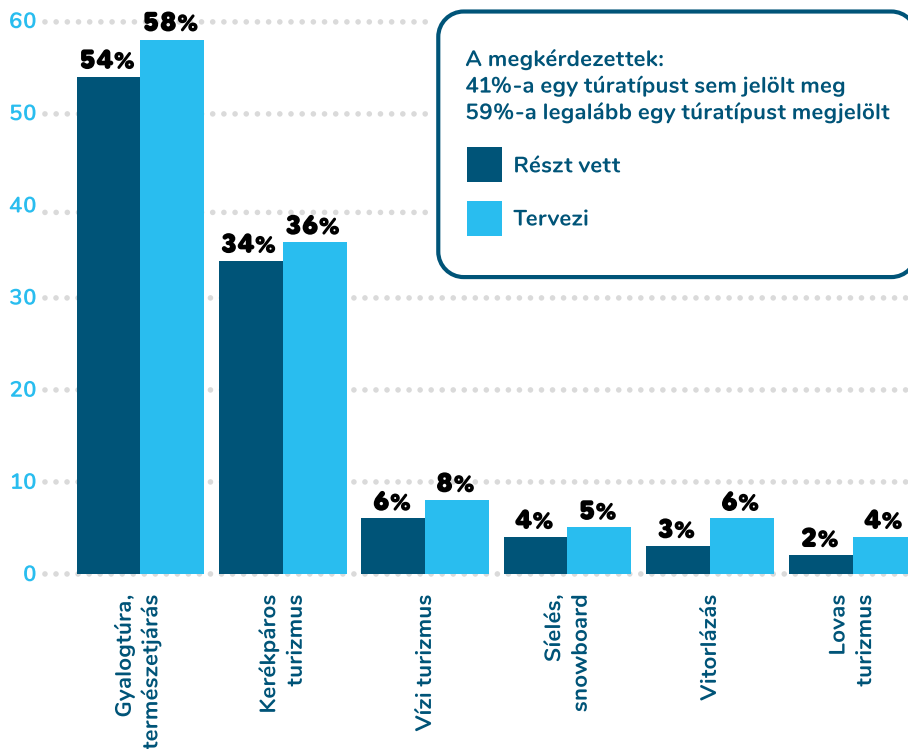
■ Az aktív turizmus általános jellemzői

A helyzetfeltárást megelőző piackutatások a hat fő túratípusra koncentráltak. Az eredmények rávilágítottak arra, hogy az aktív turizmus népszerűsége a következő évtizedben várhatóan tovább növekszik, mind külföldön, mind hazánkban. A COVID-19 miatt kialakult járványhelyzet a turizmuson belül kevésbé érintette ezt a szektort, mint más szegmenseket, sőt a hazai aktív turisztikai célpontok népszerűsége az utazási korlátozások hatására a koronavírus-járvány alatt is tovább nőtt. Az utazásbiztonsági feltételek stabilizálódásáig a turizmusban általánosságban a hangsúly belföldre tevődött át, és az eddig jellemző pozitív hatások (emelkedő GDP, légiközlekedés erősödése, növekvő forgalom, stabil olajárak és jegyárak) mérséklődése is a belföldi turizmusnak kedvezett.

A magyarországi aktív turizmus nagy hagyományokkal rendelkezik, melyet a rendszerváltozást megelőző és követő évtizedek fejlesztési forrásai nagyrészt elkerültek. Ugyanakkor az elmúlt tíz évben jelentős beruházások valósultak meg, amelyek fejlődési pályára állították a szektort. A fejlesztések a lakosság számára színvonalas attrakciókat, infrastruktúrát és szolgáltatásokat biztosítanak az aktív kikapcsolódáshoz, ami a felnőtt lakosság körében aktív turisztikai tevékenységet végzők arányában is megnyilvánul, derült ki a Stratégiát megelőző 2022-es kutatásból. A következő ábrán látható az egyes túratípusok jelenlegi és várható népszerűsége a részvételi adatok fényében.

4. ábra A különböző szabadidős tevékenységeket az elmúlt egy évben végzők és a résztvett tervezők aránya a felnőtt magyar lakosság körében

(forrás: Az aktív- és ökoturisztikai koncepció és stratégia kialakításához szükséges piackutatás eredményei, 2020)

A válaszban több túratípust is megjelölhettek a megkérdezettek, ezért természetesen vannak átfedések, de az eredményekből kijelenthető, hogy a felnőtt lakosság több mint fele potenciálisan aktív turista. A megkérdezettek között a gyalogos túrázásban, kirándulásban résztvevők aránya már önmagában 50% fölött van. Ebből jól látszik, hogy a legnépszerűbb túratípus a gyalogos természetjárás, de a kerékpárosturizmus, a futás és a víziturizmus is a sokak által előszeretettel végzett tevékenységek közé sorolható. A technikásabb, több felszerelést és tudást igénylő és ennél fogva magasabb belépési küszöbvel rendelkező síelés, lovaglás és vitorlázás bázisa jóval alacsonyabb, ugyanakkor az érdeklődés erős. Ez azt jelzi, hogy a megfelelő eszközökkel

segíteni kell az embereket a belépési küszöb elérésében. Összességében a vizsgált túratípusok többségéről elmondható, hogy a népszerűségük várhatóan növekedni fog.

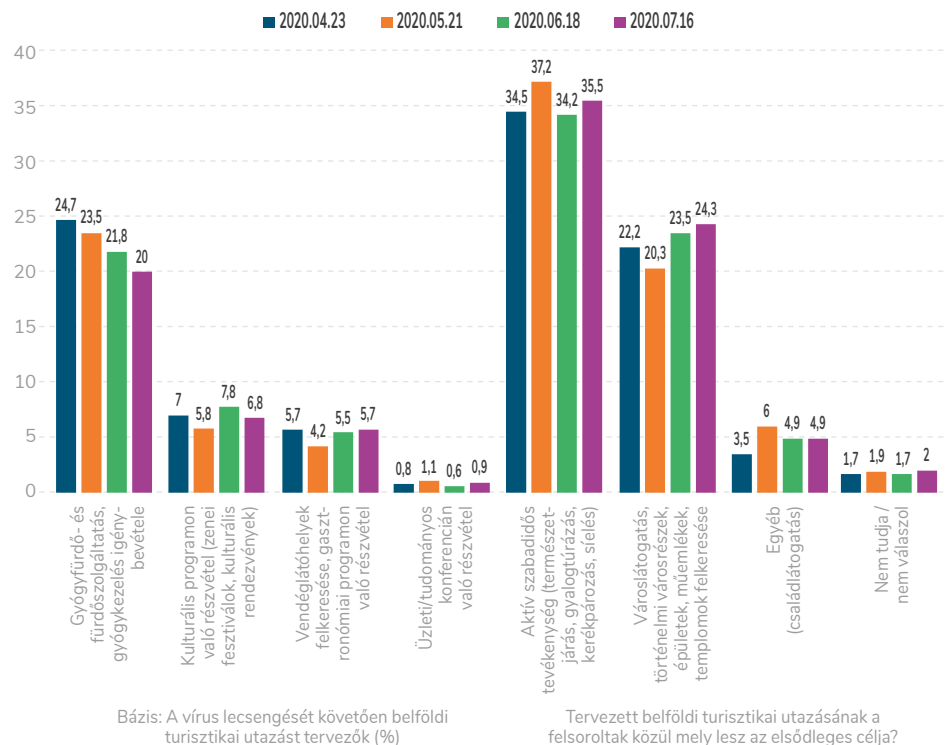
Fontos megemlíteni, hogy más, korábbi kutatások a síelés és a lovas turizmus esetében is nagyobb bázisértéket állapítottak meg. Ezek figyelembe veszik a népszerű, általában egy lovardából kiinduló körtúrákat, tereplovaglásokot és a külföldön síelőket is. Továbbá más kutatások nem hároméves távlatban készültek, tehát az időintervallum szintén befolyásolhatja ezeket a számokat. Ugyanakkor a valódi turisztikai értéke ezeknek a tereplovaglásoknak jóval alacsonyabb, mint a hosszabb távú lovastúráknak. A síelés esetében pedig kifejezetten a hazai sípályákat igénybe vevőkre koncentrálna a Stratégia, ezért jelentkeznek komolyabb eltérések a kutatások számaiban, és a megállapításokat ezért vesszük az itt leírt kutatásból.

A hazai aktív turizmus szerepe növekszik a turizmuson belül, jelenlegi aránya évente nagyságrendileg 45%-ot jelent a teljes hazai turizmusban. Ez körülbelül 300 milliárd forintnyi bevételt jelent. Az említett arány 2030-ig 10%-kal növelhető, amely Magyarország GDP-jének 1,7-2%-át, azaz 600-800 milliárd forintot jelenthet. Összehasonlításként az Európai Unió turizmusának egészét tekintve – a pandémiát megelőző időszakban – egyedül a kerékpárosturizmus részesedése 10%, ami 44 milliárd eurós üzletágnak felel meg. A fejlesztés tehát nemzetgazdasági szempontból is kifizetődő.

2020 nyarán a magyar lakosság körében folyamatosan nőtt azoknak az aránya, akik a COVID-19 fertőzési hullámok közötti enyhébb periódusokban belföldi turisztikai célú utazást terveztek. Júniusban már a teljes lakosság 72%-a tervezett belföldi utazást. A 2020 nyári mérések alapján a belföldi utazást tervezők közül az aktív turisztikai célú utazások aránya kiemelkedő volt, ami az 5. ábrán is jól látható:

5. ábra Belföldi turisztikai utazás elsődleges célja

(forrás: Századvég – Utazási hajlandóság monitorozása a magyar lakosság körében, 2020. július)

A hazai aktív turizmus jelenleg és a jövőben is elsősorban a belföldi turisztikai keresletre számíthat. A hazai célcsoportok számára egyértelműen versenyképesek a magyar táj középhegyvidéki és dombvidéki jellegű területei, a változatos felszínformák, természeti értékek, tavaink és folyóink. Magyarország olyan attraktív folyókkal, tavakkal és gyógyvizekkel rendelkezik, melyek európai összehasonlításban is vonzóak. Az aktív turizmus mindezt közvetlenül a túratípusokon keresztül, közvetetten pedig az egyes túratípusok kulturális, bor-, és gasztro- vagy akár fürdőturizmussal való összekapcsolásán keresztül (pl. Balaton-kerékpáros körút) képes kihasználni.

■ Túratípusok főbb jellemzői

A piackutatás eredményei és a túratípusokat képviselő szervezetek megfogalmazott véleménye alapján az alábbi megállapítások tehetőek az egyes túratípusokat illetően:

Gyalogos természetjárás

A legnépszerűbb túratípus, melynek népszerűségét a járványhelyzet sem tudta megtörni, sőt a lakosság egyik legkedveltebb időtöltésévé vált a COVID-19 járvány ideje alatt. Olyan turisták jelentek meg a turistautakon, akik korábban ritkán, vagy egyáltalán nem vettek részt a természetjárásban, így a járvány (paradox módon) növelte e biztonságosan elérhető túratípus népszerűségét. Egyúttal (bár alapvetően a legolcsóbban üzhető tevékenységről van szó) a költség is növekszik. A szolgáltatások egyre erőteljesebb, nem csak hétvégére fókuszáló igénybevétele és a divatossá váló túrafelszerelések tudatos beszerzése is hat a költsékezési kedvre. A legnépszerűbb túrázási területek a hazai középhegységek, melyek közül kiemelkedik a Mátra és az Országos Kéktúra útvonala.

Kerékpárosturizmus

A második legnépszerűbb túratípus, melyben még nagy növekedési potenciál rejlik belföldön. A pandémia miatt fennálló helyzet erre a túratípusra is jótékonyan hatott, hisz sokan vásároltak saját kerékpárt a járvány szempontjából veszélyesebbnek ítélt tömegközlekedés kikerülése érdekében. Az e célból vásárolt kerékpárok jó része azonban a korlátozások alatt, illetve azok feloldását követően megjelent az aktív turizmusban is. A hazai kerékpáros útvonalak és térségek megítélésében jelentős egyenlőtlenségek vannak. A kerékpárosturizmus nagyon erősen kötődik az infrastruktúra fejlettségi szintjéhez, vagyis ahol jó és biztonságos kerékpáros úthálózat van, ott nagy számú kerékpáros turista teker. A kerékpáros szolgáltatások megléte, illetve a helyszínek kerékpár szállítására is alkalmas közösségi közlekedéssel való megközelíthetősége ehhez további plusz vonzerőt képes adni. Egyre népszerűbbek a szervezett kerékpáros túrák, melyekhez csomagszállítási szolgáltatások is járnak. A rendszeresen kerékpártúrázóknak jellemzően több napos túrák keretében űzik a tevékenységet kör- vagy csillagtúrák formájában, évente több alkalommal. Rendkívül népszerűek hazánkban a tókerülő kerékpárutak (pl.: a Balaton, a Velencei-tó, a Fertő tó és a Tisza-tó körül) és az olyan, térségi kerékpárúttal, vagy alacsonyforgalmú úthálózattal rendelkező tájak, mint például az Őrség vagy Dél-Zala.

Víziturizmus

Szintén a nagyobb bázissal rendelkező túratípusok közé tartozik, de a gyalogos és a kerékpáros túratípusokat fogyasztók számát némiképp lemaradva követi. Mind a belföldi, mind a külföldi turisták számát tekintve az egyik legjelentősebb potenciállal rendelkezik. Szolgáltatási egységeinek használatában megfigyelhető a szezonális. Az egyes térségek között komoly eltérések mutatkoznak a szolgáltatások színvonalát tekintve, de ezek fejlesztése folyamatosan zajlik. Folyó menti térségeink közül a Felső-Tisza, a Szigetköz, a Ráckevei (Soroksári)-Duna és a Mosoni-Duna a legnépszerűbbek. Kisebb jelentőséggel megemlíthető még a Bodrog, a Körösök és a Rába is. Tavaink szintén kedvelt túraheleyszín, közülük kiemelhető a Tisza-tó, melynek víziturisztikai fejlesztései jelentős turistaforgalmat generáltak, de természetesen a Balaton is igen kedvelt helyszín.

Síturizmus

A síturizmus szintén jelentős hazai bázissal rendelkezik, ám ennek a fogyasztói rétegnek nagy része külföldre jár síelni. A belföldi síelők száma alacsonyabb volt, de a hazai sípályák infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztése révén elérhető, hogy a hazai sípályákat egyre nagyobb számban vegye igénybe a síelő közönség egy-egy családi hétvégén, de akár hétköznapiakon, illetve az éves külföldi magashegységi síelésre való felkészülés során is. Erre a tendenciára is jótékonyan hatottak a COVID-19 miatti korlátozások. A hazai sípályák egész télen rekordforgalmat voltak képesek lebonyolítani, köszönhetően annak, hogy a pandémiás hazai és külföldi korlátozások miatt a téli időszakban a sporttevékenység volt a legális lehetőség a kikapcsolódásra. A korábban külföldre járók felfedezték a hazai sípályák új fejlesztéseit és színvonalnővekedését, ennek köszönhetően a járvány után nagy részük szívesen jár a hazai pályákra is. A magyar gyerekek közül egyre többen tanulhatnak meg itthon síelni, mivel már most is vannak olyan helyszínek, ahol színvonalas oktatás lehetséges. A legnépszerűbb hazai desztináció egyértelműen a Mátra (Mátraszentistván) és a Bakony (Eplény). Ezek mellett folyamatosan növekvő népszerűség jellemzi a sátorlajújhelyi, a kékesi és a visegrádi (Nagyvillám) sípályákat. A fogyasztók elégedettségét a hóhelyzet, a síelhető napok száma, a sípálya és az ott elérhető szolgáltatások minősége határozza meg.

Vitorlásturizmus

A vitorlásturizmus viszonylag alacsony bázissal rendelkezik, de növekedési potenciálja nagy – elsősorban az olcsóbb kishajók használatának és a balatoni nagyobb, tókesúlyos vitorlások bérlésének növekedése terén. A vitorlázók számára a legfontosabb, hogy elérhető áron lehessen vitorlást és kapitányt bérelni, rendelkezésre álljanak a felszerelés javításához, a

hajó kiemeléséhez kiépített szolgáltatások és az infrastruktúra (a kikötői vendéghehelyek), valamint a szükséges oktatáshoz is könnyen és olcsón hozzá lehessen jutni. A legnépszerűbb és vitorlásturisztikailag a leginkább értelmezhető helyszín a Balaton. A Balatonon kívül számos kisebb tavon van aktív vitorlásélet, melyek közül a Velencei-tó, a Fertő-tó és a Tisza-tó emelendő ki. Kisebb tavainkon csak kishajós vitorlázásra van lehetőség az alacsony vízmélység miatt.

Lovas turizmus

A lovas turizmus esetében szintén alacsony bázisról beszélhetünk, amennyiben nem a hobbilovaglók, hanem a kifejezetten túrázást kereső fogyasztókat nézzük. A hobbilovaglók száma azonban jóval nagyobb, és ezt a célcsoportot potenciálisan meg lehet szólítani a lovastúrákkal is, ezért itt is nagy a növekedési potenciál. A lovastúrázók rendkívül hűségesek, visszatérő vendégek. Általában egynapos túrákon vesznek részt, jellemzően akörül a lovarda körül, ahol saját lovukat tartják, vagy ahonnan a lovat bérlik. A túrák során fontos a lovak megfelelő abrakolási lehetősége és a túravezető, valamint a bérelt ló megfelelő felkészítettsége. A lovas turisztikai civil szervezetek, szolgáltatók és a turisták visszajelzései alapján a hagyományosan preferált helyszínek az észak-magyarországi, észak-alföldi és dél-dunántúli régiók, a Kiskunság és a Bakony.

Futás

Bár a kutatás nem foglalkozott a futással, azonban más forrásokból² ismert, hogy évente 1000 fölötti amatőr futóversenyt rendeznek országsszerte. Közel egymillió magyar lakos fut rendszeresen, emellett körülbelül százezer külföldi vendég érkezik hazánkba évente futóversenyen való részvétel céljából, elsősorban a hazai maratonokra és a nagyobb budapesti futóversenyekre. A terep- vagy tájfutás célközönsége szintén növekszik, melyeket a teljesítménytúrákat futva teljesítők és az instant futóútvonalak számának növekedéséből látunk. A futás a hazai lakosság körében a mindennapos testedzés egyik legfőbb eszköze, melyet nyaralásuk ideje alatt is előszere-ttel végeznek.

Egyéb túratípusok

A sziklamászás, a via ferrata, a siklóernyőzés és a kite surf az extremitás

határát súrolják, így jóval kisebb figyelmet kapnak az alapvetően szelíd turizmussal foglalkozó Stratégiában. Ugyanakkor ezeknek a túratípusoknak összességében több ezer hazai művelője van. A sziklamászásra legalkalmasabb helyszínek Magyarországon többnyire védettek, és csak a nemzeti park igazgatóságok engedélyével mászhatóak (pl. Bükk). A legtöbb helyszín a Budapest-környéki hegyekben, a Bükkben, a Bakonyban és a Gerecsében található. A via ferrata helyszínek az elmúlt években szaporodtak meg, és fejlesztésük folyamatos. Népszerű helyszínek a Cuha-völgy, Tatabánya, Csesznek, Sárospatak és a Megyer-hegyi tengerszem. A siklóernyőzés szintén Budapest környékén a legelterjedtebb, a Hármashatár-hegy, Óbuda, és a Pilis területén található starthelyek kihasználtsága magas. Ezeken kívül legtöbb hegységünkben szintén található néhány jó és szép starthely, például Nagy -Eged hegy (Eger), Kékestető, Csobánc, Mecsek, Vértesszőlős. A kite surf esetében legnépszerűbb a Balaton és a nagyobb tavaink.

A klímaváltozás várható hatása a hazai aktív turizmusra

Az aktív turizmus hazai fejlődését várhatóan befolyásolja a klímaváltozás, amire fel kell készülni. A tavaszi és az őszi időszakok erősebb hőmérsékleti ingadozásai adott évtől függően a nyári vagy a téli szezon elnyújtását eredményezhetik, ami ezáltal kitolhatja vagy lerövidítheti az egyes túratípusok szezonját. A tavaszi és őszi átmeneti időszakok időintervalluma várhatóan csökkenni fog. Várhatóan növekszik a nyári esők intenzitása – és ezzel párhuzamosan az aszályos időszakok hossza is. A nyári felmelegedés leginkább az Alföld területét sújtja, ahol a vízitúrázásra alkalmas folyókink potenciális aktív felfrissülést nyújthatnak a lakosságnak. Az északi országrészekben markáns változások vélhetően nem következnek be, kevesebb csapadékra és kis mértékben növekvő átlaghőmérsékletre lehet számítani.³ Kevésbé fogja érinteni a klímaváltozás a gyalogos természetjárást, a kerékpár-turizmust és a lovas turizmust. Számukra a négyévszakos kereslet minden bizonnyal megmarad. Gyenge pozitív hatást eredményezhet a nyári időszak kitolódása, ugyanakkor a szélsőséges időjárás ennél valamivel erősebb negatív hatást generálhat. Megemlítenő azonban, hogy ezek a szélsőségek (nyári kánikula, nyári komolyabb zivatarrendszerrel érkező hidegfront, téli tartós és erős lehűlés) többnyire jól jelezhetőek előre, így a turisták fel tudnak készülni.

² Kocsis Árpáddal, a BSI ügyvezető-versenyigazgatójával készített mélyinterjú során hangzottak el az információk.

³ Forrás: a 2018–2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

A forró nyári hetekben a fizikailag kevésbé megerőltető, vízhez közel végezhető tevékenységek felértékelődése várható, ezért az éghajlatváltozás tömegeket irányíthat a vízi, illetve a vitorlásturizmus felé. Bár előfordulhat, hogy a hidegebb idő elhúzódása miatt a szezon rövidül, de a nyári magas hőmérséklet hatására még így is többen keresik a vízpartokat, mint a kieső elő- vagy utószezonban. Összességében az éghajlatváltozásnak így erős pozitív hatása várható az említett két túratípusra.

A síturizmus esetében a legnehezebb pontos forgatókönyveket alkotni. Jelenleg a tél-nyár és nyár-tél hőmérsékleti átmenet gyorsulni látszik, az őszi és tavaszi időjárás rövidül. Az viszont, hogy adott évben a hideg vagy a meleg évszakok felé tolódik-e el az éves hőingás, jelenlegi ismereteink szerint kiszámíthatatlan. Ennél fogva egy dolgot jelenthetünk ki a síturizmussal kapcsolatban: az éghajlatváltozás erős hatást fog gyakorolni rá, és az, hogy ez a hatás pozitív vagy negatív, az adott év hőmérsékleti kilengéseitől függ.

4. táblázat Az éghajlatváltozás várható hatása az egyes túratípusokra

	Gyenge	Átlagos	Erős
Gyalogos természetjárás	+	-	
Kerékpáros turizmus	+	-	
Vízitourizmus			+
Síturizmus			-/+
Vitorlásturizmus			+
Lovas turizmus	+	-	

+ feltételezhető pozitív hatás

- feltételezhető negatív hatás

Vonzóerők

Magyarország középhegyvidéki domborzata elsősorban a hazai aktív turisták számára vonzó, míg a folyók és tavak nemzetközi viszonylatban is versenyképesek, akár vízitúrázásról, akár vitorlázásról legyen szó. A lovas turizmus szempontjából szintén vonzó nemzetközi szinten is az Észak-Alföld és a Kiskunság. Bár középhegységeink nem tudnak versenyezni az Alpok vagy a Kárpátok vonulataival, azonban így is számos, kiemelkedően egyedi táj van az országban, többek között a Balaton-felvidék, a Karancs-Medves-vidék bazalttanúhegyei vagy a Dunakanyar nyújtotta egyedi tájélmény. Mindemellett a fővárost olyan zöld gyűrű veszi körül, melynek attraktivitását a látogatottsági adatok is jól mutatják. A Pilis, mivel az egyik (közúton és közösségi közlekedéssel egyaránt) legjobban elérhető agglomerációs kirándulócélpont, befogadóképességének határain volt már a világjárvány előtt is. 2019-ben a Pilisi Parkerdő területén 25 millió látogatói alkalmat számláltak⁴, 2020-ban ez az adat 20-25%-kal növekedett.

A hazai tájak vonzerejét befolyásolhatják az olyan környezeti konfliktusok, mint a természetbe való belépési pontokon (főként a települések peremén) lévő illegális személtlerakók, valamint a megfelelő parkolási lehetőségek hiányosságai. Az erdei belépési pontok több potenciális helyszínen rendezetlenek, illetve több kontroll nélkül jött létre a túrázók szokásaihoz alkalmazkodva. Mindezek kezelése a jövőben feladatként jelenik meg.

Kiemelendő, hogy az erdőgazdálkodók közjóléti beruházásaikkal, folyamatos karbantartó munkájukkal nagy mértékben járulnak hozzá az aktív és az ökoturizmus fejlesztéséhez, ezáltal az egyes térségek vonzerejének növeléséhez. Ugyanakkor fontos lenne, hogy az erdőgazdálkodásban ezek a közjóléti és turisztikai szempontok hosszú távon egyre többször előtérbe kerüljenek.

A nagyobb turistakibocsátó pontoktól (hazai küldőterületek) való távolság jelentősen befolyásolja, hogy mekkora attraktivitásra van szükség a turisták kiszolgálása érdekében. Hazánkban a legnagyobb kibocsátópont Budapest és agglomerációja, valamint a megyei jogú városok. Minél távolabb van egy térség a kibocsátópontoktól, annál nagyobb és érdekesebb attrakciót kell felmutatnia a távolabbi látogatók bevonása érdekében. A kibocsátóterületekhez közelebbi területeken pedig több, kisebb, felfedezésre váró lehetőséget szükséges biztosítani a turisták térbeli koncentrációjának és a természet túlzott használatának elkerülése érdekében.

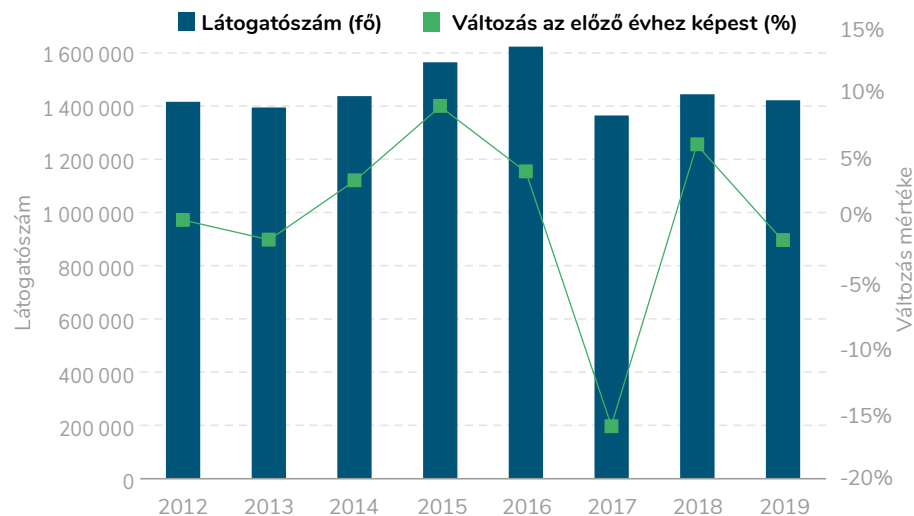
⁴ Forrás: Pilisi Parkerdő Zrt. adatszolgáltatása

A természeti vonzerőt nemcsak a túlturizmus károsítja, hanem a természeti környezetben lévő illegális hulladékkal szennyezett területek is. Az ilyen lerakatok felszámolásában komoly lépések történtek az elmúlt időszakban. Egyik fontos eleme ennek a HulladékRadar applikáció, melynek segítségével a túrázók és a lakosság bejelentést tehet az illegális hulladéklerakatokról. A rendszer alkalmas arra, hogy fotókkal és egyéb, a hulladék fajtájára és mennyiségére, valamint megközelíthetőségére vonatkozó információk megadásával a területileg illetékes hatóság tudomást szerezzen az illegális hulladéklerakásokról, ezáltal intézkedni tudjon annak felszámolásáról a környezet megtisztítása érdekében, ezzel elhárítva a vonzerőt negatívan befolyásoló tényezőt. Különösen fontos ez az olyan területeken, ahol az ökoturizmus is fontos szegmens.

A kifejezetten ökoturisztikai vonzerők (pl.: nemzeti park igazgatóságok alá tartozó látogatóközpontok, tanösvények) is komoly tényezőt jelentenek az aktív turizmusban. Sokatmondó adat, hogy az aktív és ökoturisztikai létesítmények látogatószáma 2017–2019 év vonatkozásában emelkedett, 2019-ben 1,4 millió fizető látogatót jelentettek a nemzeti park igazgatóságok (6. ábra). Ennek az adatnak az értékelésénél fontos kiemelni, hogy ez a jegyeladásokat tükrözi, így számos, ingyenesen látogatható népszerű kilátóról, tanösvényről vagy műemlékről nincs vagy kevés az információnk. Ez a szám akár a dupláját is elérheti, ha a szabadon látogatható létesítményeknél megjelenő forgalom is mérhetővé válik. Országos, reprezentatív felmérések alapján, nemzeti parkjaink létesítményeiben a potenciális látogatások száma éves szinten 4–4,5 millió. Míg 2018-ról 2019-re a nemzeti park igazgatóságok regisztrált aktív- és ökoturisztikai létesítményeinek látogatószáma minimális mértékben (-1,5%) visszaesett, a leglátogatottabb 20 létesítmény látogatószámában 14%-os bővülést tudott felmutatni, ami sokkal inkább felveti a kiemelt desztinációközpontú fejlesztések szükségességét. A látogatószámok a pontszerűen kihelyezett mérők adatszolgáltatásainak köszönhetően egyre jobban követhetőek, ezért fejlesztésük a megfelelő monitoring érdekében a későbbiekben elengedhetetlen, ez a Stratégia egyik fontos célkitűzése is.

A fejezet végén mindenképpen meg kell említenünk, hogy bár igyekeztünk kiemelni bizonyos szempontokat, amelyek erősen hatnak a vonzerőre, amellet nem mehetünk el, hogy a természetnek önmagában van egy folyamatos vonzereje. Az emberek ösztönösen keresik a zöldfelületeket, amelyek evolúciós és szociológiai okokból mentálisan és fizikálisan is pozitívan hatnak rájuk.

6. ábra A nemzeti parkok látogatószámának alakulása (Forrás: AÖFK)

Ezt jól mutatják azok a társadalmi folyamatok, amelyek a COVID-19 járvány alatt jellemezték a bezártságtól szenvedő lakosságot. Az épített környezetre korlátozott mozgástér, a karanténkötelezettség sokakat erősen megterhelt mind fizikailag, mind szellemileg. Közülük – amennyiben a szabályozás éppen megengedte – sokan az aktív turisztikai tevékenységek nyújtotta lehetőségeket kihasználva, a természetbe menekültek.

Az ilyen szélsőséges helyzetektől eltekintve is az aktív turizmus a stresszel teli hétköznapiakból való kiszakadás egyik legfontosabb eszköze.

Infrastruktúra

Az alábbi táblázat összefoglalja a hazai aktív turisztikai útvonalhálózatok jelentőségét, attól függően, hogy milyen léptékben vonzanak látogatókat, mekkora területet kötnek össze (térségi, országos és nemzetközi). A táblázatban szereplő adatok a helyzetfeltárás során feldolgozott szakpolitikai anyagok és a túratípusokat képviselő szakmai szervezetektől származó információk alapján kerültek feltüntetésre.

Az útvonalak a legtöbb túratípus esetében nem alkotnak összefüggő hálózatot. Kiemelkedően jó a gyalogos természetjárás helyzete, mely hagyományosan jól kiépült térségi túraútvonal-hálózatokkal rendelkezik, amit az Országos Kékkör⁵ fűz fel. A gyalogos túraútvonalak esetében a legnagyobb kihívás, hogy helyzetük jogilag rendezetlen. Vannak azonban olyan túratípusok, ahol egyes térségekben (pl.: Órség – kerékpáros, Szigetköz – vízi, Észak-Magyarország – lovas) az utóbbi évek tudatos fejlesztése nyomán elindult a térségi hálózatok kialakítása. Az ezeket összekötő országos és nemzetközi szintű útvonalak is további fejlesztésre szorulnak a megfelelő minőség elérése érdekében.

A gyalogos infrastruktúra fontos elemei még a tanösvények, amelyekből jelenleg 800 található az országban. Továbbra is feladatként jelenik meg a tanösvények jogi környezetének rendezése, ezen belül kiemelt figyelmet kell fordítani a fogalom definiálására; a tanösvények létesítésének, fenntartásának, országos nyilvántartásának szabályozására.

5. táblázat A hazai aktív turisztikai útvonalhálózatok tulajdonságai

Túratípus	Használható útinfrastuktúra	Országos / nemzetközi jelentőségű útvonalak	Térségi hálózatok kiépítettsége
Gyalogos	Jelzett turistautak kb. 22 000 – 25 000 km ⁶ . Jogi helyzetük rendezetlen. Digitális és közhiteles nyilvántartásuk kialakítás alatt.	Országos Kékkör (Országos Kéktúra, Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra, Alföldi Kéktúra)	Számos térségi, regionális és helyi útvonal, tanösvények, tematikus utak, zarándokutak
Kerékpáros	9100 km összesen, 5100 km kijelölt út, 4000 km önálló kerékpárút	EUROVELO 6, 11, 13, 14 – részben kijelölve, hiányzó szakaszok fejlesztése folyamatban van.	Vannak jól kiépült térségek (pl. Órség), de többnyire fejlesztésre szorulnak.
Vízi	3500 km vízitúra-útvonal	Duna, szolgáltatópontjai hiányosak	Vannak kiépült térségek (pl. Felső-Tisza, Szigetköz, Mosoni-Duna), a fejlesztések folyamatosak. Folyóink közül több nincs megfelelően ellátva megállóhellyel.
Sí	2 hagyományos síközpont és több mint 10 kisebb központ, összesen 31,2 km sípálya a kisebb pályákkal együtt + 31 km kiépített sífutópálya	Eplény, Mátraszentiván	Helyi kiépítettség (jelentősebbek: Eplény, Mátraszentiván, Kékestető, Visegrád-Nagyvillám, Bánkút, Sátoraljaújhely, Dobogókő)
Vitorlás	Balaton, Velencei-tó, Fertő tó és 10-nél több kisebb tó országsszerte	Balaton és Fertő tó	Kikötői és vízre helyezési hálózat a nagyobb tavakon vegyes minőségben kiépült. Kisebb tavakon helyi kiépítettség.
Lovas	1800 km kijelölt túraútvonal, a jogi szabályozásnak köszönhetően az egész ország belovagolható, ahol nem tiltott (erdőtörvény). Digitális, közhiteles nyilvántartásuk azonban nincs.	EUROHORSE 1,2,3,4 gyakorlatban, részben van kijelölve.	Hálózatfejlesztés alatt 3 régióban (Észak-Magyarország, Észak-Alföld és Közép-Magyarország).

⁵ Az Országos Kéktúrát, a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúrát és az Alföldi Kéktúrát magába foglaló egybefüggő túraútvonal.

⁶ A pontos értéket nehéz megállapítani az útvonalak jogi helyzetének és egységes módszertan alapján történő felmérésének hiánya miatt.

A kerékpárosturizmus esetében több időt vesz igénybe, drágább és bonyolultabb a hálózat fejlesztése és az infrastruktúra kiépítése, ezért lassabban lehet kiemelkedő eredményeket elérni. Ettől függetlenül a kerékpárút-hálózat 2010 óta mintegy 1500 kilométer útvonallal bővült. Magyarországon jelenleg így 9100 kilométer kerékpározásra alkalmas út található, ebből 5100 kilométer kerékpározásra kijelölt út, 4000 kilométer pedig önálló kerékpárút vagy gyalogos- és kerékpárút. A kerékpárosturizmus tekintetében fontos soron következő feladat az új térségi hálózatok létrehozása mellett a meglévők összekötése. A kerékpáros és a gyalogos útvonalak esetében közös probléma, hogy vannak köztük jelentős gépjárműforgalommal terhelt, közúton futó, kijelölt útvonalak. Az igényekre reagálva ennek csillapításához járul hozzá a kormány által rendelkezésre bocsátott 4 milliárd forintból az az 1200-1400 kilométer hosszú kerékpárút, melynek tervezése 2021-ben indult meg.

6. táblázat Aktív turisztikai létesítménynyilvántartás

(Forrás: A nemzeti parkok vonatkozásában az illetékes nemzeti parki igazgatóságok és az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya, az Erdőgazdaságok vonatkozásában az Agrárminisztérium Erdőgazdálkodási Főosztálya által az AÖFK rendelkezésére bocsátott 2020.03.11-i közjóléti és turisztikai adatszolgáltatása.)

Létesítmény-típusok	Nemzeti Park igazgatóságok		Erdőgazdaságok		Összesen	
	összesen	bejárt	összesen	bejárt	összesen	bejárt
Arborétum	4	4	19	19	23	23
Barlang	40	39	-	-	40	39
Egyéb bemutatóhely	65	59	-	-	65	59
Erdei iskola	14	14	36	36	50	50
Kilátó	1	1	85	85	86	86
Kisvasút	1	0	13	0	14	0
Látogatóközpont	33	32	33	33	66	65
Szálláshely	29	28	149	122	178	150
Tájház & Múzeum	7	6	26	26	33	32
Tanösvény	194	35	134	35	328	70
Összesen	388	218	495	356	883	574

A vízi- és vitorlásturizmus esetében feladatként jelenik meg az egyes alapinfrastruktúrák kialakítása, fejlesztése, mivel a kikötők mérete, a vízre helyezési pontok nem kellő mértékű száma akadályozhatja a túratípus bővülését.

■ Szolgáltatások és termékek

Az aktív turisztikai szolgáltatások bővítésére több program is irányult az elmúlt években. Kiemelkedik közülük a Bejárható Magyarország Program, az erdei vasutak fejlesztése, a Téry Ödön Nemzeti Turistaház Fejlesztési Program, valamint a fiatalok bevonását célzó Vándortábor Program. Az aktív turizmus szolgáltatásainak igénybevétele sok esetben nem különbözik a hagyományos turistától. Több napos utazás esetén ugyanúgy szükség van szállásra, étkezésre és egyéb alapvető szolgáltatásokra. Igaz, hogy az ágazat résztvevői által az egy szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma alacsonyabb (az egynapos túrák magas száma és a vándortúrázás miatt), de a túra mentén több szállás egyszeri (egy vendégéjszakára történő) igénybevétele már viszonylag magas. Az aktív turizmusban a legjelentősebb különbség a tömegturizmushoz képest a túratípusok igényeit kielégítő túratípus-specifikus szolgáltatások tekintetében van (eszközbérlés, elhelyezés, szállítás stb.). A síturizmus ezen a téren különleges, hisz a szolgáltatások (felvonó, hűtte) olyan erősen kapcsolódnak az infrastruktúrához, hogy a kettő egymás nélkül szinte teljesen működésképtelen. Az összes eszközigenyes aktív turisztikai tevékenységhez az alapszolgáltatások mellett műszaki háttérrel rendelkező szervízszolgáltatásokra is szükség van.

Az aktív turisztikai szempontból értékes, de a klasszikus turizmus által kevésbé frekvenciált periférikus térségekben az alapszolgáltatások általában alacsony minőségűek; túratípus-specifikus szolgáltatásokat pedig csak elvétve találni. Ugyanakkor vannak olyan pozitív példák is – mint az Őrség vagy a Balaton-felvidék –, ahol nemcsak falusi szálláshelyek, vendéglátóhelyek jöttek létre, hanem magas minőségű, helyi alapanyagokra épülő gasztronómiai kínálat is. A Felső-Tiszán az aktív turizmus helyi szolgáltatóit szervezett, vezetett kerékpáros, tematikus túrák pótolják, biztonságos és vonzó feltételeket nyújtva a kevésbé gyakorlott túrázóknak is.

A túratípusok közötti szolgáltatói együttműködések fejletlenek, legfeljebb csak helyi szinten valósulnak meg. Vannak pozitív példák is, mint a vízi túrákat lebonyolító szolgáltatók együttműködése a kerékpáros és a vitorlástúrázókkal, ami több helyszínen is aktívan működik. Az egyes túratípusok összekötése új célcsoportok megnyerésének lehetőségét és a tartózkodási idő növelését is biztosíthatja, ezáltal relatíve magasabb vendégeköltség érhető el (más turisztikai ágazatok hasonló vendégéjszakaszámához képest). Ennek az újonnan generálódott költségnek a nagy része a helyi szolgáltatóknál

jelenhetne meg, így a szektor érdemben hozzájárulhat a vidék fejlesztéséhez, a népesség megtartásához is. Az aktív turizmus előnye, hogy más, népszerű turisztikai szegmensekkel könnyen kombinálható (pl.: kulturális turizmus, fürdőturizmus, gasztronómia, vidéki turizmus, sportturizmus stb.), és ezek a kapcsolódási pontok szinte minden aktív turizmus szempontjából fontos térségben elérhetőek.

A promóció fontos eszközeként említendő az utazási csomagok értékesítésének kérdése. Az utazásszervezői tevékenység szigorú szabályozása megnehezíti a programcsomagok értékesítését, gátolja a szállással kombinált és akár két szolgáltatót magában foglaló utazási csomagok létrejöttét.

Forrás: Északerdő Zrt.

■ Információ és promóció

A hazai aktív turizmus kommunikációjából hiányzik egy valós idejű, közös, hivatalos adatbázis az útvonalokról, a vonzerőkről és a túratípus-specifikus szolgáltatásokról. Felhasználói szempontból kedvező lenne, ha egy országos, minden túratípust és a térségeket külön-külön lefedő online túratervező felület jönne létre. Jelenleg az egyes túratípusok külön-külön üzemeltetnek saját felületeket, melyek mind más-más helyeken érhetőek el, ami kényelmi szempontból megnehezíti a komplex programok szervezését és az új belépők bevonását. Ezek a felületek sok esetben versenyeznek is egymással az együttműködés helyett, valós idejű adatszolgáltatás ritkán érhető el rajtuk. A túratípusok felületei mellett a kisebb projektekből (kötelezően) létrehozott egyedi térségi honlapok tovább bonyolítják a turisták számára a tájékozódást. Szintén bonyolító tényező, hogy az adatokat az egyes túratípusokhoz kapcsolódó szervezetek, szolgáltatók vagy az önkormányzatok külön-külön gyűjtik és tartják nyilván, majd saját felületeiken kommunikálják. Probléma az is, hogy ezeket az adatokat nem szolgáltatják be a meglévő központi nyilvántartásokba, ahol egységesen lehetne azokat kommunikálni. Az állapot rendezése elengedhetetlen az előrelépés érdekében, mert mindez a turisták számára bizonytalanságot, kényelmetlenségeket okoz, és egyértelmű üzletvesztéssel jár.

Jelenleg a legjobb aktív turisztikai tervező és információs platform az MTSZ által üzemeltetett Természetjáró honlap és alkalmazás, valamint az Aktív Magyarország honlap. A felületeken bárki számára ingyenesen elérhetőek több túratípus ajánlott túrái. Ezek különböző célcsoportokkal is kalkulálnak, akadálymentes, családi és babakocsis túrák is kereshetőek, tervezhetőek, letölthetőek és véleményezhetőek általuk.

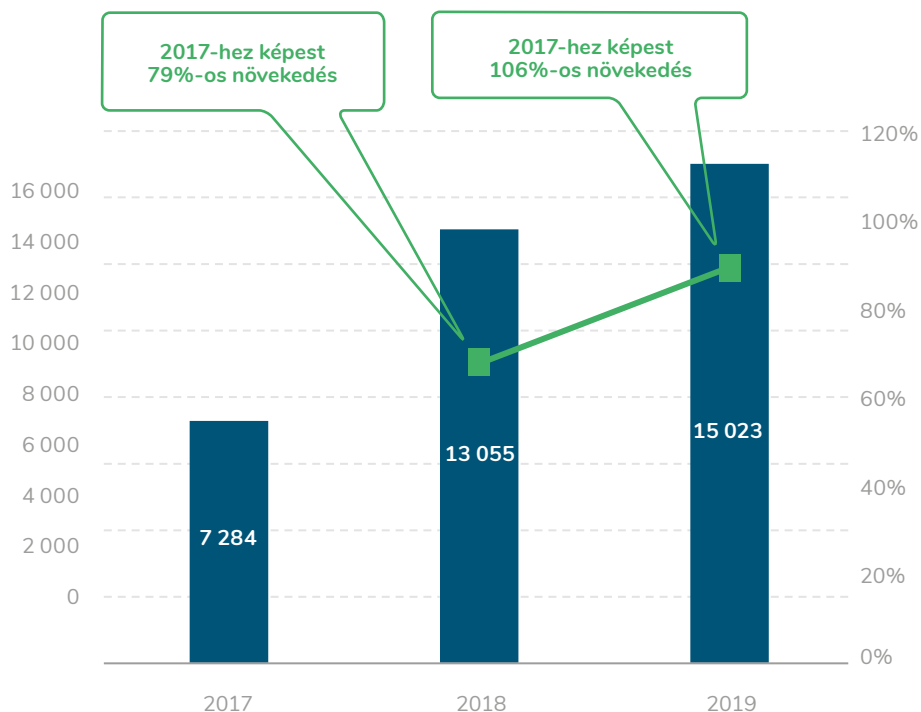
Az aktív turizmus kommunikációja és marketingje során rendkívül fontos szerepe van a gyermekek és a felnőttek szemléletformálásának. Így nevelhetjük ki a következő tudatos generációt, akik számára fontos a természet védelme, a rendszeres mozgás és az egészséges életmód. Felhívhatjuk a figyelmet a biodiverzitás fontosságára, a klímaváltozással kapcsolatos témákra, és népszerűsíthetjük a fenntartható életmódot, a tudatos fogyasztást a lakosság körében.

Az oktatás során egy-egy aktív turizmushoz köthető élmény élővé teszi a tananyagot is. Ennek megvalósulásához elengedhetetlen az oktatók képzése

és ösztönzése, a gyermekek megismerkedése minél több túratípussal, a vízbarátság és az eszközök megfelelő használatának kialakítása.

E téren is tapasztalható előrelépés, hiszen a vándortábor-vezetői képzésben több száz tanár vett már részt sikeresen. Több túratípus esetében beszélhetünk a tananyagba való integrálás előrehaladásáról is. A települések fekvéséhez igazodó aktív turisztikai tevékenységek integrálása, az alapok lerakása (pl.: vízparti település – kenu/vitorlás használatának elsajátítása stb.) már általános iskolában fontos kell, hogy legyen. A keresletet jól mutatja, hogy az aktív turisztikai túratípusokhoz köthető nyári táborok a meghirdetést követően általában gyorsan telítődnek. 2021-ben ötödik alkalommal indultak el a kedvezményes nyári vándortáborok, ahol az iskolás gyerekek, aktívan fedezhették fel az ország legszebb részeit. 2018-tól az erdei és vízitáborok mellett már kerékpáros táborokat is választhattak a diákok, 2020-tól pedig zárandóktáborokkal egészült ki a programkínálat. A táborokban eddig összesen több mint 40 000 diák és közel 3 000 pedagógus vehetett részt.

7. ábra Környezeti nevelés óraszám (Forrás: AÖFK)

8. ábra Vándortáborok számokban

Komoly eredménynek tekinthetjük azt is, hogy az elmúlt években növekedett a nemzeti park igazgatóságok által biztosított környezeti nevelési (erdei iskolák) órák száma.

2021-ben összesen

14.381gyermek vett részt
a vándortáborokban

— & —

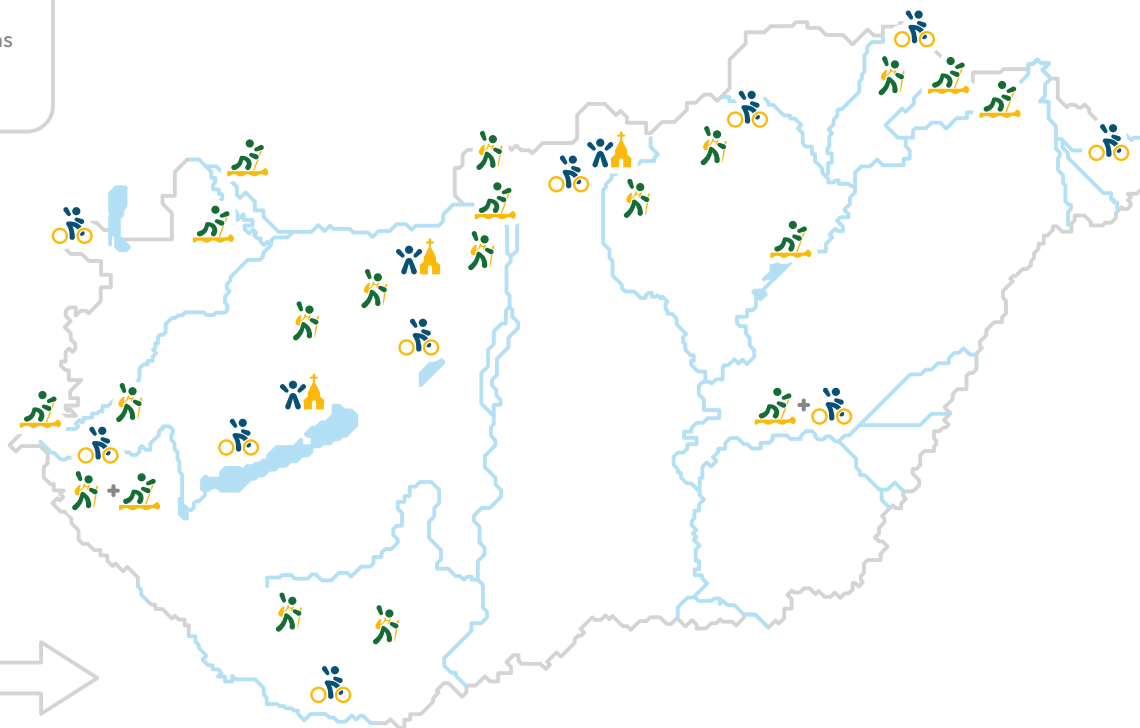
1269 ... pedagógus**904** ... kísérő**524** ... túravezető**17105** ... fő összesen**636** vándortábor került
megrendezésre:**213** erdei**221** bringás**122** vízi**50** zárandok**22** vízi + bringás**8** erdei + vízi

2021-ben elindult a vándortáborok
vetélkedője, a **Vándor Viadal**

2017 óta összesen

41.000gyermek vett részt a
vándortáborokban**2.000**turnus került megren-
dezésre

31 útvonalon 7 napos vándortáborturnusok in-
dulnak az ország egész területén

Szervezet

A jelentős társadalmi igényre való válaszként a hazai aktív turizmus fejlesztésének jelentős lökést adott, hogy Magyarország kormánya 2016 nyarán kormánybiztost nevezett ki a terület koordinálására. Ezek után 2019 tavaszán a kormány tovább erősítette elköteleződését az aktív turizmus és az ökoturizmus fejlesztése iránt, amikor létrehozta az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központot (AÖFK). Az AÖFK legfontosabb feladata, hogy összefogja a területen történő beruházásokat, fejlesztéseket, illetve a területtel foglalkozó állami, önkormányzati, civil és üzleti szereplők munkáját. Az így létrejövő hálózat segít új turisztikai csomagok és termékek kialakításában. A Központ Magyarország hazai aktív és ökoturisztikai arculatát alakítja ki, és a létrejövő fejlesztéseket népszerűsíti, belföldön és külföldön egyaránt. 2022-től az aktív Magyarországért felelős államtitkárság létrehozásával tovább erősödött az aktív turizmus szervezeti háttere.

Az aktív turizmus hazai fejlődésére más állami szervezetek és állami tulajdonú cégek is jelentős hatást gyakorolnak mind országos, mind térségi szereplőként:

A Magyar Turisztikai Ügynökség (továbbiakban: MTÜ) 2016-ban jött létre mint a turisztikai ágazat kormányzati szervezete. Az MTÜ a turisztikai fejlesztések szakpolitikai felelőse. A 21. századi igények és elvárások szerint szervezett, piaci logikával felépített, korszerű ügynökség legfontosabb törekvése a magyarországi turizmus lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása és fejlődési ütemének gyorsítása. Ellátja a törvényben foglalt desztinációfejlesztési feladatokat, a térségek településsoros lehatárolását, a turisztikai helyzetelemzéseket, a problémák és lehetőségek feltárását, a prioritizálási és beavatkozási pontok meghatározását, a térségi és kormányzati egyeztetéseket.⁷ Ennek következtében ez a szervezet a szakpolitikai felelőse az EU-s és a hazai forrásokból megvalósuló turisztikai fejlesztéseknek is. Emellett országos szinten koordinálja a turizmusmarketinget, beleértve a magyarországi turisztikai márkarendszer kialakításával kapcsolatos feladatokat és a belföldi, illetve nemzetközi marketing- és kommunikációs tevékenységet is. Az MTÜ tevékenysége az aktív turizmusra is kihatással van, de az aktív turisztikai fejlesztések fő szakmai felelőse az AÖFK. A két szervezet eltérő hatáskörökkel rendelkezik, de a sikeres fejlesztések érdekében folyamatos és

összehangolt az együttműködés.

A Miniszterelnökség és a területfejlesztési miniszter a hazai aktív turizmus feltételrendszerének fejlesztésében jelentős szerepet tölt be, ugyanis az aktív turizmus egyes térségekben fontos pillére a területfejlesztésnek. A kerékpáros fejlesztésekben, tervezésben és üzemeltetésben szintén megjelennek az aktív Magyarország államtitkárság aktív mobilitás főosztályán keresztül, az Építési és Közlekedési Minisztérium és a Magyar Közút Nonprofit Zrt-vel közösen.

Az Agrárminisztérium (AM) és a Belügyminisztérium (BM) szintén fontos együttműködő kormányzati szereplő az aktív turizmus területén. Az AM hatásköre alá tartozik az állami tulajdonú erdőgazdaságok által kezelt erdők mellett a nemzeti park igazgatóságok és a natúrparkok felügyelete és minősítése is. A nemzeti park igazgatóságok a természetvédelmi bemutatóhelyek fenntartása és működtetése mellett természetvédelmi, oktatási, nevelési és ismeretterjesztési tevékenységet látnak el. A vonzerők megőrzése szempontjából fontos, hogy ellátják a területek védetté, illetve Natura 2000 területté nyilvánítását, és egyéb védettséget élvező területek kijelölését, fenntartását. A környezet védelme érdekében gyakorolják a külön jogszabályokban meghatározott természetvédelmi szabálysértési ügyekben a szabálysértési hatósági jogkört is.⁸ A BM a hazai vízügyekért felelős az Országos Vízügyi Főigazgatóságon keresztül, mely a víziturizmust aktívan befolyásolja.

Mindenképpen meg kell említenünk továbbá az úgynevezett Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) szervezeteket. Bár létrehozásuk indokolt volt, és van néhány jól működő szervezet egy-egy térségben közöttük, többségében nem elég erősek, és a finanszírozásuk sem elég kiszámítható ahhoz, hogy stabilan tudjanak működni. Az aktív turizmushoz kapcsolódó kompetenciáik is változóak. Ennél fogva erőforráskapacitásuk és ebből fakadó lehetőségeik nem elégségesek a térségi koordinációhoz. A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2.0 dokumentum alapján 2021-ben felállításra kerülnek az új feladatkörű és funkciójú Desztináció Menedzsment Szervezetek (DMSZ), melyek működésével elindul a térségi turizmusfejlesztés új időszaka. A frissen felálló szervezetekkel a TDM-ek, Tourinformok, a térségi aktív turisztikai koordinátorok és egyéb turisztikai szereplők is szakmai kapcsolatban állnak majd.

⁷ Forrás: MTÜ

⁸ Forrás: www.magarynemzetiparkok.hu

Az AM és a BM mellett több más minisztériummal is folyamatos az együttműködés, közülük kiemelendő még a Miniszterelnökség és a területfejlesztési miniszter, illetve a Pénzügyminisztérium. Szintén fontos a Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvány mint szakmai partner, illetve a Központi Statisztikai Hivatal, amely az adatok gyűjtésében játszik fontos szerepet.

A hazai aktív turizmus területén mára nagy számú aktív és hozzáértő civil szervezet tevékenykedik, melyek sok esetben komoly történelmi hagyományokra épülnek. Ezek közül is kiemelkedik a Magyar Természetjáró Szövetség, mely az általa végzett tevékenységeket, a szakmai kapacitásokat és erőforrásokat illetően is példaként szolgálhat a többi szervezet számára. Szintén elismerésre méltó a Magyar Lovas Turisztikai Közhazsnú Szövetség, akik munkájukkal elérték az Erdőtörvény (2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) 2013-as módosítását, amely lehetővé tette a szabad lovaglást és kerékpározást az erdők területén. Valamennyi szervezetről elmondható, hogy saját túratípusuk fejlődését illetően elkötelezettek. Civil szervezetként kihívást jelent számukra a kapacitások és források hiányossága, kiszámíthatatlansága, valamint a jogszabályi felhatalmazás hiánya. Forrásokat, kapacitásokat, támogatásokat elsősorban konkrét fejlesztésekhez tudnak igénybe venni. Emiatt gyakran nem tudják teljeskörűen ellátni az adott túratípushoz kapcsolódó egyéb fejlesztési, koordinációs, promóciós és információs feladatokat. Vannak olyan civil szervezetek is, melyek az élsportban ellátott feladataik mellett az elmúlt években jelentős erőforrásokat allokáltak az aktív turisztikai tevékenységükre, sikeresen valósítottak meg EU-s és hazai forrásból aktív turisztikai projekteket (Magyar Kajak-Kenu Szövetség, Magyar Vitorlás Szövetség). 2022-ben megalakult a Magyar Vízitúra Szövetség (MAVITUSZ), mely a vízitúrázással foglalkozó szakmai és civil szervezetek munkáját fogja össze. Az alapműködés folyamatos és kiszámítható támogatási rendszerben történő biztosítása nélkül viszont hosszú távon eseti, projektjellegű tevékenységgé fog válni a munkájuk ezen a területen. Érdemes még megemlíteni a Magyar Cserkészszövetséget és a Külföldi Magyar Cserkészszövetséget mint a természetjárás és a szemléletformálás nagy hagyományokkal rendelkező fontos szereplőit.

Az állami szereplők mellett ugyanakkor, ha térségi szintű szervezetekről beszélünk, kihagyhatatlanok a vármegyei és települési önkormányzatok. Sokkal hangsúlyosabban jelennek meg térségi léptékben a piaci szereplők is, azon belül kiemelten az aktív turisztikai szolgáltatók. Több térségben léteznek jól működő térségi szakmai vagy civil szervezetek, amelyek szintén

kiemelt szereplői a térségi aktív turizmus fejlesztésének.

■ Fejlesztési programok és a versenyképesség várható alakulása

A következő fejezetben a szektorba 2010 óta érkező források túratípusonkénti felhasználása, és az ezek hatására bekövetkező versenyképességi növekedés került összefoglalásra. A fejlesztések állami támogatásokból és európai uniós forrásokból valósultak meg. Az EU-s forrásokat az operatív programokból (elsősorban GINOP, VEKOP és TOP), illetve közvetlen forrásokból pályázat útján nyerhették el a szektor szereplői. A túratípusok közötti összefogást és általában a különböző szereplők összefogásával megvalósítható, több túratípust tartalmazó közös fejlesztésekre a jövőben nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni. Nehézség volt, hogy a korábbi időszakhoz képest megváltozott a pályázati projektek menedzselésének feltételrendszere. A pályázatok szakmai előkészítéséhez ugyanis továbbra is igénybe lehetett venni külső szakembereket, azonban állami és önkormányzati tulajdonban álló szervezetek esetében a megvalósítás során kizárólag belső projektmenedzserek végezheték a projektekkel kapcsolatos végrehajtási feladatokat. További kihívást jelentett, hogy a projektmenedzsment tevékenységre vonatkozó pályázati költségvetési korlátok nem tették lehetővé megfelelő szakértelemmel rendelkező menedzserek alkalmazását, vagy külső szakember bevonását, ezért a bonyolult, speciális szakértelmet igénylő EU-s projektek menedzselése és pénzügyi elszámolása komoly kihívást jelentett a szervezeteknek.⁹

Az elmúlt évtizedben a fenti forrásoknak és az erdőgazdaságok saját forrásainak köszönhetően mintegy 20 milliárd forintot fordítottak az állami erdőkben található aktív és ökoturisztikai infrastruktúra fejlesztésére. Hasonló nagyságrendűek a jelenleg folyamatban lévő vagy előkészítés alatt álló programok is. Megújult az Országos Kékkör infrastruktúrájának nagy része, országszerte több mint 50 kilátó és 25 látogatóközpont létesült vagy újult meg. Emellett 2021 végéig 98 turistaházat újítottak fel a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program keretein belül. A Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program 2013 decemberi indulása óta jelentős eredményeket tud felmutatni. Hasonló méretű fejlesztésre évtizedek óta nem volt példa a természetjárás területén.

A kerékpározásturizmus szintén komoly forrásokhoz jutott. Az erős társadalmi

⁹ Forrás: AÖFK

igényre reagálva a kormány 2010 óta mintegy 1500 kilométer kerékpáros útvonalat fejlesztett, így már több mint 9100 kilométer kerékpározásra alkalmas út (ez magába foglalja az épített kerékpárutat az alacsony forgalmú közúton kijelölt útvonalakat és az erdei útvonalakat egyaránt) található az országban. A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési időszakban jelentős projektek valósultak meg összesen 200 milliárd forint értékben, ami 2100 kilométernyi önálló kerékpárút kiépítését és további 2100 kilométer kijelölését jelenti táblázással, felfestéssel a kis forgalmú közutakon. Ezeknek köszönhetően több mint 6000 kilométer önálló (kifejezetten kerékpárközlekedésre fenntartott) kerékpáros létesítmény áll a kerékpározók rendelkezésére Magyarországon. A fejlesztések egy része településeken belül valósult meg, és több esetben a közforgalmú használat a fő cél, azonban az infrastruktúrát a kerékpáros túrázók minden esetben használhatják, így a nem turisztikai célú beruházások is integrálódnak az országos kerékpárosturisztikai hálózatba.

A vízi- és a vitorlásturizmus sem maradt ki az elmúlt időszak támogatásaiból. Az MKKSZ gazdasági társasága által vezetett konzorciumi projektekben összesen több mint 3 milliárd forint uniós támogatás került felhasználásra, melyet hazai források is kiegészítettek. Az MKKSZ az ország minden területén pályázott különböző víziturisztikai fejlesztésekre. Ennek nyomán 64 víziturisztikai megállóhelyet sikerült átadni. A fejlesztések fő helyszínei a Duna, a Tisza, a Körösök és a Balaton. Balatonfüreden vízitúra-megállóhely és vitorlaskikötő valósul meg széleskörű parti kiszolgálólétesítményekkel. Keszthelyen szintén létrejött egy vízitúra-megállóhely, és beszerzésre kerültek a szükséges túraeszközök is. A balatonfüredi projekt össztámogatása megközelítette a 3 milliárd forintot. A már említett szakági szervezetek kidolgozták saját minősítési rendszereiket és szolgáltatásaikat is, így például a lapátos vagy a kék csillagos minősítési rendszert és a „vitorlazz itthon” kedvezménykártyát.

A hazai síközpontok a fejlesztésekhez felhasznált számottevő önerő mellé összesen több mint 500 millió forint állami támogatást kaptak az elmúlt időszakban. Ebből valósult meg Eplényben a négyévszakos fejlesztés és az oktatólift fejlesztése, Mátraszentistvánban a négyévszakos fejlesztés, a felvonó és a hóágyúrendszer fejlesztése, valamint a Nagy-Hideg-hegyi turisztaház felújítása, a pécsi síház felújítás, a Zempléni Kalandpark (Magas-hegy) eszközbeszerzése és Bánkút eszközbeszerzése.

A lovasturizmus területén, 1,5 milliárd forintos támogatásnak köszönhetően, az észak-magyarországi, az észak-alföldi, valamint a közép-magyarországi lovasturisztikai infrastruktúra került fejlesztésre. 1813 km túraút került kijelölésre és 43 megállópont készült el. Emellett az ország többi részére vonatkozóan is kidolgozásra kerültek a tervek, melyek további források

elkülönítése esetén megvalósításra kerülhetnek.

Az itteni megállapításokra alapozva kimondható, hogy a társadalmi igényekre reagáló folyamatos kormányzati támogatás és az elmúlt időszakban tapasztalt dinamikus fejlődés mellett reális cél, hogy az aktív turizmus versenyképessége tovább nőjön. A jövőben tovább emelkedik az egyes túratípusok iránti belső (hazai) kereslet, és stabil alapokra kerül a megvalósuló fejlesztéseknek köszönhetően az utazók motivációjának erősítése.

Helyzetértékelés

7. táblázat SWOT analízis: erősségek és gyengeségek

Erősségek	Mennyire meghatározó?	Mennyire jellemző?	Szorzat	Gyengeségek	Mennyire meghatározó?	Mennyire jellemző?	Szorzat
A felnőtt magyar lakosság több mint fele potenciálisan aktív turista.	20%	2,00	0,40	Az úthálózatok koordinációjának a legtöbb esetben nincs törvényileg felhatalmazott gazdája. Az útvonalak jogi helyzete is tisztázatlan a legtöbb túratípusnál.	20%	3,00	0,60
Vonzó középhegyvidéki és dombvidéki tájak, változatos felszínformák. Érintetlen természetközeli élőhelyek (pl. ártéri erdők, vizes élőhelyek, ősbükkösök).	20%	3,00	0,60	Az útvonalak hálózatosága a legtöbb túratípus esetében nem megfelelő.	20%	3,00	0,60
Attraktív folyók és tavak (pl. Balaton). Vizes élőhelyek, melyek európai összehasonlításban is vonzóak.	20%	3,00	0,60	Alacsony minőségű vagy éppen hiányzó szolgáltatások.	20%	3,00	0,60
Kijelölt, kiépített útvonalak minősége.	20%	1,00	0,20	Fejlesztések karbantartásának és pénzügyi fenntartásának hosszú távú biztosítása általában nem megoldott.	10%	3,00	0,30
Aktív és hozzáértő civil szervezetek, központi állami koordináció és akarat.	10%	2,00	0,20	Nincs közös, hivatalos adatbázis az útvonalakról, vonzerőkről, szolgáltatásokról és az egységes összehangolt promóció is hiányzik.	10%	3,00	0,30
A bejárhatóság európai léptékben is megengedő szabályozása.	10%	2,00	0,20	A túratípusok szervezeteinek alacsony fokú összefogása, kooperációk alacsony szintje (a túratípusokon belül és azok között is). Térségi szinten nincsenek erős turisztikai koordináló szervezetek, térségi logika hiánya.	10%	2,00	0,20
				Tengerpartok, magas hegységek hiánya a versenyképességet csökkenti.	5%	3,00	0,15
				Az egynapos túrák magas aránya (és kisebb gazdasági hatása).	5%	2,00	0,10

Az aktív turizmus hazai helyzetének értékelésére a szakmai szervezetek széleskörű bevonásával súlyozott SWOT analízis készült. Ennek során kiértékelésre került, hogy az egyes szempontok mennyire fontosak, mennyire határozzák meg a sikerességet az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek csoportján belül.

8. táblázat SWOT analízis: lehetőségek és veszélyek

Lehetőségek	Mennyire meghatározó?	Mennyire jellemző?	Szorzat	Veszélyek	Mennyire meghatározó?	Mennyire jellemző?	Szorzat
Pozitív image – outdoor attrakciók megosztásának felértékelődése társadalmi interakciókban, közösségi mediában Az aktív turizmus az egészségmegőrzés miatt is érték.	30%	3,00	0,90	Biztonságérzet hiánya (pl. kerékpározásnál) és egyes túratípusok nem megfelelő image-e demotiváló lehet.	20%	3,00	0,60
Környezettudatos gondolkodás, a természet felértékelődése – az aktív turizmus az egyéni hasznokon túlmutató értéket képvisel.	20%	1,00	0,20	Természeti értékeink rongálódása az aktív turizmusból eredő túlzott használat miatt és a természetközeli érintetlen területek csökkenése (más okokból).	20%	3,00	0,60
Más, népszerű turisztikai attrakciókkal való összekötés, keresztpromóció (pl. gasztronómia, falusi turizmus, sportturizmus) szinte minden tájegységben lehetséges (lenne).	15%	2,00	0,30	Az aktív turizmus fejlesztése nem marad hosszú távon prioritás, fejlesztési és üzemeltetési forráshiány lép fel.	20%	3,00	0,60
Relatív magas vendégköltség (más ágazatok hasonló vendégéjszakaszámához képest) és annak is nagy része helyi szolgáltatókhoz kerül – így a vidék fejlesztésének egyik eszköze lehet.	10%	2,00	0,20	Közös egyeztetés fórumának és a koordináció hiánya miatt duplikációk, gyengébb hatékonyságú fejlesztések az egyes túratípusokon belül.	5%	1,00	0,05
Az aktív turizmus iránti érdeklődés válsághelyzetekben is erős.	15%	3,00	0,45	Az aktív turisztikai fejlesztéseket akadályozó túlzott (pl. a vízitúrázás növekedését akadályozó), vagy nem megfelelő szabályozás (pl. a kijelölt turistautak jogi helyzetét nem rendező).	5%	2,00	0,10
Csomagajánlatok révén az egyes túratípusok összekötése – új célcsoportok megnyerésének lehetőségét és a tartózkodási idő növelését biztosíthatja.	10%	1,00	0,10	Munkaerőhiány, bizonyos térségekben mennyiségi, másol minőségi.	15%	2,00	0,30
				Együttműködés (szinergiák) helyett, azonos útvonalat használó túratípusok közötti konfliktusok.	5%	2,00	0,10
				Az új generációk számára nem tudjuk vonzóvá tenni az ágazatot, nem tudunk versenyezni például a virtuális valósággal.	10%	2,00	0,20 ¹⁰

¹⁰ A csoportokon belüli értékek együttesen adják ki a teljes 100%-ot. Az, hogy az egyes megállapítások mennyire jellemzőek az ágazaton belül szakértői értékelés alapján 1-3-ig terjedő skálán került megállapításra. A súlyozott szám (szorzat) alapján láthatjuk, hogy melyik megállapítással milyen mértékben kell foglalkozni az egyes (később meghatározott) intézkedések kapcsán. Minél magasabb a szám, annál inkább foglalkoznunk kell vele az intézkedések megalkotásakor, vagy azért, mert gyengeség (és ki kell egyensúlyozni), vagy azért, mert erősség (és építeni kell rá).

A megvalósítás alapelvei

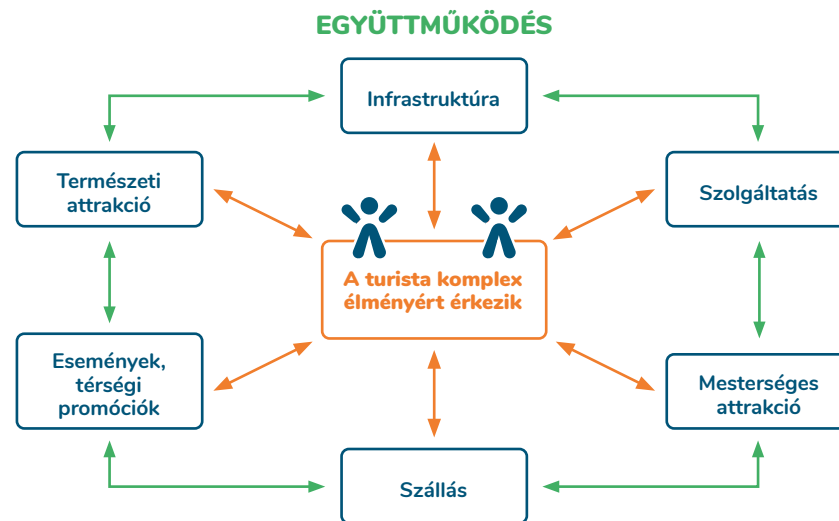
A Stratégiát megelőző részletes helyzetfeltárás alapján körvonalazódtak azok az alapelvek, amelyek a Stratégia reális megvalósíthatóságát biztosítják. Ezeket a horizontális és általánosan érvényesíthető vezérelveket figyelembe véve építjük fel a jövőképpel összhangban a Stratégia társadalmi céljait és a Stratégia megvalósításához szükséges intézkedéseket. Ezen alapelvek kiterjednek a térségi, integrált és komplex tervezésre, a jogi és a szervezeti átláthatóságra, valamint a hálózati gondolkodásra, a környezeti fenntarthatóságra is.

■ Térségi gondolkodás

Az aktív turizmus egyes tájak, tájegységek természeti és kulturális vonzerejére épít, amelyek túlmutatnak egy-egy település, vármegye közigazgatási határán. A települések együttes és térségi szemléletű fejlesztése (amennyiben összehangoltan történik) nagyobb eredményt és sikert ér el, mintha pontszerű fejlesztésekben gondolkodunk. A térségben való gondolkodás, az egymásra építő fejlesztések nagyobb területet képesek bevonni az aktív turizmus által gerjesztett pozitív turisztikai hatásokba.

A Stratégiában figyelembe vesszük egy-egy térség vonzereje mellett azokat a kevésbé feltűnő tényezőket is, amelyek meghatározzák egy turista élményeit. Például kiemelt figyelmet kell fordítani a rendezett környezetre és a folyamatos karbantartásra, a használatból adódó elkerülhetetlen tényezőket, műszaki amortizációt szem előtt tartva. A vonzerő növeléséhez jelentősen hozzájárulnak az elérhető szolgáltatások, a szálláshelyek minősége, az aktív turisztikai infrastruktúra és a különböző rendezvények, az információ és a promóció. A klasszikus turista általában nem a térségben meglévő egy-egy tényező (pl. attrakció vagy szolgáltatás) miatt utazik, hanem ezek összességét kívánja igénybe venni egy komplex élménycsomagban, így a vonzerőért felelős szereplők között erős együttműködésre van szükség, már a tervezés megkezdésétől kezdve, a fejlesztéseken át, egészen az élménycsomagok kidolgozásáig és működtetéséig.

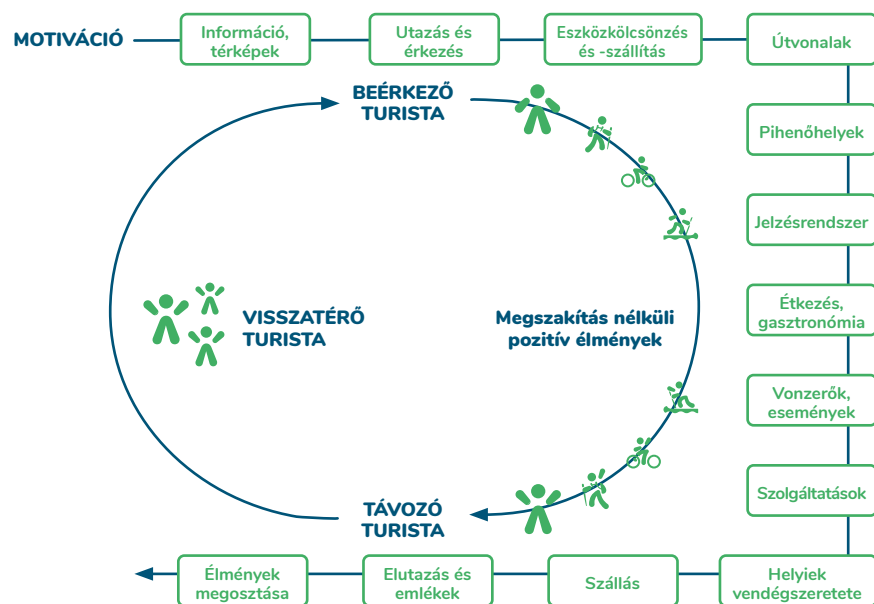
9. ábra Aktív turisztikai térségi együttműködés

■ Aktív turizmus szempontjából fontos térségek helytermékmodellje

A helytermék összefoglalja a különböző célcsoportok számára felkínált és felkínálható áruk, szolgáltatások, lehetőségek összességét. A területi marketing egyik alapvető feladata, hogy megtervezze és kialakítsa az aktív turizmus szempontjából fontos, térségre illő jellemzők és szolgáltatások helyes keverékét a különböző célcsoportok számára. A térségi aktív turisztikai termék ezekhez illeszkedve, de mindezeket felül az adott térség földrajzi adottságait és vonzerőit is figyelembe véve versenyképes aktív turisztikai élményláncolatokat határoz meg. A motiválás során a turisták új narratívákat, kreatív kommunikációt várnak el, egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a tematikus élménycsomagok. A láncolatba minden olyan elemet be kell kapcsolni, amelyekkel a turista utazása során találkozhat az egyes helyszínek meglátogatásakor vagy a szolgáltatások igénybevételekor, és érdemes ezeket tematizálni. Ezen tényezők összessége alapján fog a turista pozitív vagy negatív benyomást kialakítani az adott térségről, így kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy magas színvonalat képviseljenek.

10. ábra Aktív turisztikai élménylánc

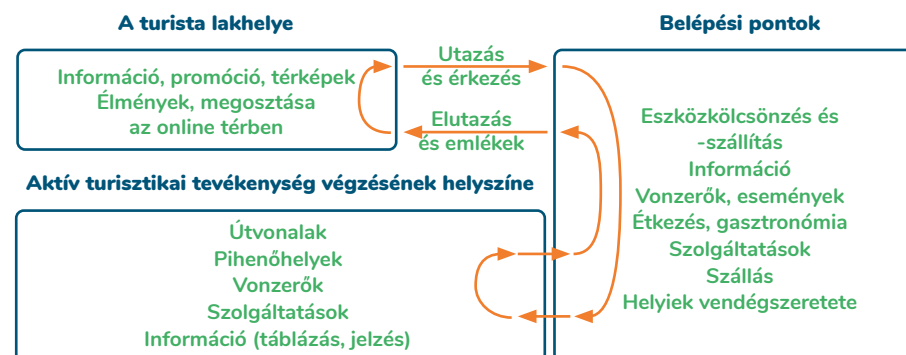

A fenti ábra a térségbe érkező turista élményláncolatát mutatja be, a felmerülő igények és az igénybe vett szolgáltatások időbelisége szerint. Az utazás során a turista mindezen termékek, szolgáltatások, az infrastruktúra és az attrakciók összességéről alkotott benyomása alapján fog megítélni egy térséget, és amennyiben utazási élményei összességében pozitívak voltak, úgy visszatérő látogatója is lehet az adott térségnek. A turista tehát amellet, hogy élményeket kap a térségtől, képes adni is – például a közösségi médián keresztül marketinget –, így a turisták igényeinek kielégítése kölcsönösen hasznos a térségnek és a turistának egyaránt.

A területi (erdei) belépési pontok fontossága és fejlesztése kulcsszerepet tölt be az élményláncolatokban. Ezek a legfontosabb helyszínek, mivel itt találkoznak a túrázók először az általuk meglátogatott térséggel. Az aktív turista az aktív turisztikai infrastruktúrát használva itt kezdi meg az élménygyűjtést, a túráját. Ha itt rendezetlenséggel, információhiánnyal szembesül, az az egész élménylángra negatívan hat. A belépési pontok többsége az épített környezet és a természet találkozásánál található, amelyet sok esetben illegális hulladéklerakók torzítnak. Karbantartásuk és kiépültségük (parkoló, alapszolgáltatások) nagyban hozzájárul a vonzerőhöz, illetve az aktív

turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások megítéléséhez. Célzott fejlesztésük elengedhetetlen a hazai aktív turizmus előmozdítása érdekében. Az önkormányzatoknak is fel kell ismerniük, hogy a rendezés nagyban hozzájárul a pozitív településképhez is. Itt lehet azt is megakadályozni, hogy az erdészeti és más, részlegesen kiépített utakon a turisták gépjárműveikkel a természeti környezetbe lépjenek. Egyrészt parkolók kialakításával és a közösségi közlekedési elérhetőséget erősítve, másrészt az erdészeti utak sorompóval való lezárásával. A belépési pontok szerepét és az egyes elemek térbeli megoszlását a láncolatban az alábbi ábra mutatja:

11. ábra Aktív turisztikai élményláncban szereplő szempontok a térbeli elhelyezkedésük alapján

A belépési pontokat különböző mértékben érdemes fejleszteni, annak érdekében, hogy a fejlesztések ne oltsák ki egymás energiáit. Térségenként eltérő számú és több, eltérő minőségű belépési pontra van szükség. Ezt mindig a térség eltartóképességéhez és adottságaihoz kell igazítani. A belépési pontok minőségi fejlesztéséhez és kategorizálásához öt típust különböztettünk meg, az elérhető szolgáltatásokat figyelembe véve. Az alábbi táblázat mutatja, hogy az egyes kategóriáknak mely szempontoknak kell megfelelnie:

9. táblázat Belépési pontok kategóriái

Szempontok	Kategória					Belépési ponttól való maximális távolság
	5	4	3	2	1	
Természetbe való behajtás gépjárművel akadályozott, de a parkolótól forgalommentes gyalogos útvonal indul	x	x	x	x	x	0 m
Parkoló 10-25 férőhellyel	x	x	x	x	x	100 m
Esőbeálló, pihenőpaddal, asztallal	x	x	x	x	x	100 m
Rendszeresen ürített hulladékgyűjtő		x	x	x	x	100 m
Parkoló kevesebb, mint 25 férőhellyel		x	x	x	x	100 m
Akadálymentes illemhely		x	x	x	x	100 m
Vízvételi lehetőség		x	x	x	x	250 m
Parkoló 25-50 közötti férőhellyel és buszparkolóval			x	x	x	250 m
Közösségi közlekedéssel elérhető			x	x	x	250 m
Játszótér, erdei tornapálya, egyéb hasonló attrakció			x	x	x	250 m
Büfé/kocsmá			x	x	x	250 m
Parkoló több, mint 50 férőhellyel és buszparkolóval				x	x	300 m
Étterem				x	x	500 m
Szállás				x	x	1 km
Túratípus-specifikus szolgáltatások					x	1-2 km
Minimum látogatószám (1000 fő/év)	<10	25	50	100	200<	

A belépési pontok fejlesztése a természeti környezet közvetlen közelében történik, ezért itt kiemelt figyelmet kell fordítani a környezeti fenntarthatóságra.

■ Célcsoport-orientált, fenntartható fejlesztés

Az aktív turizmusban résztvevők igényei közül vannak, amelyek nagyjából általánosak és vannak olyanok, amelyek célcsoportonként és túratípusonként változnak (útvonal nehézségi szintje, túratípus-specifikus szolgáltatások). A sikeres aktív turisztikai fejlesztés ezért mindig célcsoportokra fókuszál, ezzel növelve a versenyképességet, és megelőzve az erőforrások szétforgácsolását. A fejlesztéseknek és a promóciónak az adott térség vagy útvonal releváns célcsoportjaira szabottan kell megvalósulnia. A hatékony tervezés mindig az aktív turizmusban résztvevők igényeire szabott. Túratípusonként többféle, különböző nehézségű, változatos tematikájú, egyedi élményt kell biztosítani egy-egy jól behatárolt célcsoport számára, a térségi adottságokhoz igazodva. Fontos, hogy minden célcsoport közel azonos mértékben részesüljön a Stratégia megvalósulásából fakadó előnyökből és ezzel biztosítsuk az esélyegyenlőséget. Ahol lehet, a létrejövő új létesítményekben biztosítani kell az akadálymentességet is.

A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA A LAKOSSÁG EGÉSZÉNEK SZÓL, DE KIEMELTEN KEZELJÜK ...

- ... az óvodás, általános iskolás gyerekeket, hogy a virtuális világ mellett a természetben is otthonosan mozogjanak.
- ... az egyetemistákat, fiatal felnőtteket, mert ez a korosztály nagyon keveset mozog a lehetőségeikhez képest.
- ... a családokat, mert a gyerekek mellett nehezebb programot szervezni, az aktív turizmus viszont az egész család számára egészséges és élménygazdag időtöltés.
- ... a mobilis nyugdíjasokat, mert hozzájárul az egészségben eltöltött éveik számának növeléséhez.
- ... a fogyatékos embereket és családjukat annak érdekében, hogy a fogyatékos emberek másokkal azonos alapon és integráltan vehessenek részt a rekreációs, szabadidős és sporttevékenységekben.

Csak olyan kínálat üzemeltethető hatékonyan, amely az adottságokat figyelembe veszi, és hosszú távon fenntartható mind gazdasági, mind környezeti szempontból. A fejlesztések indokoltságát a fenntartási költségek szempontjából is meg kell vizsgálni. Fontos, hogy az adott fejlesztések

ingyenesen elérhetőek lesznek, vagy profitorientáltak, hisz ezek a jellemzők eltérő kezelést vonnak maguk után. A szolgáltatások üzemeltetése, fenntartása nem lehetséges minden esetben kizárólag piaci alapon. Ahol az élménylánc fenntartása érdekében egyes szolgáltatások nélkülözhetetlenek és bizonyíthatóan nem hozhatóak létre (és/vagy nem is működtethetőek) kizárólag piaci alapon, ott szükségesek lehetnek a célzott fenntartási jellegű támogatások.

Fontos, hogy a beruházások a környezetvédelmi szabályozásoknak minden esetben megfeleljenek, ahol lehet a létesítmények megújuló energiával, víztakarékos rendszerekkel és szelektív hulladékgyűjtéssel működjenek. Az erdei kukák kihelyezését vissza kell szorítani és arra ösztönözni a túrázót, hogy vigye haza a természetből a szemetét. Ebben fontos pillér a célcsoportok szemléletformálása. A fejlesztések helyszínein fel kell hívni a figyelmet a biodiverzitás fontosságára, a klímaváltozás okozta kihívások egyénre szabott kezelési lehetőségeire, a tudatos fogyasztásra, az újrahasznosításra és a környezettudatos életmód népszerűsítésére. Ez különösen fontos a gyermekkori nevelés területén, így az iskolai kirándulások és nyári táborok programjában is meg kell jelenniük a szemléletformáló eszközöknek.

■ Rendezett infrastruktúra

Az aktív turizmus alapvető feltétele a vonzó, legális (jogilag rendezett), összefüggő, biztonságos, jó minőségű és karbantartott kijelölt térségi úthálózat. Egy jó, élményszerű útvonal kialakításához tudatos nyomvonalvezetés szükséges, amely célcsoportra szabottan fűzi fel az élményt jelentő természeti-táji vonzerőket. Az úthálózatok mennyisége lehetővé teszi az élménycsomagok kialakítását, nyomvonalvezetésük mindeközben nem növeli a környezeti terhelést.

Az útvonalak nehézsége, az elvárt teljesítményszint a látogatók számára egyértelmű, és megfelel az egyes célcsoportok igényeinek. Az útvonalak fejlesztése és üzemeltetése magas színvonalon, az adott túratípus előírásainak és elvárásainak megfelelően történik. Mindezekhez hozzátartozik, hogy a térségi hálózatfejlesztési elképzeléseket a környezeti hatásokat is figyelembe véve kell véghez vinni. Így a fenntarthatóság és a környezetvédelem jegyében a fejlesztéseket minden esetben meg kell előznie egy környezeti-természeti terhelhetőségi vizsgálatnak, melynek során figyelembe kell venni a felszíni és felszín alatti vizek és lefolyási viszonyok változását, valamint az értékes termőföld védelmét is.

Aktív turisztikai szolgáltatói hálózatok és csomagajánlatok

Az egyes aktív turisztikai túratípusokhoz kapcsolódóan a célcsoportok speciális igényekkel léphetnek fel (pl. kerékpártárolás), és egyedi szolgáltatásokat igényelhetnek (pl. kenu bérlése és szállítása). Ezek kielégítését ugyan jellemzően helyi, térségen belüli szolgáltatók végzik, de fontos, hogy országos szinten egységesen meghatározásra kerüljenek a velük szemben támasztott elvárások és kritériumok, minősítési rendszereken keresztül. Ezen szolgáltatókat országosan egységes hálózatokba kell szervezni. Kiemelten fontos a szolgáltatók szemléletformálása, a legjobb és legfenntarthatóbb szolgáltatásokra való törekvés általánossá tétele.

A térségeknek rendelkezniük kell megfelelő alapvető turisztikai szolgáltatási kapacitásokkal (szállás, étkezés), különböző árszinteken. A szolgáltatók térségspecifikus termékeket (pl. helyi tájjellegű ételek) és túratípus-specifikus, minőségbiztosított szolgáltatásokat nyújtanak (pl.: kerékpárosbarát szolgáltatók, patkós minősítésű lovardák). A térségi, túratípus-specifikus szolgáltatási rendszerek részei az országos rendszereknek. Az élménycsomagokra alapozva csomagajánlatok foglalhatóak.

A térség elérhetősége és a térségen belüli közlekedés (az aktív turisztikai eszközök szállítását is beleértve) közösségi közlekedéssel vagy rugalmas, igényvezérelt közlekedési módokkal megoldott. A térségekben releváns túratípusok összekötése és a különféle túratípusok szolgáltatásainak térbeli koncentrációja lehetővé teszi, hogy a túratípusok között létrejörjenek azok a kapcsolatok, amelyek a vonzó csomagajánlatok kialakításához kelljenek. Mindezekre azért van szükség, hogy az élmények pozitív láncolatát a szolgáltatások megfelelő színvonala tovább emelje.

A térségi turisztikai termékkínálat összeállítása során javasolt figyelembe venni az egyre szélsőségesebbé váló éghajlati jellemzőket, azaz olyan programcsomagok kialakítása is indokolt, amelyek szélsőséges időjárási körülmények között is minőségi idő eltöltésére adnak lehetőséget (pl.: nyári fő turistaszezonban a hóhullámok jelentette kihívások mérséklése hajnali madármegfigyelő-túrák vagy éjszakai csillagnézés szervezésével).

Közös, egységes információ és kommunikáció

Az aktív turizmus kommunikációjának résztvevői a lakosság, a szolgáltatók, az állami és civil szervezetek. Az utazás tervezéséhez és az utazás közbeni megfelelő informálódáshoz a lakoságnak szüksége van olyan megbízható információforrásokra, amelyek garanciát biztosítanak a megfelelő élményekre. A további érdekelt felek számára pedig fontos, hogy megfelelően tudjanak tájékozódni a fejlesztésekről, támogatásokról, programokról. Ehhez az aktív turizmuson belül többcsatornás kommunikáció szükséges.

A felhasználók élményszerzését megkönnyítő kommunikációt és a szektor érdekelt feleinek tájékoztatására szolgáló kommunikációt külön kell választani, annak érdekében, hogy minden szereplő kényelmesen és egyszerűen juthasson hozzá az őt érintő információhoz. Egy, már jól működő aktív turisztikai márka esetén ezt a szétválasztást a márka égisze alatt almárkák létrehozásával érdemes megvalósítani.

A központi kommunikációért felelős szervezet szerepkörét az alábbi ábra hivatott bemutatni:

12. ábra Az aktív turizmusban részt vevő szereplők kommunikációs tevékenységeinek megoszlása

A központi kommunikáció és a túratípusok, a térségek és az egyéb külső szereplők által végzett kommunikációs tevékenységek összehangolása létfontosságú. A központi kommunikációért felelős szervezetnek ezek alapján két feladatköre határozható meg. Egyrészt egy integráló vezetőszerep, másrészt egy támogatószerep, melyhez hangsúlyozottan kapcsolódnia kell az aktív kommunikációnak a szereplők között. Bár az aktív turizmus szektorában is erőteljes a digitalizációs hatás, ennek ellenére a következő évtizedben még nagy valószínűség szerint szükséges az offline nyomtatott kommunikáció folytatása, párhuzamosan az online kommunikációval. A vezető szerepet betöltő központi kommunikáció alsóbb szinteken többfelé oszlik, a fogyasztók és az érdekelt felek számára releváns tartalmak szerint elkülönülve. Az egyes almarkáknak (túratípusok, térségek stb.) saját arculatuk is lehet. A túratípusok és térségek felületeit a központi szervezeten kívüli állami, civil és magán szereplők üzemeltetik, melyhez tevékenységtől függően támogatást igényelhetnek. Az aktív turizmusért felelős központi szervezet ezt a tevékenységet az egységes kommunikációt segítő eszközökkel támogatja (pl.: országos tartalmak, adatbázisok, térképek, logók, grafikai eszköztár).

Erős szervezeti rendszer és kiszámítható finanszírozás

A szektor fenntartható fejlődése szempontjából kiemelkedően fontos, hogy az egyes szervezetek feladata megfelelően definiálva legyen, ezáltal világosan le legyenek határolva az egyes hatáskörök. Az országos és általános koordináció és menedzsment felelőse egy központi állami szervezet, amely szoros kapcsolatban áll a túratípusokra és térségekre fókuszáló koordinációért és menedzsmentért felelős szakmai, civil és sportszervezetekkel, valamint az aktív turizmus szempontjából fontos térségek menedzselésében részben vagy egészben részt vevő állami (pl.: minisztériumok és hatáskörükbe tartozó térségi aktív turizmusban érdekelt szervezetek), önkormányzati és piaci szereplőkkel. Az erős és egyértelmű szervezeti rendszernek köszönhetően a humán kapacitások és a pénzügyi források felhasználása hatékonyan valósulhat meg, és a szakmai tevékenység is összehangoltan zajlik. A szektor finanszírozása kulcskérdés, mivel a megvalósuló fejlesztések önmagukban nem elegendőek, ha nem rendelkeznek hosszú távú üzemeltetővel, fenntartóval. A hosszú távú sikerekhez és fenntarthatósághoz kiszámítható fejlesztési és állandó működési források rendelkezésre állása szükséges. Ugyanakkor az egyes létesítmények bevételszerző képességét (belépők szedése stb.) is javasolt növelni – különösen a frekvenciátaltabb, népszerűbb helyszíneken –, annak érdekében, hogy fenntarthatóbb legyen az adott létesítmény.

Térségi szinten is elengedhetetlen, hogy legyen olyan erős, megfelelő kompetenciákkal rendelkező és hivatalosan is kijelölt szervezet, amely az aktív turizmus fejlesztését térségi szinten koordinálja. Illetékessége kiterjed valamennyi túratípusra, és munkáját az egyes túratípusokban aktív és meghatározó országos civil partnerszervezetekkel együttműködve végzi. Az egyes, fent említett (térségi) elemek fejlesztésének és üzemeltetésének legyen felelőse, és ehhez a megfelelő források is rendelkezésére állnak.

A térségi aktív turisztikai koordinátorszervezet feladatai – az alapvető koordinációs feladatok mellett – mindig az adott térség jellegétől, méretétől, a releváns szereplők közötti együttműködés aktuális szintjétől függenek. Az egyes térségekre készülő közép és hosszú távú tervek, stratégiák megvalósításának egyik kulcsa ezen koordináló szervezetek megléte. Aktív turisztikai koordinátorszervezet lehet egy már létező

szereplő, de egy, a térség szereplőinek támogatásával újonnan létrejövő szervezet is. Legfőbb feladata az érdekelt felek (állami és önkormányzati szereplők, aktív turisztikai szolgáltatók, civil és szakmai szervezetek) összefogása, a térségi szintű együttműködés platformjának biztosítása, ezáltal a térségi tervek megvalósításának segítése. Az aktív turisztikai szolgáltatókkal a térségi szervezet alapvetően kapcsolatot tart, együttműködhet egy-egy fejlesztés megvalósításában, konkrét projektszinten definiált feladatmegosztás szerint. Szolgáltatáshiányos térségekben a szervezet által felvállalt feladatként a térségi koordinátorszervezet láthat el aktív turisztikai szolgáltatási feladatot (pl.: túraszervezést, eszköz-kölcsönzést) is. A térségi koordinátorszervezetek konkrét és részletes feladatai, működési feltételei a készülő térségi stratégiák megalkotását követően kerülnek részletesebben meghatározásra, minden esetben térségre szabottan.

■ Környezeti fenntarthatóság

Az aktív turizmus legfőbb helyszínei a természet és a magyar kultúrára épülő kultúrtájak. Ennél fogva az aktív turizmus népszerűsége és versenyképessége erősen függ a táji és természeti környezet, valamint a kulturális, történelmi, néprajzi és egyéb kapcsolódó értékek állapotától, eltartóképességétől. A túlturizmus könnyen tönkretelheti a legfőbb vonzerőt jelentő, nagy múltra visszatekintő attrakciókat, ezért szükség van azok védelmére. Különösképpen igaz ez a természeti attrakciókra, melyek helyreállítása sok esetben lehetetlen. Mindezerért a Stratégia megvalósítása során kiemelten kezeljük a természeti erőforrások és a kulturális örökség általános védelmét, a turisták térben egyenletesebb elosztását és a jelentkező terhelés felügyeletét.

Fontosnak tartjuk, hogy csak olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek környezeti szempontból fenntarthatóak. Ehhez hozzátartozik a terület eltartóképességének előzetes becslése, a területhasználat racionalizálása és a szükségtelen beépítés megelőzése is. A takarékos területfoglalás lehetővé teszi, hogy minél kisebb arányban avatkozzunk be a természetbe, egyes belépési pontok környékén fellelhető ökoszisztémákba. Jelen alapelv szerint a burkolt felületek kialakítása, az épített elemek elhelyezése csak indokolt esetben és mértékben, gondos tervezéssel valósítható meg az érintett környezetvédelmi és tájvédelmi szervezetek bevonásával.

Szintén fontos, hogy a különleges kulturális adottságokkal rendelkező kultúrtájainkon olyan aktív turisztikai fejlesztések valósuljanak meg, amelyek illeszkednek az adott térség hagyományaihoz és arculatához. Az aktív turisztikai fejlesztéseknek az adott táj, térség hagyományos arculatát kell követniük, ezzel erősítve a térségi identitás és arculat fennmaradását.

Aktív Magyarország 2030 – Konceptió

Konceptiónk három fő kijelentés köré építettük a hazai aktív turizmus jövőjére vonatkozóan:

- **Kiépült magas minőségű fenntartható útvonalhálózat, az igényeket kielégítő pihenőkkel és szolgáltatópontokkal**
 - **Egyedi karakterű aktív turisztikai térségek jönnek létre**
 - **Megfelelő promóció és hatékony szervezeti rendszer működik**
- **Magyarország túraútvonalai, szolgáltatásai hálózatosan és magas minőségben állnak rendelkezésre, valamint fenntartható módon működnek 2030-ban.**

■ Vonzó, összefüggő és jó minőségű útvonalhálózat

Magyarországon jelenleg is több hosszú távú, országos és nemzetközi jelentőségű aktív turisztikai útvonal van. 2030-ra ezeknek fel kell fűzniük Magyarország legjelentősebb természeti vonzerőit, és össze kell kötniük a változatos tájakat, térségeket. Az egyes térségeken belül külön hálózatok épülnek ki az adott térségen belüli vonzerők összekötésére. Az országos útvonalak térségeken áthaladó szakaszai általában az adott térség gerincútvonalai is egyben, melyről a helyi hálózat útjai leágaznak, vagy keresztezik azt. A hazai állami erdőgazdaságok, nemzeti park igazgatóságok és vízügyi igazgatóságok kezelésében lévő utak gyalogosan, lóval, kerékpárral, vízitúra-eszközzel való bejárhatóságának egyedülállósága miatt a térségi hálózatok további útvonalakkal színesíthetők.

■ Térségi léptékű hálózatok, melyeket országos útvonalak kötnek össze

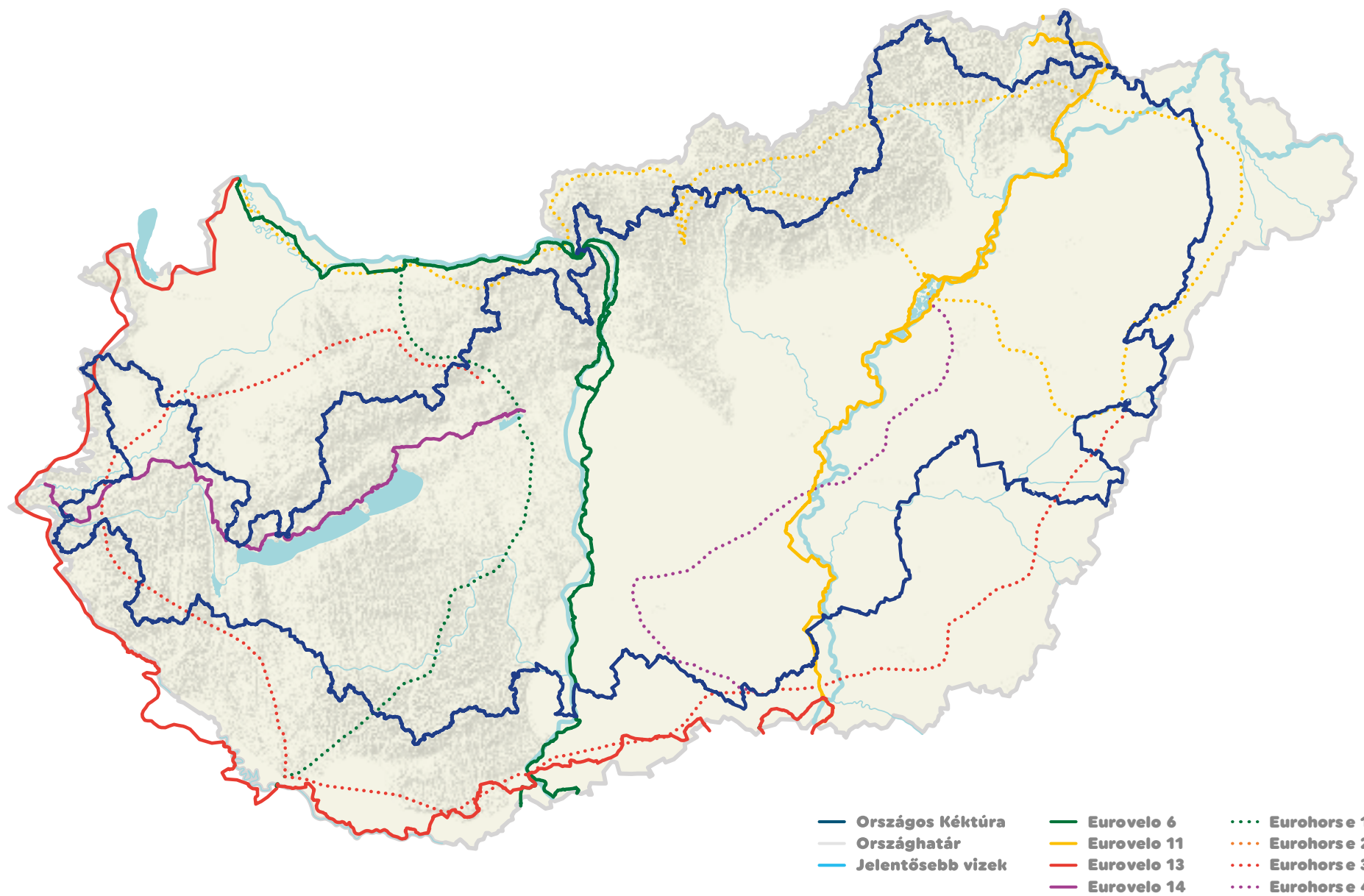
A célzott és környezetbarát infrastruktúra- és attrakciófejlesztéseknek köszönhetően a (korábban jellemzően pontszerű/szigetszerű) fejlesztések több térség esetében is fenntartható hálózatokba szerveződnek, ami a jelenleginél vonzóbbá, sikeresebbé, környezetbarátabbá és területileg kiegyensúlyozottabbá teszi a hazai aktív turizmust. Az egyes releváns térségek összefüggő térségi úthálózattal és szolgáltatói hálózattal rendelkeznek. Az útvonalak tudatos nyomvonalvezetéssel, az élményt jelentő természeti-táji vonzerők pedig célcsoportokra szabottan kerülnek felfűzésre. Az egyes térségi úthálózatok fizikai, illetve a szolgáltatóhálózatok virtuális összekapcsolásával országos hálózatok jönnek létre.

■ Magas minőségű szolgáltatások fenntartható módon

2030-ra a különféle szolgáltatásoknak (szállás, étkezés, kölcsönzés, javítás stb.) a célcsoportok igényeihez kell alkalmazkodniuk, továbbá az egyes túratípusok speciális igényeihez illeszkedő sűrűségben, távolságban le kell fedniük a különböző térségeket. Ezáltal a szolgáltatások és az infrastruktúra környezeti, természeti terhelése és a negatív társadalmi hatások mérséklődnek.

Országos jelentőségű túraútvonalak

■ Magyarország a szelíd aktív turizmus hazája, mely 18+8 egyedi arculatú, megfelelően kiépült aktív turisztikai térségére és az őket összekötő országos és nemzetközi útvonalakra támaszkodik.

■ Magyarország a szelíd aktív turizmus hazája

Országunk tájai széles közönség számára ajánlható, biztonságos és aktív élményekhez ideális terepet nyújtanak. A gyerekektől kezdve a családokon és időseken át a fogyatékkal élőkig mindenki megtalálja a számára ideális túratípust és túrahelyszínt. A domborzat lehetővé teszi, hogy a kezdő túrázóktól a haladóig minden célcsoport megtalálja a számára megfelelő nehézségű túrát. Az értékeket tovább növelik az érintetlen ártéri erdők, a vizes élőhelyek sokszínűsége. Számos olyan vonzerő van, mint az ősbükkösök, arborétumok, vagy nagy tavaink és folyóink, melyek európai összehasonlításban is vonzóak az aktív turizmus szempontjából. Ugyanakkor magashegységek és tengerpartok hiányában a fejlesztések jelentős része elsősorban a belföldi célcsoportokra fókuszál.

■ Térségi adottságokhoz illeszkedő, egyedi arculat

Minden hazai, az aktív turizmus szempontjából fontos térségnek saját arculata, márkanéve van, amely az adott térség földrajzi, természeti adottságaira és látnivalóira alapozva kerül meghatározásra. Mindez illeszkedik a turizmus egészének arculatához, amit az MTÜ határoz meg. Amennyiben egy térség mind az MTÜ, mind az aktív turizmus szempontjából kiemeltnek számít, úgy az arculat meghatározása mindig a térségben érintett érdekelt felek és az állami szervezetek (MTÜ, AÖFK) konszenzusán alapul. A térségi arculatok a térségben kiemelten kezelt túratípusok saját arculatához is illeszkednek. Mindennek köszönhetően területileg jól elkülöníthető, egyedi arculattal rendelkező, fejlesztési és menedzsment szempontból is önálló térségek jönnek létre. Minden térség a saját adottságaira, turisztikai kínálatára alapozva a megfelelő túratípusokra és célcsoportokra fókuszál, és túratípusonként többféle, különböző nehézségű, változatos tematikájú élményt képes biztosítani.

■ Az aktív turisztikai szempontból fontos, 18+8 térség, valamint az országos és nemzetközi szintű útvonalak

A hazai aktív turizmus igényeinek kielégítésére legalkalmasabbnak ítélt 18+8 hazai térség 2030-ra megfelelően kiépül, és nagy népszerűséggel, saját márkanévvel rendelkezik. A 18 fő térség a 3-4 vagy akár több napos, a további 8 térség pedig az alacsonyabb vonzerőt maximálisan kihasználva az 1-2 napos aktív turisztikai utazások fő úti céljai. Az attrakció- és a szolgáltatássűrűség nemcsak a térségekben, hanem a térségeket összekötő nemzetközi és országos jelentőségű aktív turisztikai útvonalak mentén is fejlődik. A kijelölt térségeken kívül futó országos útvonalak a térségekkel egyenrangú fejlesztési tengelyek, melyek feladata a térségek, a különböző karakterisztikájú tájak láncolatba kapcsolása.

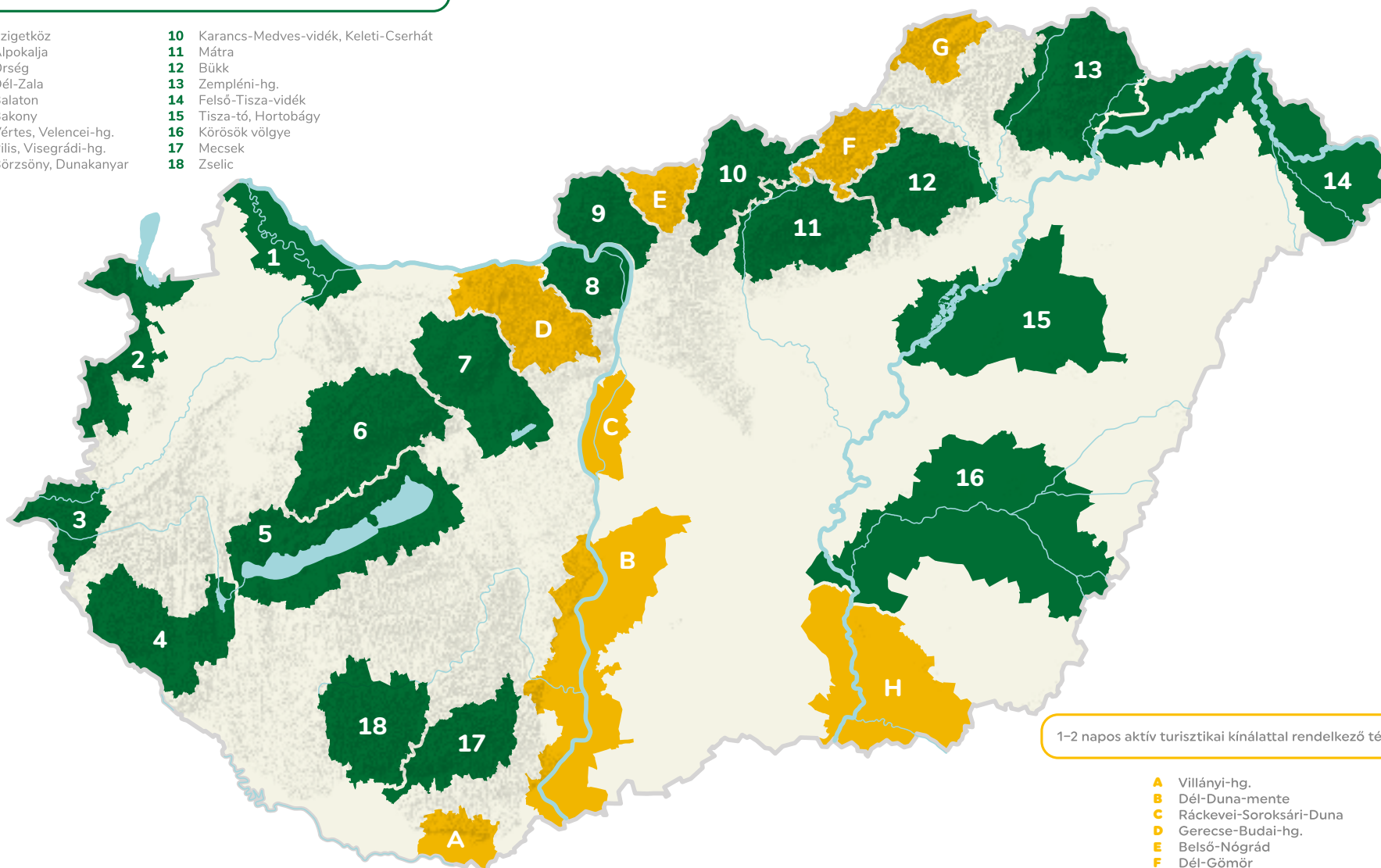
A lehatárolás alapját a települések közigazgatási határai adták. Az így lehatárolt területen belül magterület került kijelölésre a vonzerők, attrakciók és a szolgáltatások által leginkább lefedett területek, a természeti környezet érintetlensége alapján. Felmérésre kerültek az attrakciók, a túratípus-specifikus szolgáltatások és az, hogy az adottságok mely túratípusok számára kínálják a legszéleskörűbb lehetőségeket.

Magyarország aktív turisztikai fejlesztési térségei

3 vagy ennél több napos aktív turisztikai kínálattal rendelkező térség

1 Szigetköz	10 Karancs-Medves-vidék, Keleti-Cserhát
2 Alpokalja	11 Mátra
3 Őrség	12 Bükk
4 Dél-Zala	13 Zempléni-hg.
5 Balaton	14 Felső-Tisza-vidék
6 Bakony	15 Tisza-tó, Hortobágy
7 Vértes, Velencei-hg.	16 Körösök völgye
8 Pilis, Visegrádi-hg.	17 Mecsek
9 Börzsöny, Dunakanyar	18 Zselic

1-2 napos aktív turisztikai kínálattal rendelkező térség

A	Villányi-hg.
B	Dél-Duna-mente
C	Ráckevei-Soroksári-Duna
D	Gerecse-Budai-hg.
E	Belső-Nógrád
F	Dél-Gömör
G	Aggteleki-karszt
H	Dél-Alföld

Az aktív turisztikai fejlesztési térségek kiválasztási folyamatában a meglévő adottságok, a jelenlegi szolgáltatói és attrakciókínálat, a bennük rejlő fejlesztési potenciál, a más turisztikai szektorokkal való összekapcsolhatóság, a terület turisztikai felvevőképessége, terhelhetősége és az alábbi komplex szempontrendszerben végzett prioritizálás játszott szerepet:

13. ábra Az aktív turizmus szempontjából fontos térségek kiválasztásának szempontjai

■ A szükséges információs és promóciós csatornák hatékonyan működnek, erős a szervezeti háttér.

■ Megfelelő információs és promóciós csatornák

Az online és offline promóciós és kommunikációs csatornák hatékonyan (átfedés és ellentmondás nélkül) és hatásosan (friss és pontos információkkal) érik el a célcsoportokat. Ezzel jelentősen motiválják a lakosságot a gyakoribb aktív turisztikai tevékenység végzésére. Az aktív turizmushoz kapcsolódó információs és promóciós tevékenységeket az AÖFK koordinálja. Mindez az MTÜ által irányított nemzeti és nemzetközi turisztikai kampányokkal összhangban, a túratípus-specifikus országos szervezetek bevonásával, támogatásával valósul meg. Az AÖFK az országos jelentőségű információk célba juttatásáért felelős. A szakmai szervezetek és a térségek a sokkal részletesebb információszolgáltatást biztosítják a saját hatáskörükben. Az információs rendszerekhez az alapadatok nyilvánosak, és a piaci szereplők felhasználhatják őket új tartalmak létrehozására.

Az információáramlás és az információk közzététele esetében fontos követni a szubszidiaritás elvét. Fontos támogatni a helyi szereplők online felületeinek fejlesztését, ahol térségspecifikusan a lehető legszélesebb körben állnak rendelkezésre turisztikai információk. Ezek naprakészen tartásáért a térségi szereplők lesznek a felelősök.

■ A szervezeti háttér erősödik

Az AÖFK részéről a szektor fejlesztésében érintett minisztériumokkal és állami szatellit intézményekkel folyamatos az együttműködés. Szoros együttműködésben dolgozik a túratípusokat képviselő civil és szakmai szervezetekkel, valamint a térségi aktív turisztikai koordinátorokkal, desztinációmenedzsment szervezetekkel. A civil és szakmai szervezetek aktív turizmust érintő munkája hosszú távon és kiszámítható módon támogatott.

Minden túratípus esetében van legalább egy, országos koordinációs szerepet ellátó, erős legitimációval, megfelelő szakemberekkel és pénzügyi háttérrel rendelkező szakmai szervezet. Térségenként rendelkezésre áll és biztosított az aktív turizmus helyi koordinációja. A térségi aktív turisztikai szervezeti háttér a turizmus országos és regionális szervezeti rendszerének része. Az

egy-egy országos és térségi szervezetek szerepkörei, hatáskörük egyértelmű. A karbantartási és fenntartási tevékenységek felelősségi körei és finanszírozásuk is biztosított. A szervezetek nem versengenek, hanem együttműködnek egymással. A túratípusok között rendszeres az egyeztetés a külön erre a célra létrehozott fórumokon, platformokon. Az aktív turisztikai szervezeti hálózat tagjai közösen új turisztikai csomagokat és termékeket dolgoznak ki.

Az AÖFK felel az országos tervezésért, az aktív turizmus szereplőivel szorosan együttműködve. A térségek szintén részt vesznek a tervezésben az országos stratégiához illeszkedő térségi tervek elkészítésével, melyeket a helyi partnerekkel és velük folyamatosan együttműködve dolgoznak ki és hajtanak végre.

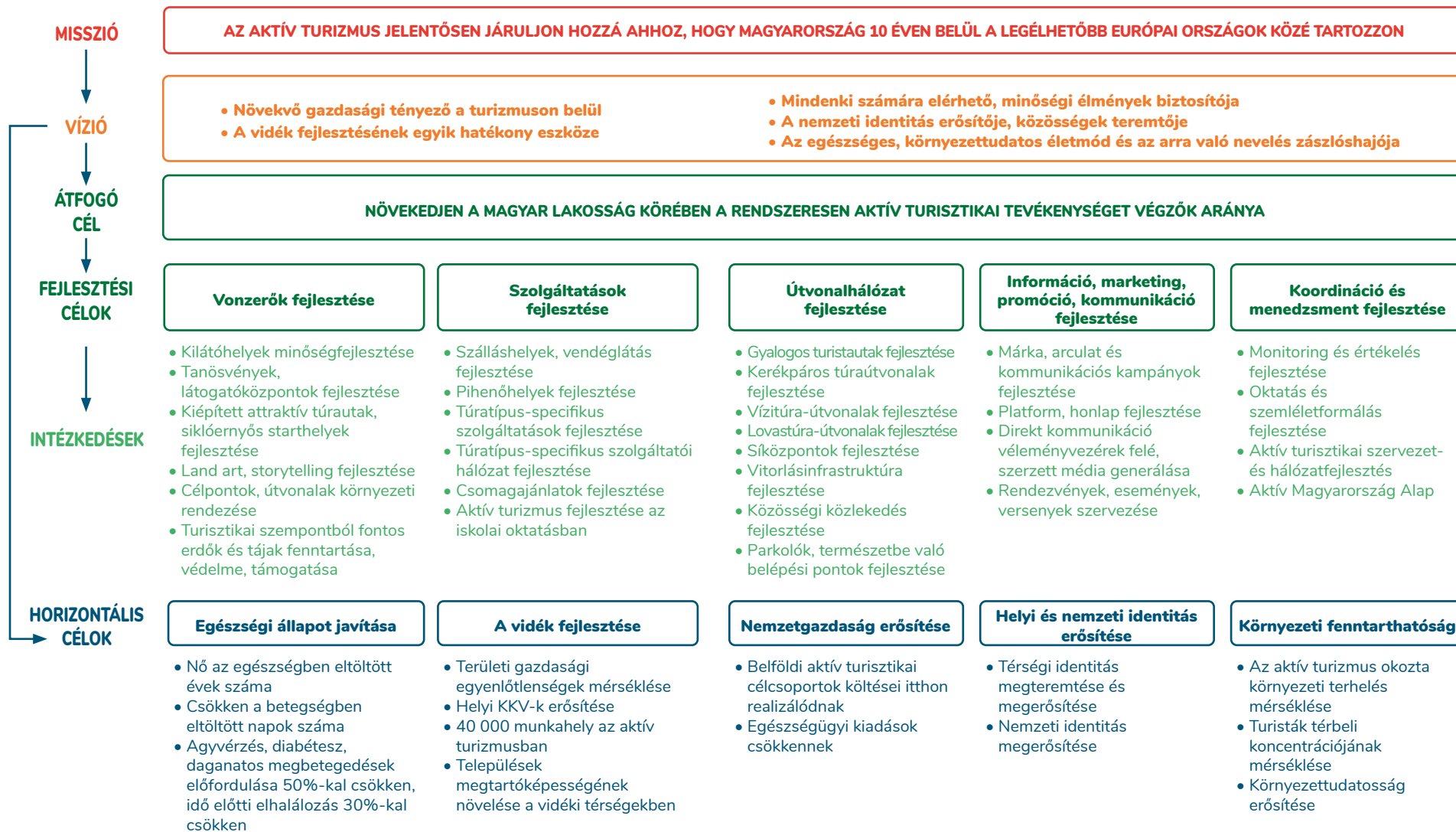

Célrendszer

14. ábra A Stratégia célrendszere

■ Misszió

Az Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárság, valamint az AÖFK és ezáltal a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030 küldetése szorosan kapcsolódik ahhoz a társadalmi és kormányzati törekvéshez¹¹, mely arra irányul, hogy **Magyarország az évtized végére a legélhetőbb európai országok közé tartozzon**. Nézőpontunk szerint az aktív turizmus ehhez a törekvéshez elsősorban egészségügyi és környezetvédelmi szempontból képes jelentősen hozzájárulni, de gazdasági szempontból is egyre erősebb szereplője a nemzetgazdaságnak.

Hitvallásunk szerint az aktív turizmus az egyik legjobb eszköze annak, hogy a társadalom egészségesebben és környezettudatosabban élje mindennapjait. A 2020-as pandémia időszakából látjuk, hogy az aktív turizmus krízishelyzetben is megfelelő eszköz a fizikai erőnlét, a testi és a lelki egészség fenntartásához. Az aktív turizmus emellett sok olyan periférikus, hátrányos helyzetű településnek kínál kitörési lehetőséget, ahol az ipar, a mezőgazdaság, illetve a gazdaság egyéb szegmensei, beleértve a szolgáltatást és a kereskedelmet is, már nem képes erre. Mindezek azt erősítik meg, hogy az aktív turizmus és általa az aktív életmód népszerűsítése elengedhetetlen egy egészségesebb, boldogabb és kiegyensúlyozottabb magyar társadalom és egy sikeres, versenyképes Magyarország fenntartásához.

MAGYARORSZÁG 2030-RA OLYAN ORSZÁG, AHOL ...

- ... a lakosság legalább 50%-a hetente egyszer aktív mozgással tölti a szabadidejét
- ... a lakosság egészségben eltöltött éveinek száma, valamint a születéskor várható élettartam eléri az EU-s átlagot
- ... 20% alá csökken az elhízottak és 40% fölé nő a normál súlyúak aránya.
- ... a lakosság többsége a szabadidejében gyalogtúrázik, kerékpározik, lovagol, síel, vitorlázik, fut
- ... az emberek nem csak járkák, de óvják, védik is a természetet
- ... továbbra is kiegyensúlyozottan, boldogan lehet élni.

¹¹ Varga Mihály – Pénzügyminiszter (2018): „Magyarország 2030-ra Európán belül az öt legjobb ország közé kíván kerülni, ahol érdemes élni és dolgozni” (forrás: MTI)

Vízió

A Stratégia jövőképe az aktív turizmus 2030-as magyarországi helyzetét vizionálja, mely szerint a hazai aktív turizmus:

Az egészséges, környezettudatos életmód, és az arra való nevelés zászlóshajója

A megfelelő kommunikáció, a nevelés, az aktív turizmus és a párhuzamosan folyó – aktivitást ösztönző – fejlesztések hatására az aktív életmód jótékony hatásaival a lakosság tisztában van. A magyarok nagy része ennek megfelelően aktívan tölti mindennapjait, és szabadidejében keresi a természetben végezhető mozgásformákat. A 2022-ben végzett hazai kutatás szerint a felnőtt lakosság több mint fele potenciálisan aktív turista. Ez 2030-ra realizálódik, és tovább növekszik a természetben gyalogtúrázók, kerékpározók, vízitúrázók, lovaglók, síelők, vitorlázók, futók és szabadidős sportolók száma. A rendszeres testmozgás hatására a 2021-es helyzethez képest felére csökken az elhízottak száma, a lakosság egészségben eltöltött éveinek száma pedig meghaladja a 64 évet. Az aktív turizmusban résztvevők nemcsak járják a természetet, hanem az ott található értékeket megismerik és óvják. A természetben eltöltött aktív kapcsolódás hatására a magyar emberek összességében környezettudatosabban, egészségesebben, kiegyensúlyozottabban és boldogabban élnek. Növekszik a társadalom környezetvédelemre és fenntarthatóságra való fogékonysága. Így csökken az egyéni cselekvéseken alapuló természetkárosítás (kevesebb szeméttelés az erdőben, kevesebb illegális szeméttelhelyezés a természetben).

Növekvő gazdasági tényező a turizmuson belül

Az aktív turizmus gazdasági súlya a turizmus szektoron belül jelentősen növekszik, ezzel növeli a belföldi turizmus versenyképességét. A hagyományos többnapos nyaralás fő- vagy melléktevékenységeként a többségnél megjelennek a természetben végzett aktív programok. A turisták egyre nagyobb számban veszik igénybe az aktív turizmus kínálta lehetőségeket. Az aktív életmódnak köszönhetően a lakosság sokkal több időt tölt el egészségben, ami az egészségügyi kiadások csökkenéséhez vezet. A keresletnövekedés a kínálati oldalon új vállalkozásoknak, szolgáltatóknak ad lehetőséget a boldogulásra, amelyek új munkahelyeket teremtenek. A hazai vállalkozások saját,

hazai hozzáadott értéket állítanak elő, jövedelemtermelő képességük javul, mely az adó- és járulékbefizetések miatt az állam számára is kifizetődő. Az aktív turizmus eszközeinek karbantartásával, kereskedelmével és gyártásával foglalkozó vállalkozások, valamint az aktív turisztikai szolgáltatók egymással való versengése új innovációknak, szabadalmaknak nyit teret.

Mindenki számára elérhető, minőségi élmények biztosítója

Az aktív életmód feltételei a lakosság nagy része számára elérhetőek. Az esélyegyenlőség jegyében a mozgásukban korlátozottak és a fogyatékkal élők is megtalálják azokat a szolgáltatókat és túrahelyszíneket, amelyek segítik őket az aktív turizmusban való részvételben. Tovább növekszik a részvétel az aktív turizmusban, minden túratípus esetében. A szervezett, rögzített gyalogos túrákon (Kékkör, instant túrák, teljesítménytúrák) részt vevők száma megduplázódik. A kerékpárúthálózat elérhetősége és minősége javul, szolgáltatói hálózata kiépül, melynek köszönhetően a kerékpáros túrázók száma duplájára növekszik. Hazánk folyó- és állóvízi adottságait kihasználva minőségi szolgáltatások honosodnak meg vízitúrahelyszíneinken, így Magyarország a szelíd vízitúrizmus egyik vezető országa a régióban és Európában. A síelés, lovaglás és vitorlázás szélesebb körökben elérhető, mind anyagi, mind előképzettség tekintetében nagyobb bázissal rendelkezik, mint jelenleg. A különböző túratípusok helyspecifikusan megjelennek az oktatásban, és már kisgyermekkorban kialakul a vízbarátság, az eszközök használatának elsajátítása a magyar gyermekek nagy részénél.

A vidék fejlesztésének egyik hatékony eszköze

Olyan perifériusnak számító területeken is megjelennek a minőségi aktív turisztikai szolgáltatók, ahol más szektorok az adottságokból fakadóan erre nem képesek. A periférius területeken új munkahelyeket teremtenek, ezzel lassítják a vidék elnéptelenedését, és megélhetést biztosítanak a helyi lakosoknak. Az aktív turizmusban részt vevő, általában városban vagy város környékén élő lakosság költségei a vidéki területeken realizálódnak, amely mérsékli a periférius területek gazdasági lemaradását, és növeli a vidék népességmegtartó erejét.

A nemzeti identitás erősítője, közösségek teremtmője

A belföldi aktív turizmus jelentősen hozzájárul a nemzeti identitás formálásához. A magyar lakosság büszke természeti értékeire és törekszik annak megismerésére és védelmére. Az aktív turizmus nyújtotta attrakciók és a természeti örökségek meglátogatásával megtapasztalják a hazai értékeket és megélik szülőföldjük szeretetét. Túrájuk során közelről szemlélik a hazai tájak nyújtotta kincseket, és olyan élményekkel gazdagodnak, melyek egy életen át elkísérik őket. Kirándulásaik során új közösségek alakulnak, együtt vesznek részt szervezett túrákon, és a nemzeti identitás mellett kialakul bennük az aktívturista-életérzés, amire büszkék is.

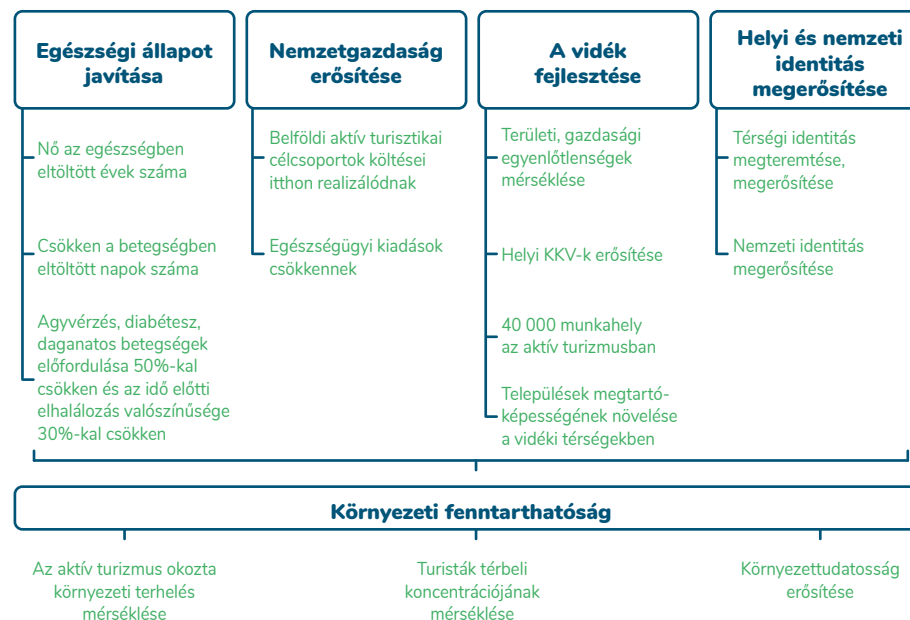
Célkitűzések

Az aktív turizmus fejlesztésével öt horizontális célt tűztünk ki, melyek társadalmi, gazdasági és környezeti szempontokat vesznek figyelembe:

- **Egészségi állapot javítása**
- **Nemzetgazdaság erősítése**
- **A vidék fejlesztése**
- **Helyi és nemzeti identitás megerősítése**
- **Környezeti fenntarthatóság**

A környezeti fenntarthatóság az összes célban megjelenik külön-külön is.

15. ábra Társadalmi, gazdasági és környezeti célok

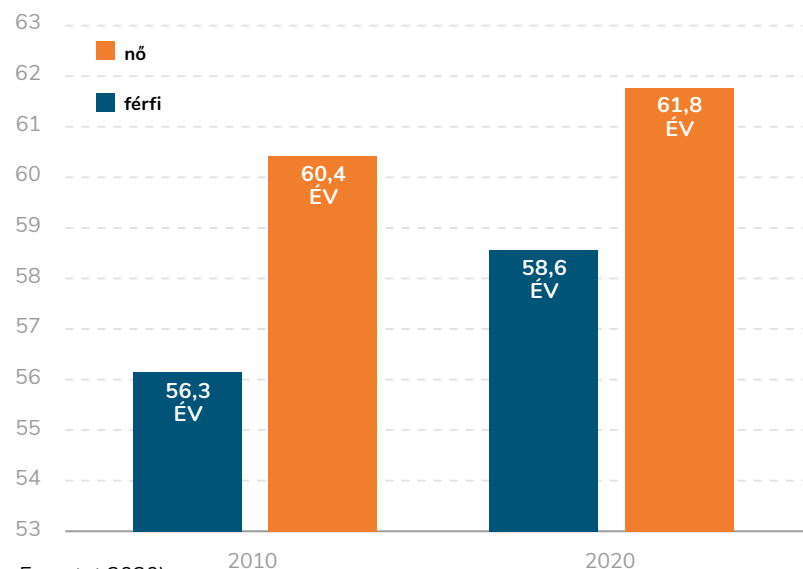

Egészségi állapot javítása

Nő az egészségben eltöltött évek száma

Az Eurostat rendszeresen méri az európai uniós országokban a lakosság egészségben eltöltött várható élettartamát. Az elmúlt 10 év adatai szerint Magyarországon az egészségben eltöltött évek száma folyamatosan nő, ezzel az eredménnyel olyan országokat előztünk meg, mint Dánia, Finnország, Ausztria, Észtország vagy Hollandia. Ezen adat további javítását a következő időszakban is célul tűzzük ki. 2030-ra mind az egészségben eltöltött évek, mind a várható élettartam tekintetében szeretnénk elérni a európai uniós átlagot.

16. ábra Az egészségben eltöltött évek száma 2010-ben és 2020-ban nemek szerint Magyarországon

(Forrás: Eurostat 2020)

Az általános és középiskolás korúakat célzó programok, valamint az oktatás által elérhetővé válik az aktív turizmus bázisának szélesítése és fiatalítása is. A fiatalabb korosztályok az erőteljesebb megszólítás hatására gyermekkoruktól kezdve odafigyelnek az egészségükre, amely az adatok további javulásához vezet.

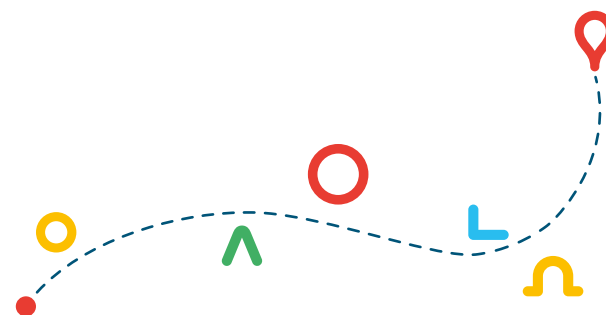
Csökken a betegségben eltöltött napok száma

Cél, hogy a lakosság mindennapi életének szerves része legyen a természetben végzett rendszeres fizikai aktivitás, a lakosság 50%-a legalább havonta egyszer egy napot főtevékenységként aktív kikapcsolódással töltsön. Az aktív életmód, a gyakoribb testmozgás az immunrendszert is megerősíti, így a lakosság ellenállóbb lesz a fertőzésekkel szemben. Ennek hatására a betegségben eltöltött napok száma csökken, ami jót tesz a gazdaságnak is, növekszik a produktivitás, csökkennek az egészségügyi kiadások.

A természetjárás és az aktív kikapcsolódás jótékony hatásainak köszönhetően növekszik a munkahelyi teljesítőképesség és csökken a stressz, ami a fizikai és mentális egészség megtartásához is hozzájárul.

Az aktív turizmus hozzájárul ahhoz, hogy az agyvérzés, a diabétesz, a daganatos betegségek előfordulása és az idő előtti elhalálozás valószínűsége csökkenjen.

Hazánkban a szív- és érrendszeri betegségek, valamint a daganatos megbetegedések évek óta a két fő vezető halálozási ok. A testmozgás és a természetben aktívan eltöltött idő hozzájárul mindkét betegség kialakulásának megelőzéséhez. Éppen ezért tűzzük ki célul azt is, hogy az aktív turizmus hozzájárulásával csökkentjük ezen betegségek előfordulását és az ilyen okból bekövetkező halálozások számát.

■ Pozitív nemzetgazdasági hatások

Belföldi aktív turisztikai célcsoportok költségei itthon realizálódnak

Célunk, hogy hazai környezetben a hazai adottságokra építve aktív turisztikai élményeket teremtsünk, továbbá a lakosság aktív turisztikai kiadásai belföldön maradjanak, hozzájárulva a hazai vállalkozások és a gazdaság fejlődéséhez. A kínálat és a promóció célzott fejlesztésével minden célcsoport számára elérhetővé tesszük az egyes túratípusokat.

Az aktív turizmus által generált bevételek többsége jellemzően helyi egyéni, mikro-, kis- és középvállalkozásoknál, aktív turisztikai szolgáltatóknál marad. Ezek a vállalkozások részben helyi alapanyagokat, termékeket, szolgáltatásokat használnak/forgalmazznak, amivel további másodlagos pozitív hatást is generálnak a helyi gazdaságban és a munkaerőpiacon. A hazai aktív turizmus növeli az idegenforgalom más turisztikai termékeinek (pl.: wellnessturizmus, városlátogatás) vonzerejét is, meghosszabbítja a tartózkodási időt, színesíti a turisztikai kínálatot és ezzel emeli a vendégek költséget.

Az aktív turisztikai eszközök hazai előállítói, fejlesztői innovációikkal képesek magas hozzáadott értékű aktív turisztikai eszközök előállítására. A hazai aktív turisták eszközbeszerzései és -javításai pozitív hatással vannak a gazdaságra. Az egyre növekvő kereslet és a hazai gyártók támogatása dinamikus növekvő innovatív hazai termelést is eredményezhet.

Az egészségügyi kiadások csökkennek

Az aktív turizmusban részt vevők számának növelésével az egészséges életmódot előtérbe helyező gondolkodás is egyre szélesebb körben elterjedtté válhat. A rendszeres mozgás és a természetben eltöltött idő csökkenti a fizikai és mentális betegségek kialakulásának kockázatát. A krónikus betegségek kezelése magas költséggel jár mind az állam, mind a lakosság számára, így, ha a megbetegedések száma csökken, az egészségügyi kiadások is csökkennek.

■ A vidék fejlesztése

Területi, gazdasági egyenlőtlenségek mérséklése (Budapest-vidék, város-falu)

Az aktív turizmus tevékenységei – néhány kivételtől eltekintve – a vidéki térségekben végezhetőek, távol a nagyvárosoktól, közel a természethez. A periférikus térségekben sok esetben az aktív turizmus az egyetlen lehetséges bevételi forrás. A túrázók költségei így ezekben a térségekben realizálódhatnak, amennyiben megfelelőek a szolgáltatások. Célunk, hogy ezt a potenciált kihasználva fejlesszük a vidék gazdaságát, így fokozzuk annak népességmegtartó erejét. A megvalósuló infrastrukturális beruházások és szolgáltatásfejlesztések nyomán a látogató- és vendégéjszakák száma növekszik. Ez keresletet generál további helyi szolgáltatásokra, megélhetést biztosít új vidéki vállalkozásoknak, valamint munkahelyeket is teremt.

Helyi KKV-k erősítése

Az aktív turizmus esetében a bevételek nagy százaléka a helyi és hazai KKV-knál realizálódik. Az aktív turizmus a kisebb szolgáltatókra épül, így a nagyobb, multinacionális társaságok kevésbé vannak jelen. Az eszközök (kerékpár, vitorlás) javítását általában helyben kell elvégezni, és a javításhoz szükséges alkatrészeket is helyi KKV-k szerzik be és értékesítik. A túrázók számára szolgáltatásokat nyújtó helyi vállalkozások az aktív turizmus fejlesztésével, nagyobb vendégforgalom generálásával erősíthetőek.

40 000 munkahely az aktív turizmusban

Hazánkban erős munkaerőhiány tapasztalható a turizmus-szektorban, ami ennek ellenére körülbelül 400.000 dolgozónak biztosít megélhetést. Célunk, hogy ennek 10%-át az aktív turizmus adja. Sok olyan térség van hazánkban, ahol a helyi adottságok lehetővé teszik, hogy jól működő aktív turisztikai szolgáltatók jöjjenek létre, azonban a képzett munkaerő hiánya mindezt megakadályozza. Ám sok esetben ez az egyetlen kitörési lehetőség az aprófalvakban, amelyek nem rendelkeznek a gazdaság egyéb szegmenseiben (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások) tevékenykedő munkaadókkal. Az aktív turizmus megfelelő képzésekkel megélhetést biztosíthat a helyi munkaerő számára. A fejlesztések nyomán fellépő magasabb kereslet a munkavállalási szándéokra is hatással van, amely segíti a betöltetlen munkahelyek feltöltődését.

Települések megtartóképességének növelése a vidéki térségekben

Az aktív turizmusban tevékenykedő stabil vállalkozásoknak és az általuk generált munkahelyeknek, illetve bevételeknek köszönhetően a vidéki települések lakosságmegtartó képessége növelhető.

Helyi és nemzeti identitás megerősítése

Térségi identitás megteremtése, megerősítése

Egy térség akkor válik igazán vonzóvá az idelátogatók számára, ha értékeire a helyiek is büszkék. A fenti megállapítás fordítva is igaz: ha a látogatók megbecsülik, a helyiek is nagyobb értéként tekintenek környezetükre. Könnyebben kötődünk olyan helyhez, amire büszkék vagyunk, így létrehozható, megerősíthető a szűkebb térséghez fűződő identitás.

A térségekben nem csupán természeti, de mesterséges attrakciók is vannak. A meglévő és új létesítmények fejlesztésénél a települési arculati kézikönyvek, településképi rendeletek által megfogalmazott iránymutatásokat figyelembe kell venni. A térségekre jellemző épített környezet is hozzájárul a helyi és térségi identitás kialakulásához.

Nemzeti identitás megerősítése

Nemzeti identitásunk alapját képezi az, hogy van olyan hely, amire büszkék vagyunk, ahol igazán otthon érezzük magunkat – nemcsak szűkebb lakhelyünkön, hanem bárhol Magyarországon. Hazánk tájait jobban megismerve erősebb érzelmi kötődés és öntudat alakul ki, amely büszkévé teszi az itt élő embereket. A nemzeti értékkel nyilvánított Országos Kéktúra, a történelmi lovas múltunk és minden, az aktív turizmushoz is köthető nemzeti értékünk egyaránt hozzájárul a nemzeti identitás megerősítéséhez.

Környezeti fenntarthatóság

Az aktív turizmus okozta környezeti terhelés mérséklése

A Stratégiának egyik legfontosabb, kiemelt célja a környezeti fenntarthatóság. Az aktív turizmus fejlesztésével a környezetre kifejtett negatív hatásokat nem szabad tovább erősíteni, különben elvesz a vonzerőt biztosító természetes közeg. A fejlesztések előkészítése és megvalósítása, valamint a működtetés során az óvatosság és a megelőzés elve szerint, a terhelések minimalizálása mellett mindenhol, ahol lehet, törekedni kell a környezeti folyamatok pozitív irányba fordítására. Alapelv, hogy a fejlesztéseket a fenntartható fejlődés és a környezetvédelem jegyében kell megvalósítani.

Ügyelni kell a környezet és táj eltartó- és tűrőképességére, a táj terhelhetőségére, a természeti erőforrások védelmére. Már a tervezési fázisban be kell vonni a területileg illetékes nemzeti park igazgatóságok mellett az erdőgazdaságokat (ha erdőterületen folyó beruházásról van szó), a vízügyi igazgatóságokat (ha vízparti fejlesztés valósul meg) és egyéb, releváns természetvédelmi és területkezeléssel, gazdálkodással foglalkozó szervezeteket, a megvalósulás helyszínétől függően.

Összességében bármilyen volumenű aktív turisztikai fejlesztésről is legyen szó, a környezeti fenntarthatóságnak, a helyi ökoszisztéma megőrzésének az egyik leginkább kiemelt tervezési és kivitelezési szempontnak kell lennie. A turisztikai fejlesztésekkel párhuzamosan gondoskodni kell a természeti környezet állapotának folyamatos monitoringjáról, igény szerint védelmi intézkedéseiről.

Turisták térbeli koncentrációjának mérséklése

A szelíd turizmus a környezet megóvására, a természeti, társadalmi és kulturális értékek megőrzésére törekszik. Egy-egy attrakciónál, kiemelt helyen a turisták koncentrációja jelentős terhet róhat a természeti környezetre. Az attrakciófejlesztéseknél éppen ezért cél, hogy a létrejövő elemek ne veszélyeztessék a környezet eltartóképességét, egyensúlyát. Célunk tehát a tömegturizmus elkerülése érdekében az attrakciók komplex hálózatba szervezése, hogy a turisták térbeli koncentrációja ne lépje át a természet eltartóképességének felső határát.

A nagyobb turistakibocsátó helyszínek (főváros, megyeszékhelyeink) közvetlen környezetében megfelelő számú és jó minőségű, magas élményfaktorú aktív turisztikai lehetőségre van szükség. A hétvégi, egynapos túrák sok esetben ezeken a városkörnyéki zöld területeken valósulnak meg.

Ha kevés a lehetőség, a turisták erőteljesebben koncentrálnának, aminek a környezetkárosító hatása is erősebb. A távolabbi területek tömegközlekedési elérhetőségének javítása segít elosztani a túrázó közönséget a városkörnyéki zöld területekről, ezért a közösségi közlekedéssel való elérhetőség javítása szintén egy fontos cél. Célunk még, hogy a kijelöletlen parkolók korlátozásával, az attrakciókhoz vezető földutak sorompózásával elérjük, hogy az autóval érkezők ne hatoljanak be a természeti környezetbe, autójukat a kiépített belépési pontokon hagyva gyalogosan vagy kerékpárral járják az attrakciók közvetlen környezetét.

Környezettudatosság erősítése

A turisták számának növekedésével párhuzamosan egyre több, a szabályokat nem ismerő, vagy azokat be nem tartó látogató jelenik meg a természeti környezetben. Számukra nem evidens a természetjárás és a környezet védelmének kapcsolata. Környezeti-nevelési eszközökkel, tájékoztatással, kampányokkal és egyéb eszközökkel szükséges ezen elvek érvényesítése, különösen a legfrekvenciáltabb helyszínek, útvonalak térségében.

A szemléletformálás ezek segítésére egy kiemelten fontos feladat az előttünk álló évtizedekben, melyet a jövőben a jelen Stratégia égisze alatt megvalósuló projektek nagyban képesek segíteni. A természetjárás "etikettjének" ismertetése mellett fel kell hívni a figyelmet a mindennapokba átültethető környezettudatosságra is. Ehhez kiváló helyszínt ad a természeti környezet, ahol a turista szembesül azzal, hogy milyen harmonikusan működik egy, az emberi tevékenységtől közel mentes terület. A belépőpontokon, az attrakcióknál fel kell hívni a figyelmet a biodiverzitás fontosságára, a klímaváltozással kapcsolatos témákra, a tudatos fogyasztásra és a környezettudatos életmód, az újrahasznosítás népszerűsítésére.

Az általános és középiskolás korúakat célzó környezettudatos oktatás már gyermekkorban kiemeli a környezettudatos életmód előnyeit. A különböző szervezetek által végzett ilyen célú tevékenységek jelenleg is kiemelkedőek. A természetben végzett gyakori és rendszeres aktivitás hozzájárul a felnőtt lakosság környezettudatos gondolkodásának erősítéséhez is. Cél, hogy figyelemfelhívó kampányok és az oktatás segítségével tovább tudatosítsuk a lakosság elköteleződését a környezet tisztán tartása és a fenntarthatóság iránt. Azt szeretnénk, hogy a természetbe kivitt szemét ne maradjon a természetben, hanem a túrázók hazavigyék magukkal, ezért alapelvünk, hogy a természeti környezetbe nem szabad szemétkukákat, kukákat kihelyezni.

Átfogó cél

A Stratégia átfogó célja, hogy növekedjen a magyar lakosság körében a rendszeresen aktív turisztikai tevékenységet végzők aránya, vagyis hogy 2030-ra a szabadidő eltöltésének egyik legkedveltebb formája az aktív turizmusba való bekapcsolódás legyen. Ennek megvalósulása érdekében öt fejlesztési célt fogalmaztunk meg.

65

Fejlesztési célok

Vonzerők fejlesztése

Útvonalhálózat fejlesztése

Szolgáltatások fejlesztése

Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése

Koordináció és menedzsment fejlesztése

Stratégiai intézkedések

A hazai aktív turizmus fejlesztését szolgáló intézkedések meghatározásakor figyelembe vettük a térségi élménycsomagokhoz kapcsolódó megvalósíthatóságot is. Az intézkedések azonban nem kizárólag az élménycsomagokhoz kapcsolódhatnak. Az intézkedésekben foglalt szükséges beavatkozásokat az öt fejlesztési cél köré építettük:

- **Vonzerő**
- **Útvonalhálózat**
- **Szolgáltatások**
- **Információ, marketing, promóció, kommunikáció**
- **Koordináció és menedzsment**

Vonzerő

A meglévő vonzerők attraktivitását feltárjuk, környezetbarát, fenntartható módon növeljük és eladhatóvá tesszük. A vonzerőben szegényebb, de természeti értékek alapján attraktív területeket környezetbarát módon bekapcsoljuk a térségi és országos élménycsomagokba, valamint új fenntartható vonzerők létrehozásával csökkentjük az egyes attrakciók, vonzerők közötti távolságot. Így kívánjuk garantálni, hogy az élmény az egész túra folyamán megszakítás nélküli legyen, ami a tematikus élménycsomagok létrehozását is ösztönzi.

Vállalások

Felújítjuk a nem megfelelő állapotú kilátókat.

Szabályozzuk az új tanösvények kijelölését.

Minimum 10-12 helyszínen via ferrata vagy attraktív (létrás, pallós, kishidas) túrautat fejlesztünk tovább.

Ösztönözzük a természetben található mesterséges képződmények kreatív aktív turisztikai hasznosítását (pl. felhagyott külszíni bányák – via ferrata).

Minimum 10 db új siklóernyős starthelyet alakítunk ki.

Attrakcióhiányos területeken megvizsgáljuk a térség arculatába illeszkedő land artok kialakításának lehetőségét.

Folytatjuk a frekvenciált célpontok, útvonalak környezetének rendezését.

Intézkedések

- Kilátóhely
- Tanösvény, látogatóközpont
- Kiépített attraktív túrautak, siklóernyős starthelyek
- Land art, storytelling
- Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
- Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása

Kilátóhely

Cél

- Attraktív tájképi jelleggel rendelkező magaslati pontokról a megfelelő kilátás biztosítása, a helyi vonzerő növelése érdekében a természetes környezet rendezése (belógó ágak eltávolítása stb.), összhangban a vonatkozó természetvédelmi előírásokkal és korlátozásokkal.
- Szomszédos, túlszűfolt attrakciók látogatóforgalmának elosztása.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Felújított vagy újonnan épített kilátók száma • Megtisztított természetes kilátási pontok száma	• Látogatók száma	• Aktív turisták eloszlása • Aktív turisták száma

Tevékenységek

- Meglévő kilátóhelyek felújítása
- Potenciális természetes kilátópontok környezetének rendezése, tisztítása
- Új kilátó építése csak indokolt esetben, kizárólag valódi minőségi attrakcióként
- Fenntartás, karbantartás

Tanösvény, látogatóközpont

Cél

- A magyarországi aktív turizmushoz köthető látogatóközpontok minőségfejlesztése, akadálymentesítése és egyenletesebb országos lefedettség biztosítása.
- A tanösvény-kijelölések feltételrendszerének megreformálása. A meglévő tanösvények új követelményeknek való megfeleltetése, számuk racionalizálása.
- A túlszűfolt természeti attrakciók látogatóforgalmának fékezése, helyszíni szemléletformálással túlturizmus okozta a környezeti problémák bemutatása.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Felújított / újonnan létrehozott látogatóközpontok száma • Tanösvények száma / hossza • Megújulóenergia-alapú, beépített villamosenergia-termelő kapacitás teljesítménye	• Látogatóközpontok látogatóinak száma • Tanösvények látogatóinak száma	• Látogatóközpontban foglalkoztatottak száma • Tanösvény-kijelölés szakpolitikai és jogi követelményei változnak

Tevékenységek

- Interaktív látogatóközpontok fejlesztése, okoseszközökkel és a kor elvárásainak figyelembevételével
- Digitális és akadálymentes tanösvények létrehozása
- Tanösvények kijelölésének szabályozása
- Meglévő tanösvények fejlesztése, felújítása
- Jogszabályi környezetben a pontos definíciók meghatározása és a meglévő tanösvények minőségbiztosítási keretrendszerének műszaki, természettudományi, módszertani, turisztikai szempontok szerinti kialakítása
- Fenntartás, karbantartás

Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős starthelyek

Cél

- A hazai via ferrata, sziklamászó- és kiépített attrakív túraútvonalak kínálatának bővítése a releváns célcsoportok számára.
- A szükséges adottságokkal rendelkező területeken a siklóernyőzés infrastrukturális lehetőségeinek megteremtése.
- A túlsúlyolt attrakív túrautak látogatóforgalmának elosztása a kínálat növelésével.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Felújított / újonnan létrehozott kiépített attrakív útvonalak száma/hossza • Új siklóernyős starthelyek száma	• Attrakív útvonalak látogatottsága • Starthelyek használóinak száma	• Aktív turisták eloszlása • Aktív turisták száma • Siklóernyőzés lehetőségeinek száma

Tevékenységek

- Via ferrata és sziklamászó-útvonalak kínálatának bővítése, felújítása
- Kiépített attrakív gyalogtúra-útvonalak, pl. szurdokvölgyekben kialakítható kiépített attrakív (létrás, pallós, kishidas) túrautak kialakítása, felújítása
- Fenntartás, karbantartás

Land art, storytelling

Cél

- A fokozottan tájkép- vagy attrakciószegényes területek, természetbe való belépési pontok vonzerejének fejlesztése mesterséges, tájba és térségbe illeszkedő elemek segítségével.
- A történetmesélés eszközével olyan mítoszok, mondák és valós történelmi események beépítése egy-egy attrakcióhiányos térség arculatába és marketingjébe, amely látogatókat képes vonzani.
- Szomszédos, túlsúlyolt attrakciók látogatóforgalmának elosztása.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Létrehozott land artok száma	• Látogatók száma	• attrakcióhiányos, periférikus térségek látogatottsága / ismertsége

Tevékenységek

- A térségbe való illeszkedés vizsgálata a tájba nem illeszkedő elemek kiszűrése érdekében
- Tájba illeszkedő land art elemek építése
- Mintatervezés és jó példák felkutatása land art témában
- Térségi konszenzus és a többszereplős véleményezés feltételeinek biztosítása a tervezés és kivitelezés folyamán
- Történetek gyűjtése, feldolgozása, a megjelenítés tervezése
- Tereprendezés, fenntartás, karbantartás

Célpontok, útvonalak környezeti rendezése

Cél

- Aktív turisztikai szempontból frekvenciált helyszíneken a kialakult környezeti terhelés és az illegálisan lerakott hulladék csökkentése ott, ahol a probléma súlyossága ezt indokolja. Belépési pontokon a HulladékRadar alkalmazás népszerűsítése.
- Erdészeti utak lezárása annak érdekében, hogy a turisták a belépési pontokon kialakított parkolóban hagyják autóikat és ne a természeti környezetben.
- Túrák kiindulási pontjának koncentrálása a karbantartott belépési pontokra.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Felszámolt illegális hulladéklerakatok száma/mérete, hulladék mennyisége • Telepített erdészeti sorompók száma • Revitalizált élőhelyek száma vagy mérete (db/ha) • Létesített zöldfelület nagysága (ha)	• Turisták elégedettsége a tisztaságra, rendezettségére vonatkozóan • Belépési pontok látogatóinak száma	• Belépési pontokon működő szolgáltatások száma / az itt foglalkoztatottak száma • Újonnan létrejövő szolgáltatók száma

Tevékenységek

- Hulladékszállítás, tereprendezés, rekultiváció
- Sorompók kihelyezése, előzetes vizsgálat és jogi lépések elvégzése
- Környezet rendezésére irányuló események szervezése + promóciója
- Fenntartás, karbantartás

Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása

Cél

- A fakitermeléssel, intenzív mezőgazdasággal érintett, aktív turizmus szempontjából fontos területek megóvása.
- Szabálytalan járműforgalom (crossmotorok, quadok, off-road járművek) csökkentése.
- Túlzsúfolt attrakciók látogatóforgalmának elosztása.

Indikátor

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• A turisztikai szempontból fontos erdőgazdálkodásról és a szabálytalan járműhasználatról szóló tanulmány • Új szabályozások, ajánlások, gazdálkodási szabályok száma	• Szabálytalan járműhasználat miatti büntetések száma	• Turisztikai szempontból fontos erdőállományok kezelése változik • A szabálytalan erdei járműhasználatok száma változik.

Tevékenységek

- Turisztikailag fontos erdőterületek, fás legelők speciális gazdálkodási formáinak ösztönzése
- Tarvágás helyett az örökzöld-gazdálkodás, vagy a folyamatos erdőborítás ösztönzése a turisztikailag frekvenciált helyszíneken
- A vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata, esetleges szigorítása a szabálytalan járműhasználat megelőzése érdekében
- A szabálytalan járműforgalom visszaszorítása érdekében a visszatartó hatású, megelőző jellegű jelenlét fokozásának és a hatékonyabb ellenőrzés feltételeinek felülvizsgálata, ezek megteremtésének ösztönzése

■ Útvonalhálózat

Az intézkedéscsomag célja, hogy nagy kiterjedésű, összefüggő, vonzó és megfelelő állapotú útvonalhálózatot biztosítson az aktív turizmus számára. A célpontok elérését környezetbarát módon, lehetőleg közösségi közlekedéssel, az autóparkolók észszerű kijelölésével oldjuk meg. Cél, hogy minden túratípus esetén jó minőségű és rendszeresen karbantartott infrastruktúra álljon rendelkezésre.

■ Vállalások

Rendezzük a turistautak jogi helyzetét és nyilvántartását, melyhez feladat-központú akciótervet készítünk.

Összefüggő, jó minőségű kerékpáros útvonalhálózatot alakítunk ki Magyarországon, 1500 km kerékpárút kiépítésével és további 4500 km kerékpárosturisztikai útvonal kitáblázásával.

Létrehozunk minimum 5 erdei bringaparkot.

Az arra alkalmas folyószakaszainkon biztosítjuk a vízitúrázás feltételeit.

Közreműködünk a vízügy közjóléti tevékenységeiben meghatározott aktív turizmussal kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges források megszerzésében.

Bővítjük és továbbfejlesztjük a magyarországi EUROHORSE és egyéb lovastúra-útvonalakat.

Mátraszentistván és Eplény mellett további 4 síközpontot fejlesztünk komplex és fenntartható szemléletben négyévszakos módon: Sátoraljaújhelyen, Visegrád-Nagyvillámon, Bánkúton és Kékestetőn.

Az arra alkalmas tavakon biztosítjuk a kishajós vitorlázás infrastrukturális feltételeit. Új, ingyenesen használható vízre tételi pontokat létesítünk a Balatonon. Növeljük a vitorlaskikötők vendéghelyeinek számát.

Felülvizsgáljuk a vitorlásturizmust akadályozó szabályozótényezőket, és bójatelepek létesítését kezdeményezzük a túravitorlázás segítése érdekében.

■ Intézkedések

- Gyalogtúra-útvonalak
- Kerékpártúra-útvonalak
- Vízitúra-útvonalak
- Lovastúra-útvonalak
- Síközpontok
- Vitorlásinfrastruktúra
- Községi közlekedés
- Parkolók, természetbe való belépési pontok

Gyalogtúra-útvonalak

Cél

- Magas minőségű, természetközeli, rendezett jogi helyzetű és nyilvántartott turistaúthálózat kialakítása, melyen a gyalogosan és futva túrázó, szabadidős sportoló lakosság könnyen tájékozódik.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
Jogszámból a turistautak jogi rendezésére	Jogilag rendezett, nyilvántartott turistaútvonalak hossza	- Gyalogos túrázók elégedettsége - Gyalogos túrázók száma

Tevékenységek

- Gyalogos turistautak, zárandokutak, tematikus túrautak, erdei futókörök és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak definiálása, műszaki paramétereik szabványosítása
- Az első pontban említett utak helyzetének jogi rendezése, ehhez feladatközpontú akcióterv készítése
- A forgalmas úton haladó turistautak, zárandokutak nyomvonalváltoztatása
- Turistautakhoz kapcsolódó folyamatok kereteinek meghatározása
- A meglévő, nyilvántartott hálózat karbantartásának definiálása
- Az útjelzőtáblák felülvizsgálata, egységesítése, kihelyezése a frekvenciált útvonalak találkozásánál lévő kereszteződésekben
- A terepfutók és teljesítménytúrázók számára kijelölt instant körök létesítésének szabályozása, a fokozottan védett területek elkerülése érdekében
- Fenntartás, karbantartás

Kerékpártúra-útvonalak

Cél

- Magas színvonalú országos és térségi kerékpáros útvonalhálózatok kialakítása. Megfelelő infrastruktúra megteremtése az extrémebb és a veszélymentes kerékpáros élményt keresők számára egyaránt.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
- Újonnan épült / felújított kerékpárutak hossza - Újonnan kijelölt erdei kerékpárutak hossza - Bringaparkok száma - Műszaki adatbázis - Ökológiai átjárók száma	- Kerékpárosforgalom az új és felújított útvonalakon - Bringaparkok látogatószáma - Műszaki adatbázis használóinak száma	- Kiépült térségi hálózatok száma - Kerékpárúttal megfelelően összekötött aktív turisztikai térségek száma - Új kerékpáros turisták száma

Tevékenységek

- Új kerékpárutak építése, meglévők felújítása, szükség esetén ökológiai átjárók, műtárgyak kiépítése
- Új erdei kerékpárutak kijelölése
- Bringaparkok kialakítása (részben síközpontok síszezonon kívüli hasznosításával)
- Meglévő hálózatokon tematikus túrák kialakítása, új hálózati elemek létrehozása nélkül
- Országos, nyilvános adatbázis létrehozása a meglévő és fejlesztés alatt álló kerékpáros útvonalakról, részletes műszaki paraméterekkel
- Működtetés, üzemeltetés

Vízitúra-útvonalak

Cél

- Minden vízitúrázásra alkalmas hazai vízfelületen a vízitúrázás feltételeinek megteremtése.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
- Bejárható folyók hossza - Kitáblázott, kibővíztetett vízitúra-útvonalak száma - Vízitúristikai feltételek biztosításához szükséges felújított, átjárhatóvá tett műtárgyak száma - Tanulmány a vízitúrázás szabályozásának felülvizsgálatáról	- A járhatóvá tett folyószakaszokon túrázók száma - Vízitúrázók száma	- Vízitúristikai szolgáltatók száma/ foglalkoztatottsági adatai/ bevételei - A vízitúrázást nehezítő szabályozási környezet változik - A vízitúrázás esetleges természetkárosító tényezőit meghatározó szabályozás változik

Tevékenységek

- Útvonal járhatóságának biztosítása, bedőlt fák és egyéb akadályozó tényezők eltávolítása
- Vízlépcső, gát átjárhatóságának megteremtése, kajak-kenu csúszdák létesítése
- Új kitáblázás, táblázás felújítása, országos jelölési rendszer kidolgozása, egységesítése
- Az egyéni vezetetlen és a vezetett vízitúrázás szabályozásának felülvizsgálata a kiemelten sérülékeny természeti területeken, a károsodás megelőzése érdekében, valamint ahol szükséges, korlátozás, esetleg időbeni korlátozás alkalmazása
- Működtetés, üzemeltetés

Lovastúra-útvonalak

Cél

- A jól lovagolható országos lovastúristikai útvonalhálózat kijelölése, kitáblázása, térségi útvonalhálózatok létrehozása a legrelevánsabb térségekben.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
A megfelelő minőségben kiépített / kijelölt lovastúra-utak hossza	Lovastúrázók száma	Lovastúristikai szolgáltatók száma / foglalkoztatottsági adatai / bevételei

Tevékenységek

- Az EUROHORSE útvonalak kijelölése és a Kincsem-Nemzeti Lovas Program lovastúristikai fejezetében előirányzott korábbi fejlesztések megvalósítása, a fejlesztési javaslatok befejezése
- Új kitáblázás, táblázás felújítása, egységesítése
- Működtetés, üzemeltetés

Síközpontok

Cél

- A hazai síeléshez rendelkezésre álló helyszínek számának és szolgáltatási színvonalának növelése.
- Hazai síközpontok befogadóképességének, a pályák számának növelése.

INDIKÁTOROK

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• Korszerű, négyévszakos síközpontok száma • Újonnan beszerzett eszközök száma • Síközpontban kialakított bringaparkok száma • Felvonók működési ideje	• Látogatók száma • Egy szezonban síelhető napok száma • Hómentes időszak látogatószáma • Síközpontban kialakított bringaparkok látogatottsága	• Síturisztikai szolgáltatók száma / foglalkoztatottsági adatai / bevételei • Síközpontok kihasználtsági adatai szezonon kívül

Tevékenységek

- Sípálya üzemeltetéséhez szükséges infrastruktúra fejlesztése
- Sípálya üzemeltetéséhez szükséges eszközbeszerzés (pl. hópótló berendezés, ratrak)
- Négyévszakos hasznosítás céljából bringaparkok kialakítása a természetvédelmi és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével
- Létesítmények fenntartható működtetése és üzemeltetése

Vitorlásinfrastruktúra

Cél

- Minden releváns (vitorlázásra a méreténél, elhelyezkedésénél fogva alkalmas) vízfelületen a vitorlások vízre bocsátásának és használatának biztosítása.
- A kishajós vitorlázás erősítése, infrastrukturális igényeinek megteremtése minden releváns hazai tavon.

INDIKÁTOROK

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• Vitorlásinfrastruktúrával rendelkező vízfelületeink száma • Új sólyák, vízre helyezési pontok száma • Jogszabáymódosítási javaslat a vitorlásturizmust érintő szabályozások felülvizsgálatáról	• Vitorlás túrázók száma • Jogszabáymódosítási javaslat megalapozottsága a vitorlásturizmust érintő szabályozások tekintetében	• Vitorlásturisztikai szolgáltatók száma/ foglalkoztatottsági adatai / bevételei • Kikötők száma / foglalkoztatottsági adatai / bevételei • Vitorlázás jogszabályi környezete változik

Tevékenységek

- Kishajók elhelyezéséhez, vízre bocsátásához szükséges infrastruktúra erősítése
- Kikötői vendéghelyek számának növelése
- A vitorlásturizmus (bővebben a vitorlázás) jogszabályi környezetének felülvizsgálata
- Túrapontok, kifejezetten vitorlástúrázók számára kialakított megállóhelyek kialakítása a Balatonon
- Működtetés, üzemeltetés

Közösségi közlekedés

Cél

- A belépési pontokhoz, attrakciókhoz történő környezetbarát eljutás megkönnyítése.
- A túrák kiindulási pontjaihoz történő visszajutást és nem várt helyzetek áthidalását (pl.: időjárás, műszaki probléma) biztosítani képes közösségi közlekedés létrehozása, a biztonságérzet növelése.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• Elsősorban aktív turistákat célzó járatok száma • Eszközszállításra alkalmas, új vagy átalakított járművek száma	• A célterület eléréséhez és azon belüli közlekedéshez közösségi közlekedést használó aktív turisták száma • MÁV-Volán-csoport által eladott kerékpáros jegyek száma	• Belépési pontok megközelítésének tömegközlekedési adatai • Az aktív turizmus által okozott emisszió (csökken)

Tevékenységek

- A meglévő közlekedési szolgáltatások minőségfejlesztése, megálló áthelyezése, racionalizálása
- A belépési pontokhoz, attrakciókhoz történő környezetbarát eljutás megkönnyítése
- Eszközszállításra alkalmas járművek beszerzése, kapacitásbővítés
- Menetrendek összehangolása, jegykedvezmények
- Kisvasutak fejlesztése, kerékpárutak összekötése a vasúti megállókkal, elektromos busztöltőállomások kialakítása
- Működtetés, üzemeltetés

Parkolók, természetbe való belépési pontok

Cél

- Új belépési pontok kijelölése, melyek jelenleg nem ezt a szerepet töltik be, de a turisták területi koncentrációjának csökkentése érdekében fejlesztésük szükséges.
- A közösségi közlekedési elérhetőség biztosítására való törekvés az adott helyszín több túratípushoz kapcsolásával (így lehet akár egy síközpont is belépési pont).

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Új belépési pontok száma • Belépési pontokon elvégzett fejlesztések száma • Megépült / felújított parkolók száma / kapacitása	• Belépési pontok látogatószáma, forgalma, parkolási adatai	• Belépési pontokon üzemelő szolgáltatók száma • Foglalkoztatottak száma, bevételek összege • Turisták elégedettsége

Tevékenységek

- Természetbe való belépési pontok meghatározása
- Parkolók kijelölése, építése, fellelhető parkolók átalakítása, fejlesztése
- Forgalomcsillapítás, természeti területre való behajtás korlátozása
- Túratípusváltó hub (dokkolópontok, parkolók) kialakítása
- Közösségi közlekedési megállóhely, illemhely létesítése
- Működtetés, üzemeltetés

■ Szolgáltatások

Az intézkedéscsoport célja, hogy a hazai aktív turizmusban részt vevő turisták megfelelő számban és sűrűségben hozzájussanak az alap- és túratípus-specifikus szolgáltatásokhoz. Ebben nagy szerepe van a tervezett hazai túratípus-specifikus minősített szolgáltatói hálózatoknak, melyek hozzájárulnak a túratípus-specifikus szolgáltatások és a kínált élménycsomagok fejlesztéséhez is. Nagy hangsúlyt fektetünk a vándortáborokra, erdei iskolákra a gyermekek megszólítása és nevelése érdekében.

■ Vállalások

Felújítjuk a leromlott állapotú, állami tulajdonú turistaházakat.

Hiányzó csomóponti helyeken új turistaházakat építünk. Legalább 20-25, használaton kívüli állami ingatlanból szállást, turistaházat, kulcsosházat hozunk létre.

Programot indítunk az ifjúsági táborok felújítására, és folytatjuk a Vándortáborokat, hogy minden gyermek legalább egyszer eljusson erdei iskolába. A családjukból kiemelt gyermekek bevonása érdekében kapcsolatot létesítünk az állami, egyházi és civil gyermekvédelmi intézmények fenntartóival. Célunk, hogy évente legalább 25.000 gyermek vándortáborozzon, vagy vegyen részt erdei táborokban minimum 50 útvonalon az esélyegyenlőség jegyében.

Összhangban a készülő kerékpáros minősítési rendszerrel, egységes nemzeti minősítési rendszert dolgozunk ki a releváns túratípusokra. A meglévő minősítési rendszereket a szakmai szervezetekkel szoros együttműködésben racionalizáljuk, továbbfejlesztjük.

Kerékpárosbarát szolgáltatókat minősítő országos rendszert hozunk létre, mellyel célunk, hogy legalább 3000 szállás, vendéglátóhely, látogatóközpont és attrakció legyen tagja. Ennek mintájára megvizsgáljuk, hogy a többi túratípus számára alkalmazható-e hasonló. Amennyiben igen, ezeket is létrehozzuk.

Ösztönözzük a szolgáltatókat az energiahatékony, környezetbarát technológiák alkalmazására.

A fejlesztések során előnyben részesítjük azokat a szolgáltatásokat, melyek több túratípust is kiszolgálnak.

Intézkedések

- Szálláshelyek, vendéglátás
- Pihenőhelyek
- Túratípus-specifikus szolgáltatások
- Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat
- Csomagajánlatok
- Aktív turizmus az iskolai oktatásban

Szálláshelyek, vendéglátás

Cél

- Megfelelő minőségű szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás biztosítása valamennyi túratípus országos útvonalai mentén és az aktív turizmus szempontjából fontos térségekben.
- A támogatások koncentrálása azon térségekre, helyszínekre és tevékenységekre, ahol azok (kizárólag) piaci alapon nem jönnek létre, de szükségesek az élménycsomag kialakításához.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Felújított és újonnan épített szálláshelyek, vendéglátóhelyek száma és kapacitása • Szálláshelyeken végzett energetikai / klíma-védelmi beruházások	• Felújított és újonnan épített szálláshelyek, vendéglátóhelyek bevételei • Zöldenergiával működő szálláshelyek száma	• Kihasztnálatlan állami tulajdonú épületek száma • Elérhető térségi szálláshelykínálat és az itt dolgozók száma • Szálláshelyek károsanyag-kibocsátása

Tevékenységek

- Meglévő szálláshelyek, vendéglátóhelyek felújítása, minőségfejlesztése, kapacitásbővítése, a kínált aktív turisztikai szolgáltatások bővítése
- Új szállás- és vendéglátóhelyek létesítése
- Állami tulajdonú vállalatok (pl. MÁV) elhagyott épületeinek aktív turisztikai hasznosítása
- Üzemeltetők ösztönzése a térségre jellemző gasztronómiai kínálat, arculat és az egy vendégéjszakás szálláshelyek biztosítására
- Működtető, üzemeltető meghatározása, indokolt esetben támogatása

Pihenőhelyek

Cél

- Pihenőhelyek, javítóállomások biztosítása az útvonal nehézségétől és a célcsoporttól függően, a biztonságérzet és a komfort növelése érdekében, a túrák köztes szakaszain.
- Cél, hogy az új pihenőhelyek kialakítása, valamint a korábbiak fejlesztése oly módon történjen meg, hogy azok növeljék a gyermekes családok elégedettségét is.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Újonnan épített pihenők száma • Túratípus-specifikus felszereléssel ellátott új pihenők száma • Országos pihenőhely-adatbázis • Vízitúrizmushoz kapcsolódó partmenti közösségi infrastrukturális elemek száma	• Pihenők kihasználtsági adatai • Túrázók biztonságérzete	• Aktív turisták elégedettsége • Pihenők közötti távolság • Gyermekes családok elégedettsége

Tevékenységek

- Meglévő pihenők minőségi fejlesztése, új pihenők kiépítése
- Túratípus-specifikus eszközök és berendezések beszerzése, felújítása
- Országos pihenőhely-adatbázis túratípusonként
- Fenntartás, karbantartás

Túratípus-specifikus szolgáltatások

Cél

- Az egyes aktív turisztikai túratípusokhoz kapcsolódó speciális szolgáltatások biztosítása megfelelő mennyiségben és sűrűségben.
- Támogatások biztosítása olyan térségekben, ahol ezek a speciális szolgáltatások (kizárólag) piaci alapon nem képesek elindulni, de szükségesek az élménycsomag kialakításához.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Újonnan létrejött túratípus-specifikus szolgáltatók • Újonnan beszerzett túratípus-specifikus eszközök	• Túratípus-specifikus szolgáltatásokkal lefedett térségek / országos útvonalak aránya	• Eszközhasználattal járó aktív turisztikai tevékenységet végzők száma • Túratípus-specifikus szolgáltatók száma, foglalkoztatottak száma, bevételek összege

Tevékenységek

- A túratípus-specifikus szolgáltatások színvonalának növelése, eszközbeszerzés
- Aktív turisztikai eszközbérlési pontok létrehozása (pl. kerékpár, kenu)
- Eszközjavítópontok, önkiszolgáló szervízpontok kiépítése
- A szolgáltatók ösztönzése az eszköz- és csomagszállításra (lehetőleg környezetkímélő járművekkel)
- Működtetés, üzemeltetés

Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat

Cél

- Az aktív turisták túratípushoz kapcsolódó igényeinek kielégítése a szálláshelyeken és a vendéglátóknál, egymásra épülő hálózatos rendszerben.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• A túratípus-specifikus szolgáltatóminősítési rendszerek száma	• Országos szolgáltatói hálózatok minősített tagjainak száma túratípusonként	• Aktív turisták elégedettsége • Szolgáltatók közötti együttműködések száma

Tevékenységek

- A kerékpárosbarát minősítési rendszer példája alapján valamennyi releváns túratípus minősítési rendszerének kidolgozása, a már meglévő minősítési rendszerek (pl. patkós, kékcillag, lapátos) továbbfejlesztése
- Miniszteri rendelet kidolgozása „Nemzeti aktív turisztikai” tanúsító védjegyre
- Országos szolgáltatói adatbázis létrehozása és a minősítések koordinációja, kommunikációja országos szinten
- Szolgáltatók minősítése és ellenőrzése – térségi és országos szinten
- Fenntartás, üzemeltetés

Csomagajánlatok

Cél

- A tartózkodási idő növelése, komplex élmények biztosítása a szolgáltatók együttműködésével és egymás szolgáltatásainak csomagként való értékesítése révén.
- A gyermekek számára olyan komplex csomagok kidolgozása, amelyek segítik, hogy a virtuális világ mellett a természetben is otthonosan mozogjanak. Cél, hogy a természetben szerzett élmények növeljék az aktív életmód és a túratípusok iránti érdeklődést, valamint a környezettudatosságot.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• Újonnan kidolgozott csomagajánlatok száma • Vándortáborok száma • Csomagok értékesítéséhez szükséges jogszabáymódosítás	• A foglalható aktív turisztikai csomagajánlatok száma • Vándortáborok résztvevőinek száma túratípus szerint • Csomagok értékesítéséhez szükséges jogszabáymódosítás megalapozottsága	• Aktív turisták száma • Csomagalapú utazások aránya • A 18 év alatti gyermekek aránya az aktív turizmusban • Csomagok értékesítéséhez szükséges jogszabály változik

Tevékenységek

- Csomagajánlatok ösztönzése kiemelten a fiataloknak
- Túratípusokon belüli azonos szolgáltatásokra egységes bérletrendszer kidolgozása (pl. sítérlet)
- Túratípusok összekötése egy csomagon belül
- Csomagajánlatok piacra vitelének, értékesítésének ösztönzése
- A csomagok piacra viteléhez és értékesítéséhez szükséges jogszabáymódosítás és kooperáció

Aktív turizmus az iskolai oktatásban

Cél

- A gyermekek szemléletformálása az aktív és környezettudatos életmódra. Figyelemfelhívás a biodiverzitás fontosságára, illetve a klímaváltozással kapcsolatos témákra.
- A gyermekek szemléletformálásához szükséges tudás biztosítása.

Indikátor

Output	Eredmény	Hatás
• Kapcsolódó órák száma • Iskoláknak, gyermekvédelmi intézményeknek szóló programok száma	• Iskolai vagy gyermekvédelmi szervezésű oktatáson, túrákon részt vevők száma • Vándortáborozók száma • Tanításon kívüli aktív turisztikai programok	• 18 év alattiak részesedése az aktív turizmusból

Tevékenységek

- Erdei iskola program kiterjesztése, új helyszínek létrehozása, felújítása, támogatása
- Az aktív turizmus megjelenítése az iskolában, ehhez szükséges módszertan kidolgozása, rövid iskolai kerékpár-, vízi- és gyalogtúrák támogatása
- Síoktatás, lovasoktatás, vitorlásoktatás ösztönzése az iskolák szervezésében
- Vízbarátság fejlesztése, úszásoktatás széleskörűvé tétele, vízparti településeken a vízitúratípusokkal való megismerkedés lehetőségének kiaknázása

■ Információ, marketing, promóció, kommunikáció

Az intézkedéscsoport célja, hogy mind az aktív turisták, mind az ágazat érdekelt felei megfelelő tájékoztatásban részesüljenek, legyen szó túratervezésről, a szolgáltatók közötti kommunikációról, vagy az állami koordinátor és az érdekelt felek közötti kommunikációról. A tájékoztatást végző szereplők hatásköreinek és feladatainak tisztázása is ebben a fejezetben történik meg.

■ Vállalások

Ösztönözzük a térségi szereplőket és a túratípusok képviselőit egy egységes grafikai eszköztár használatára.

Kiemelten kezeljük a természetjárás kultúrájának kommunikálását a túratípusok közötti konfliktusok elkerülése érdekében.

Kerékpározási lehetőséget biztosítunk a nehezebben aktívizálható lakosság számára is a nemzeti parkok és erdők megismerésére hagyományos, illetve e-kerékpárokkal.

Országos kerékpáros kalandtúra-útvonalat hozunk létre a Kéktúra mintájára, pecsételőpontokkal, játékokkal.

Elkészítjük az Aktív Települések Stratégiát, mely kifejezetten a településen belül végezhető aktív tevékenységekre fókuszál, köztük az aktív turisztikai jelentőséggel is bíró futóversenyekre is.

Ösztönözzük a túratípusok képviselőit iskolai, valamint gyermekvédelmi intézményeken belüli nyílt napok tartására, annak érdekében, hogy minél több gyermekhez eljusson az aktív turizmus és az aktív életmód kínálta lehetőségek széles tárháza.

Javasoljuk az aktív turizmus megjelenítését a releváns tantárgyakban közvetve és közvetett módon (környezetismeret, biológia, földrajz).

Erősítjük a túratípusok közötti és a hasonló adottságokkal rendelkező térségek közötti kommunikációs platformokat, a jó példák átvétele és az együttműködések ösztönzése érdekében.

■ Intézkedések

- Márka, arculat és kommunikációs kampányok
- Platform, adatbázis és honlap
- Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása
- Rendezvények, események, versenyek

■ Márka, arculat és kommunikációs kampányok

Cél

- Az aktív turizmus országos és térségi kommunikációjának összehangolása a lehető leginformatívabb tájékoztatás érdekében.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Kommunikációs kampányok száma • Aktív turizmus megjelenésének aránya a médiában • Országosan egységes, minden túratípusra kiterjedő arculat és ennek térségi változatai	• Elért célközönség • Országosan egységes, minden túratípusra kiterjedő arculat és a térségi változatok alkalmazóinak száma	• Aktív turisták száma • Térségek, attrakciók ismertsége • Kommunikációval való elégedettség

Tevékenységek

- Az Aktív Magyarország és hozzá kapcsolódó almarkák fejlesztése
- A kommunikáció országos szintű tervezése és koordinálása, térségi szintű tervezése és végrehajtása
- Országos és térségi marketing- és kommunikációs stratégia / terv kidolgozása

■ Platform, adatbázis és honlap

Cél

- Egységes országos és térségi platform a korábbi és az újonnan megvalósuló, állami tulajdonú beruházásokhoz, az állami tulajdonú turisztikai vonzerőkhöz, útvonalakhoz és szolgáltatásokhoz. Mindezt nyitott forráskódú rendszerben, a piaci szereplők által végzett informatikai fejlesztések lehetőségének fennmaradása érdekében.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Valós idejű adatszolgáltatók száma • Platform és honlap	• A látogatók és letöltések/ aktív felhasználók száma	• Aktív turisták tájékozottsága és az azzal való elégedettség

Tevékenységek

- Országos aktív turisztikai online felület létrehozása, működtetése kifejezetten aktív turistáknak szóló alapszolgáltatásokról, foglalási lehetőséggel (pl. turistaházak, kulcsosházak)
- A túratípusok online felületeinek működtetése az országos rendszerrel összhangban

Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása

Cél

- Minél szélesebb körhöz eljuttatni a hazai aktív turizmus által kínált lehetőségeket az internet különböző fórumai és a fiatalok körében népszerű véleményvezérek segítségével.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Kis és nagy elérésű véleményvezérekkel kötött együttműködések száma	• Generált elérés száma	• Aktív turisták száma • Térségek, attrakciók ismertsége • Kommunikációval való elégedettség

Tevékenységek

- Tanulmányutak szervezése újságíróknak és véleményvezéreknek
- Kis és nagy elérésű véleményvezérekkel való együttműködések megvalósítása

Rendezvények, események, versenyek

Cél

- Az aktív turizmussal való személyes megismerkedési lehetőség biztosítása a kezdőknek, motiváció nyújtása a haladó aktív turistáknak.
- A nagyobb eseményekre érkezők és kísérőik (pl. edzők, családtagok) számának, valamint tartózkodási idejének növelése.
- Térségek, útvonalak népszerűsítése már bejáratott, nem aktív turisztikai események segítségével.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Az aktív turizmus népszerűsítésére szervezett rendezvények száma • A túratípusok által szervezett népszerűsítő események száma • Konferenciák / rendezvények száma	• Az aktív turizmust népszerűsítő eseményeken résztvevők száma • Az aktív turizmus népszerűsége • Konferencia / rendezvény résztvevőinek száma	• Aktív turisták száma

Tevékenységek

- Aktív turisztikai rendezvények megszervezése, lebonyolítása (nyílt túrák, instant túrák)
- Aktív szabadidős sportesemények (pl. teljesítménytúra, terepfutás) szervezése lehetőleg több napos eseménysorozat keretében
- Az aktív turizmus integrációja más (pl. kulturális) eseményekbe
- Nagyobb rendezvényeken, fesztiválokon az aktív turizmus és a szabadidősportok népszerűsítése

Koordináció és menedzsment

Az intézkedéscsoport célja, hogy lefedesse azokat a főbb tevékenységeket, amelyek hozzájárulnak az aktív turizmus szervezeti rendszerének megerősítéséhez, a szereplők közötti tartós és rendszeres kommunikáció fenntartásához, a feladatok, a felelőségek és a meglévő kapacitások tisztázásához, valamint a kiszámítható finanszírozáshoz. Nagyon fontos cél a hazai aktív turizmus szakemberei, az iskolai és túratípushoz kötődő oktatók és a túravezetők képzsének megszervezése és hosszú távú biztosítása.

A versenyképesség növelésével biztosítani kívánjuk a szektor fenntartható fejlesztését, a források elosztásának hatékonyságát, a fiatalabb generációk hatékony megszólítását. A megvalósulás nyomán követése érdekében célunk a hazai aktív turizmus mérhetőségének javítása. Meghatározzuk a monitoringrendszer továbbfejlesztéséhez szükséges fejlesztési irányokat.

Az intézkedések a koordináló szervezetek mellett a piaci szereplők között is keresik a kapcsolódási pontokat. Törekednek a szektorban tevékenykedő vállalkozások tudás- és innovációs képességének erősítésére és kutatások ösztönzésére.

Vállalások

A mindenkori költségvetésre alapozva kezdeményezzük egy Közjóléti Fejlesztési Alap létrehozását.

A gyalogos természetjárás feladatait ellátó szervezet megkapja a megfelelő jogi felhatalmazást és a szükséges erőforrásokat.

A térségi kerékpárosturisztikai úthálózat és a szolgáltatások fejlesztésére térségi koordinátorhálózatot alakítunk ki, melynek munkáját felhatalmazással és erőforrásokkal rendelkező központ irányítja.

Kialakítunk egy, a víziturizmusért felelős szervezetet a jelenlegi érintett szervezetek segítségével, megfelelő jogi felhatalmazással, kiszámítható (nem projektalapú) humán és pénzügyi erőforrásokkal.

Támogatjuk a síturizmussal foglalkozó szervezeteket tömörítő klaszter munkáját.

Segítjük a Magyar Vitorlás Szövetségen belül önálló, vitorlásturizmussal foglalkozó csapat létrehozását.

Támogatjuk a lovas turisztikai szervezetfejlesztési elképzeléseket.

Állapotmonitoring-rendszert alakítunk ki az aktív és az ökoturisztikai létesítmények (túrautak és egyéb, pontszerű attrakciók) fenntartására.

Intézkedések

- Monitoring és értékelés
- Oktatás és szemléletformálás
- Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés
- Aktív Magyarország Alap

Monitoring és értékelés

Cél

- A rendelkezésre álló monitoringeszközök és a rendszer továbbfejlesztése. Az aktív turizmus alakulásának és hatásainak, a beavatkozások hatékonyságának mérése és ezek befolyásolása a kívánt irányba.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
- Éves jelentés a hazai aktív turizmus alakulásáról és hatásairól - Automata forgalomszámlálók száma (nem csak kerékpáros)	- Mérhető célpontok, útvonalak száma - Rendelkezésre álló adatok mennyisége - A hazai aktív turizmus alakulásának megalapozottsága	A hazai aktív turizmus mérhetősége, monitoringrendszere változik

Tevékenységek

- Automata számlálók telepítése a megfelelő lefedettséget célozva
- Rendszeres kvantitatív adatelemzés, mérőállomások, big data és online eszközökkel
- Rendszeres, komplex szemléletű, kvalitatív felmérések és elemzések készítése, hatásértékelés az aktív turizmus egészére és túratípusonként

Oktatás és szemléletformálás a szakemberek és döntéshozók körében

Cél

- Szükséges szakemberek képzési feltételeinek megteremtése és képzése (túrávezetőtől a térségi menedzseren át az oktatókig).
- Az iskolai oktatásban részt vevő pedagógusok számára aktív turisztikai irányú továbbképzési lehetőség igénybevételeinek ösztönzése, a fiatalabb generációkat célzó programok, nyári táborok szervezéséhez és lebonyolításához szükséges képésítés megszerzése érdekében.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
- Oktatási órák száma - Oktatásra jelentkezők száma - Konferenciák / rendezvények száma	- Új képesítést szerzettek száma - Konferencián résztvevők / előadók száma	- Az aktív turizmus súlya az oktatásban - A szektor innovációs képessége - Fiatal korosztály aránya az aktív turizmusban

Tevékenységek

- Aktív turisztikai menedzserek és szakemberek (túrávezetők, túratípushoz kapcsolódó oktatók) képzése országos és térségi szinten, a képzéseket vezető oktatók képzése, iskolai pedagógusok aktív turisztikai irányú képzése.
- Túrávezető-képzés egységes szabályozása, online tudásbázis létrehozása
- Turisztikai szakemberek természetvédelmi, környezetvédelmi képzése az aktív turisztikai tevékenységekkel kapcsolatosan
- Éves aktív turisztikai konferencia szakembereknek és tanulmányutak döntéshozóknak

Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés

Cél

- A Stratégia megvalósításához szükséges szervezeti rendszer megerősítése, a hiányosságok pótlása.
- Cél, hogy az aktív turizmushoz kapcsolható eszközök és szolgáltatások minősége, az azokat előállító vállalkozások innovációképessége, versenyképessége növekedjen.

Indikátorok

OUTPUT	EREDMÉNY	HATÁS
• Feladatokat és felelősségeket tisztázó dokumentum • Aktív turisztikai kerekasztal és klaszter tagjainak száma • Támogatások összege	• Hazai innovációk, szabadalmak száma • Aktív turizmus országos és térségi koordinációján dolgozók száma, lefedettség aránya • A szakági koordinációhoz szükséges kapacitással és felkészültséggel rendelkező országos szervezetek száma	• Az aktív turizmus szervezeti struktúrája változik • Hatékonyság és fenntarthatóság • Az együttműködések száma, minősége

Tevékenységek

- Feladatok és felelősség kijelölése az aktív turizmushoz kapcsolódó szereplők körében
- Pénzügyi támogatás kapacitások létrehozásához és folyamatos biztosításához
- Aktív turisztikai kerekasztal és klaszter létrehozása és működtetése

Aktív Magyarország Alap (AMA)

Cél

- Olyan projektek megvalósulásának támogatása, amelyek más forrásból (operatív programok, közvetlen EU), a kedvezményezett kör vagy uniós szintű célokhoz való illeszkedés miatt nem valósulhatnak meg, de az élményláncok megvalósulásához szükséges a meglétük.

Indikátorok

Output	Eredmény	Hatás
• Támogatási keretösszeg • Pályázatok száma • Pályázók száma	• Megvalósult projektek száma • Támogatásban részesülők száma	• Az aktív turisztikai szolgáltatások minden releváns térségben elérhetővé válnak

Tevékenységek

- A jogszabályi finanszírozási, szervezeti és működési feltételek kidolgozása és kormányzati elfogadtatása
- Az aktív turizmusban érintett szervezetek bevonása az alap működtetésébe
- Igényfelmérés, a pályázati – támogatási konstrukciók és feltételek kidolgozása
- Pályáztatás, bírálat, pénzügyi és szakmai ellenőrzés
- Az aktív turizmushoz kapcsolható eszközök és szolgáltatások hazai innovációjának támogatása, startupok megtalálása és felkarolása

Cselekvési Terv

A cselekvési terv kiindulási alapja az a konszenzus, amelyet az AÖFK a partnerszervezeteivel, a szakmai szövetségekkel és az aktív turizmus állami és piaci szereplőivel közösen állított össze. Az intézkedésekben a már

korábban e módszerrel felvázolt és elfogadott tevékenységek tükröződnek. A fejlesztések szakmai felügyelője az AÖFK.

Fontos kiemelni, hogy a cselekvési tervben a fejlesztések/intézkedések külön-külön szerepelnek, de a fejlesztések komplexitásának támogatása érdekében a fejlesztési csomagban való gondolkodás az elsődleges szempont a tervezés és a megvalósítás során. Az egyes intézkedésekben lévő tevékenységek összekapcsolását és csomagban való megvalósíthatóságát az alábbi fejezetben fejtjük ki részletesen.

Intézkedéscsoport	Azonosító	Intézkedés
A Vonzerők fejlesztése	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3	Kiépített attrakatív túrautak, siklóernyős starthelyek fejlesztése
	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
B Útvonalhálózat fejlesztése	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5	Síközpontok fejlesztése
	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
C Szolgáltatások fejlesztése	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban
D Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	D.1	Márka, arculat fejlesztése
	D.2	Platform, honlap fejlesztése
	D.3	Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, ún. szerzett média generálása
	D.4	Rendezvények, események, versenyek szervezése
E Koordináció és menedzsment fejlesztése	E.1	Monitoring és értékelés fejlesztése
	E.2	Oktatás és szemléletformálás fejlesztése
	E.3	Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés
	E.4	Aktív Magyarország Alap

Vonzerők fejlesztése

Kilátóhelyek minőségfejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

A.1	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3 Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
x	A.4 Land art, storytelling-fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5 Síközpontok fejlesztése
x	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- A még ki nem aknázott kilátópontok aktív turisztikai célú hasznosítása és a már meglévő kilátók állapotának felmérése és javítása, felújításokkal (igény szerint bővítésekkel) a vonzerő növelése érdekében. Az egymáshoz közeli kilátóberuházások elkerülése; csak olyan pontok relevánsak, amelyek érdemben eltérő kilátást biztosítanak a szomszédos kilátópontokétól.

- A kilátók általában frekvenciált turistaattrakciók, azonban a lakott területektől távolabb elhelyezkedők látogatottsága sok esetben sokkal alacsonyabb, mint a könnyebben megközelíthetőké, ezért a kilátókhoz vezető turistautak mentén komplex szemléletű fejlesztés alkalmazása szükséges (erdei tornapályák, vadasparkok, tanösvények, gyermekközpontú erdei játékok kihelyezése), mely segít ezekre a területekre irányítani a turisták figyelmét, és mérsékli a természetkárosodást és a túlhasználatot.

Tevékenységek

- Állapotmonitoring, priorizálás.
- 30-40 db meglévő kilátóhely/kilátópont felújítása, erős indok esetén – kizárólag az invazív – növényzettől való megtisztítása.
- A meglévő kilátók magas számára való tekintettel 10-15 új, minőségi, attrakív kilátó építése, kizárólag olyan helyszíneken, ahol a turisták térbeli koncentrációjának lazítását, új területek bevonását, esetleg korábbi, tradicionális kilátó újjáépítését célozza a beavatkozás.
- A meglévő kilátóhelyek fenntartása, karbantartása. Szükség esetén díjfizetés meghatározása, és a rongálások elkerülése érdekében a frekvenciált helyszíneken kamerarendszer üzemeltetése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Önkormányzatok, MTSZ és tagszervezetei, erdőgazdaságok, nemzeti park igazgatóságok, natúrparkok, geoparkok, AÖFK, MTÜ.

Időzítés

- Állapotmonitoring és priorizálás: 2023–2025.
- A kilátófelújítások és -építések kivitelezése várhatóan a Stratégia teljes időtávjában folyamatosan valósul meg 2023–2030 között.

Becsült forrásigény

- A kilátók felújítása azok adottságaitól és állapotától függ. Egy kisebb, könnyen megközelíthető kilátó fajlagos felújítási költsége 45 millió forint, míg a nagyobb, nehezebben megközelíthető, összetettebb szerkezetű akár 100 millió forint is lehet.
- Új kilátók építésére összességében – a teljes fejlesztési ciklusra – 2 milliárd forintot meg nem haladó összeg indokolt a kilátók jelenlegi számából fakadóan. Egy új kilátó építése átlagosan 150 millió forint.
- A kilátók fenntartására évente 200 millió forint áll rendelkezésre, ebből a forrásból állapotmonitoringot követően, priorizálás szerint részesülhetnek a kilátók.

Jó gyakorlat

Mátra – Galyatető

A növényzet túlnőtte a korábbi, Péter-hegyesén álló kilátó magasságát, ezért a kilátó bővítése elengedhetetlenné vált a vonzerő növeléséhez. A felújítás komplex szemlélete miatt a meglévő kilátó tetejére speciális megoldással új szintek kerültek, melyekben 1000 méter magason bivakszállások üzemelnek.

A kilátó két lépcsősoron, kívülről acélsodronyos védőháló mentén mászható meg, tetejéről az emelés miatt jó időben a Tátráig is ellátni. A bivakszálláson wifi, áramvételezési lehetőség is van, szaniter egység a 200 méterre lévő turistacentrumban áll rendelkezésre. Az innovatív fejlesztés az építészeti nívódíj mellett országos szinten is az egyik legnépszerűbb célponttá emelte Galyatetőt, a kilátó az Országos Kéktúra ikonikus helyszínévé vált. A kilátó és a biva is 365 napon át üzemel.

Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések.

A.2		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3	Kiépített attrakciók, túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5	Síközpontok fejlesztése
	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- 2030-ra az összes, 3-4 napos attrakciókínálattal rendelkező, aktív turizmus szempontjából fontos térségben legyen legalább egy olyan, 21. századi igényeket kielégítő látogatóközpont, amely éves szinten képes legalább 50.000 látogató fogadására, fenntartható módon.
- A tanösvények kijelölésének racionalizálása, szabályozása, valamint a meglévő tanösvények minőségbiztosítási keretrendszerének műszaki, természettudományi, módszertani, turisztikai szempontok szerinti kialakítása.

Tevékenységek

- Állapotmonitoring, priorizálás.
- Országos szinten minimum 20 db látogatóközpont műszaki, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítése a Stratégia időkeretének időszakában.
- Muzeológiai és kiállítási modernizáció, szakmai tartalommal való feltöltés, interaktív elemek használatának vizsgálata.
- Országos szinten a meglévő látogatóközpontok számára való tekintettel maximum 3 db új látogatóközpont építése olyan térségekben, ahol erre valós igény mutatkozik.
- Jogszabályi környezetben a pontos definíciók meghatározása, és a meglévő tanösvények minőségbiztosítási keretrendszerének műszaki, természet-tudományi, módszertani, turisztikai szempontok szerinti kialakítása. A tanösvények jövőbeni kijelölésének szabályozása.
- A meglévő tanösvények fejlesztése, felújítása. Szükség szerint az előre-gedett információs táblák cseréje, időtálló interaktív szabadtéri eszközök létesítése, új élményelemek kialakítása célcsoportra szabottan.
- Tanösvények, látogatóközpontok fenntartása, karbantartása.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Önkormányzatok, nemzeti park igazgatóságok, erdőgazdaságok, natúr-parkok, geoparkok, AÖFK, MTÜ

Időzítés

- Meglévő létesítmények állapotmonitoringja 2023–2025.
- Keresleti felmérés új látogatóközpontok létrehozásának megalapozására: 2023–2025.
- Új látogatóközpontok tervezése: 2023–2026.
- Új látogatóközpontok kivitelezése: 2023–2030.
- A látogatóközpontok modernizálása állapotmonitoringot követően várhatóan a Stratégia teljes időtávjában folyamatosan valósul meg 2023–2030 között.
- A tanösvények felújítása és karbantartása várhatóan a Stratégia teljes időtávjában folyamatosan valósul meg 2023–2030 között.
- Tanösvények jogszabályi környezetének és szabályozásának rendezése: 2023–2025.

Becsült forrásigény

- Látogatóközpontok felújítása és modernizálása 2,5 milliárd forintos keretből.
- Új látogatóközpontok építése 10 milliárd forintos keretből.
- 1 új lombkorona-tanösvény építése 2 milliárd forintos keretből.
- Tanösvények jogi helyzetének rendezése, a szabályozás kidolgozása nem

igényel külön forrást, az AÖFK tevékenységének része.

- Üzemeltetés és fenntartás: 100 millió Ft/év.

Jó gyakorlat

Tatai Fényes tanösvény

A korábbi tatai Fényes Fürdő területén hazai viszonylatban unikális, a természeti környezet adottságaira épülő tanösvény került kialakításra, amely a megtervezett marketing- és üzletvezetési módszertannak köszönhetően

középtávon kedvelt turisztikai célponttá nőtte ki magát. A korábbi Fényes Fürdő területén megvalósult, élményelemekkel fűszerezett tanösvény interaktív módon mutatja be a látogatóknak a térség természeti értékeit egy élménydús kirándulás keretében.

Kiemelendő, hogy a tanösvényhez kapcsolódó látogatóközpont a már meglévő kempingépület felújításával valósult meg, így új épület építésére nem volt szükség. A tanösvény 365 napon át látogatható.

Kiépített attrakzív túrautak, siklóernyős starthelyek fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

A.3		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3	Kiépített attrakzív túrautak, siklóernyős starthelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5	Síközpontok fejlesztése
	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Biztonságos, monitorizált, de az extremitás iránt érdeklődő laikus nagyközönség számára is élvezhető aktivitást lehetővé tevő helyszínek kialakítása. A jelenlegi – sok esetben túlszűfolt – kínálat bővítése a terhelés csökkentése érdekében.
- A bányászat felhagyását követő rekultiváció hiányában fennmaradt külszíni bányák attrakzív hasznosítása.
- A kiépített pallós, létrás, extra felszerelést nem igénylő útkínálat bővítése a releváns völgyekben.

- A hazai via ferrata, sziklamászó- és kiépített mászóútvonal-kínálat bővítése, az ilyen útvonalakat kedvelő célcsoportok megszólítása.
- Siklóernyős elrugaszkodási pontok számának növelése (növényzettől mentes hegyoldalokról).

Tevékenységek

- Állapotmonitoring, priorizálás.
- Elhagyott attrakzív mesterséges képződmények (külszíni bánya stb.) kreatív megközelítésű felhasználásának ösztönzése.
- Országos szinten a jelenleg meglévő kiépített mászóutak, via ferratautak felújítása. Hiányzó elemek pótlása, károsodott elemek cseréje.
- Országos szinten a jelenleg meglévő kiépített attrakzív (létrás, pallós, kishidas) túrautak felújítása. Hiányzó elemek pótlása, károsodott elemek cseréje.
- Hegyvidéki releváns, aktív turizmus szempontjából fontos térségekben legalább egy új via ferrata útvonal, vagy legalább egy létrás, pallós út kiépítése. Összesen maximum 10-12 db új attrakzív túraútvonal fejlesztése.
- Új siklóernyős starthelyek kialakítása, karbantartása, adminisztratív akadályok elhárítása.
- Működtetés, fenntartás.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Önkormányzatok, MTSZ és tagszervezetei, nemzeti park igazgatóságok, erdőgazdaságok, natúrparkok, geoparkok, AÖFK, MTÜ, hegymászással foglalkozó szakmai, civil és sportszervezetek

Időzítés

- Állapotmonitoring és priorizálás: 2023–2025.
- Új útvonalak megtervezése: 2023–2026.
- Új útvonalak kivitelezése: 2023–2028.
- Az útvonalak felújítása és karbantartása várhatóan a Stratégia teljes időtávjában folyamatosan valósul meg 2023–2030 között.

Becsült forrásigény

- Az állapotfelmérés és a priorizálás nem igényel külön forrást, az AÖFK feladatellátásának része, együttműködve a szakmai szervezetekkel. Csak szakértői díjak merülhetnek fel, maximum 1,5-2 millió forint értékben.
- Új mászóutak, via ferrata utak építése 300 millió forintos keretből.
- 10-12 db új, attrakzív (létrás, pallós, kishidas) túraút építése vagy felújítása 1,5 milliárd forintos keretből.

- 10 db új, siklóernyős starthely kialakítása, karbantartása, adminisztratív akadályok elhárítása 500 millió forintból.
- Attraktív utak, via ferrata és mászóutak üzemeltetése, fenntartása (mivel bizonyos százalékban piaci alapú a fenntartás) 30 millió Ft/év.

Jó gyakorlat

Rám szakadék – létrás, pallós, kishidas túraút

A Rám-szakadék Budapest és környéke egyik leglátogatottabb turistacél-pontja. A fejlesztés keretében felújításra kerültek a biztonsági berendezések, 25 méter kapaszkodókorlátot és létrákat szereltek fel, 3 km hosszan frissítették a turistajelzéseket, illetve egy megrongált hidat is helyreállítottak. Maga a tanösvény 23 információs táblán nyújt ismereteket a Rám-szakadék

élővilágáról és történelméről. A turisták tájékozódását irányjelző táblák segítik, építettek 2 db új tűzrakót, és a gyerekek részére egy autók elől elzárt, füves, biztonságos részt is kialakítottak. E természeti képződmény egész évben biztonságosan látogatható, kivéve az özvízszerű nyári esőzések utáni és a nagyon csapadékos téli időszakot követő terminusokat.

Megyer-hegyi tengerszem – via ferrata

Magyarország negyedik via ferrata pályája. Sárospatak önkormányzata egy megnyert pályázatot követően komplex fejlesztést hajtott végre a Megyer-hegyi tengerszem területén, melynek során hat via ferrata pálya kialakítása mellett, a tengerszem szomszédságában kilátó is létesült, és az oda vezető út is megújulás alatt áll.

Land art, storytelling fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

A.4		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3	Kiépített attrakció túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5	Síközpontok fejlesztése
	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- A land art különleges formájú kilátó, szobor, a természet elemeit felhasználó térkompozíció, művészi értékkel rendelkező objektum a természetben, melynek célja, hogy fokozottan tájkép- vagy attrakciószegényes területeken, valamint a vonzerővel rendelkező térségek közötti túraszakaszokon a természetbe való belépési pontok vonzerejét növelje, vagy a túlszűfolt természeti attrakciók mellett alternatívát mutasson.
- Cél, hogy a térségi szereplők által elfogadott, tájba illeszkedő, a szájhagyományokra és történelmi eseményekre építő land art elemek jöjjenek létre, melyek a történetmesélés eszközével kiegészülve növelik a vonzerőt és a helyi identitást.

Tevékenységek

- Igény- és attrakciókínálati felmérés térségenként.
- A land art elemek lehetséges helyszínének kijelölése, és releváns tematikák osztályozása térségekre szabottan, jó példák felkutatása bel- és külföldön.
- Helyi közösségek és KKV-k bevonása a tervezésbe, a megvalósításba és a kivitelezésbe egyaránt, a helyi kreativitás, az értékek és a vonzerők szem előtt tartása érdekében.
- Értékelés és megvalósítás, térségenként maximum 3 helyszínen, tereprendezéssel.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Önkormányzatok, MTSZ és tagszervezetei, AÖFK, erdőgazdaságok, helyi művészek, művészeti tevékenységet folytató helyi szervezetek

Időzítés

- Igény- és attrakciókínálati felmérés, értékelés: 2023–2025.
- Lehetséges helyszínek kiválasztása, a helyi szereplők bevonása: 2023–2024.
- A land art elemek kivitelezése várhatóan a Stratégia teljes időtartámban folyamatosan valósul meg 2023–2030 között.

Becsült forrásigény

- A helyszínek és igények felmérésére nincs szükség külön forrásra, ezt az AÖFK, a térségi tervezők, illetve a különböző turisztikai termékeket képviselő partnerszervezetek közösen képesek meghatározni a már korábban elkészült dokumentumokból.
- Land artok létrehozása 500 millió forintos keretből.

Jó gyakorlat

Kéz-kilátó – Cserhát

Az Országos Kéktúra útvonalának Hollókő és Felsőtold közötti szakaszán, a Farkaskút völgy nevű területen épült meg a Kéz-kilátó. A kilátó kialakítását egy lovasegyesület kezdeményezte, és helyi szereplők magánberuházásaként készült el. Az egyébként „normál” Kéktúra-útvonal kiemelkedő attrakciója lett a különleges kilátó, az útvonalról letérve tábla jelzi a helyét. A kilátó mára önálló, utazási döntést befolyásoló attrakció, többen már nem a Kéktúra-szakasz, hanem a kilátó miatt sétálnak fel (a Kéktúra infrastruktúráján) a helyszínre.

Célpontok, útvonalak környezeti rendezése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

A.5		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3	Kiépített attrakciók, túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Az itt meghatározott tevékenységek erősen összefüggenek a B.8-as intézkedés (Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése) tevékenységeivel, ennél fogva a két intézkedés elemei sok esetben kerülhetnek egy csomagba. Ugyanakkor jelen intézkedésben nem csupán a belépési pontok fejlesztéséről van szó, hanem az elhanyagolt környezetű attrakciókról, útvonalakról is, ezért ezek a tevékenységek önmagukban is szerepeltethetők.

Cél

- Színvonalas, rendezett környezet biztosítása a túrák kezdő- és végpontjain, valamint a túrautak mentén. A turisták koncentrációja a kiépített belépési pontokra a természeti környezet védelme érdekében, a természetben

történő parkolások számának mérséklése. Az élményre ható negatív tényezők csökkentése, a települések peremeinek rendezése, és ezáltal a vonzerő növelése. Fő cél az élménylánc magas értéken nyitása, a belépési pontokon tapasztalható tisztaság és rendezettség elvei mentén.

Tevékenységek

- Frekvenciált attrakciók, útvonalak, erdei belépési pontok állapotmonitoringja.
- Felmért elemek prioritizálása, állapottól és látogatószámától függően.
- Környezeti rendezés, az illegális hulladéklerakók és a vonzerőt csökkentő tényezők felszámolása.
- Sorompók telepítése az erdészeti utak „bejáratához” a személyautók természeti környezettől való távoltartása érdekében.
- Fejlesztendő erdei belépési pontok azonosítása, kijelölése, meghatározása, térségenként a helyi igényekre és a helyi adottságokra alapozva.
- A meghatározott belépési pontok környezeti rendezése, minőségfejlesztése.
- Környezet rendezésére irányuló események szervezése és promóciója. Ezek (pl.: PET-kupa, TESZEDD! stb.) mindig csak kiegészítik, de nem helyettesítik az alapkarbantartást!
- Akadálymentesítés, fogyatékkal élők számára járható ösvényeken megközelíthető attrakciók biztosítása.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, önkormányzatok, MTSZ és tagszervezetei, erdőgazdaságok, nemzeti park igazgatóságok, civil szervezetek

Időzítés

- Rendezésre szoruló belépési pontok, attrakciók, útvonalak azonosítása, meghatározása: 2023–2025.
- Rendezésre szoruló belépési pontok, attrakciók, útvonalak rendezésének kivitelezése 2023–2030 között folyamatosan.

Becsült forrásigény

- Illegális tevékenységek megelőzése céljából sorompók és/vagy kamerák telepítése erdészeti utakra és települések határában induló erdei utakra: 500 millió forint/év.

Jó gyakorlat

Salgótarján – Eresztvényi Madárpark

Az eresztvényi Madárpark beruházás a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban Salgótarján város számára elkülönített forrásból valósult meg. A területen a meglévő park rendezésével olyan interaktív

elemekkel kibővített park jött létre, ahol az erdő élővilágát, a madarak életét ismerhetik meg a kisgyermekek, családok.

A belépési pont folyamatos tudatos fejlesztésének köszönhetően egy használaton kívüli ingatlan felújításával látogatóközpont, játszótér, erdei tornapálya és parkoló kialakítására került sor.

Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

A.6		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3	Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Az aktív turisztikai szempontból a vonzerőhöz, a látképhez, az erdei "hátteret" biztosító természeti tájhoz nagyban hozzájáruló táji, illetve termőhelyi adottságoknak megfelelő, őshonos erdők védelme. A túlszűfoltosság csökkentése ott, ahol ez környezeti problémákat okoz.
- Olyan helyszínek védelme, ahol az erdők tarvágása elveszi az egyetlen vonzerőt, magát az erdőt, ami más vonzerővel a térség adottságaiból fakadóan nem pótolható (pl.: magas domborzat esetében a kitermelt erdő helyéről ideiglenesen új kilátás nyílik, ami pótolja az erdő elvesztéséből

fakadó vonzerőcsökkenést, kevésbé magas domborzat esetében ez nem történik meg, itt az egyetlen vonzerő az erdő maga).

- Járművek, két- és négy kerekű motorkerékpárok számának csökkentése az erdőkben.

Tevékenységek

- Kiemelt fontosságú turistautak mentén legalább 50 méter széles erdősáv megtartásának ösztönzése.
- A gyalogos útvonalak menti idősebb egyedek kímélése.
- Turisztikai szempontból fontos erdők esetében a tarvágás helyett az örökzöld-gazdálkodás, vagy a folyamatos erdőborítás ösztönzése a turisztikailag frekvenciált helyszíneken.
- A vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata, esetleges szigorítása a szabálytalan járműhasználat megelőzése érdekében.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, Agrárminisztérium, erdőgazdaságok

Időzítés

- Törvénymódosítási javaslat kidolgozása: 2023–2025.

Becsült forrásigény

- Az erdőterületek kijelölése és a hozzá kapcsolódó szabályozási javaslatok elvégezhetőek az AÖFK és az erdőgazdaságok szakértői által, amire forrást nem szükséges allokálni.

Jó gyakorlat

Vétyemi ősbükkös

Az ősbükköst két fontos cél érdekében alakították ki: a „magára hagyott” erdő egyrészt tudományos kutatások helyszíne, másrészt a szakemberek és a szélesebb közönség számára is látogatható nevezetesség, látványosság, ami önálló attrakcióvá nőtte ki magát.

Forrás: Novák János / Zalaerdő Zrt.

■ Úthálózatok fejlesztése

■ Gyalogos turistautak fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.1		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3	Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5	Síközpontok fejlesztése
	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- A hazai turistaút-hálózat és az egyéb, turisták által használt utak jogi helyzetének és nyilvántartásának rendezése; ehhez egy feladatközpontú akcióterv készítése. Olyan feltételek biztosítása a hazai hálózatra, melyen a gyalogosan és futva túrázók könnyen tájékozódhatnak, és természetközeli élményeket szereznek. A nyomvonalak élményszempontú módosítása (vonzóbb, izgalmasabb, látványosabb helyszínek bekapcsolása, felfűzése).

Tevékenységek

- Gyalogos turistautak és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak definiálása, és műszaki paramétereinek meghatározása. Gyalogos turistautak jogszabályi hátterének kidolgozása.
- A meglévő, nyilvántartott hálózat karbantartásának definiálása: az útvonalak biztonságos átjárhatóságának és követhetőségének (jelzések és útjelző táblák) biztosítása.
- Turistautakhoz kapcsolódó folyamatok kereteinek meghatározása: új nyomvonalak létesítése (kizárólag indokolt esetben, ha a hálózat elemei nem nyújtanak alternatívát), meglévők megszüntetése, nyomvonal-módosítások átvezetése.
- A meglévő hálózat felülvizsgálata és optimalizálása, a felesleges útvonal-fonódások megszüntetése, a túrázók által használt, de nem jelölt utak felvétele a nyilvántartásba. A forgalomtól nem elzárt területen futó nyomvonalak kiváltása alternatív útvonal-kijelölésekkel.
- Útvonalhálózat karbantartása (jelzésrendszer, kidőlt fák, növényzet tisztítása).
- A terepfutók és teljesítménytúrázók számára kijelölt instant körök kijelölésének szabályozása a fokozottan védett területek elkerülése érdekében.
- Nyomvonalak módosítása az utak élményértékének javítása és a veszélyek (pl. forgalmas közutak) elkerülése érdekében.
- Mozgásukban korlátozottak, fogyatékkal élők számára kevésbé megterhelő útvonalak kijelölése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Lechner Tudásközpont, MTSZ és tagszervezetei, AÖFK, Agrárminisztérium, zarándokutak érintett felekezetei, önkormányzatok

Időzítés

- Jogszabályi háttér kidolgozása: 2023–2025.
- Útvonalhálózat-nyilvántartás létrehozása: 2023–2025.
- Útvonalhálózat racionalizálása: 2023–2025.
- Karbantartás 2023–2030 között folyamatosan.

Becsült forrásigény

- A karbantartáson kívül felmerülő költségek, a fogalmak definiálása és a műszaki paraméterek meghatározása, valamint a jogi helyzet rendezése az AÖFK és az MTSZ feladatellátásához biztosított forrásokból megvalósítható, külön forrás nem szükséges.
- Karbantartás alatt a hálózat felülvizsgálatát és optimalizálását is értjük, amely 150 millió forint/év keretösszegeből valósítható meg prioritizálással és folyamatos állapotmonitoringgal, felhasználói visszajelzések alapján.

Jó gyakorlat

Országos Kékkör

Az Országos Kékkör folyamatos fejlesztés és karbantartás alatt áll. 2014-15-ben komolyabb felújításon esett át a jelzésfestés, emellett új útjelző oszlopok kerültek kihelyezésre. A mintegy 2550 km-es úthálózat digitálisan nyilvántartott, MTSZ és erdészeti együttműködésben karbantartott. Mindez az Országos Kékkört – az elengedhetetlen nyomvonalváltozások mellett is – országosan ismert, biztonságos, kiemelt turistaútvonallá tette.

Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.2		
x	A.1	Kilátóhelyek fejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3	Kiépített attrakció túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Összesen 15 000 km hosszúságú, attraktív és jó minőségű gerincút-vonal és EuroVelo-hálózat kialakítása, és ezzel a turisztikai térségek összekapcsolása.
- Térségi kerékpáros hálózat létrehozása 5-7, egyedi karakterrel rendelkező turisztikai térségben, amelyek a belföldi és a nemzetközi kereslet számára is eladhatóak, kommunikálhatóak.
- A kerékpáros túrázást negatívan érintő túlszabályozások rendezésére kerékpárosbarát KRESZ kidolgozása.

Tevékenységek

- Országos kerékpárosturisztikai gerinchálózat kialakítása az Országos Területrendezési Tervben szereplő kerékpárúthálózat és az EuroVelo-hálózat figyelembevételével, a meglévő infrastruktúra-elemek (kis forgalmú közutak, mezőgazdasági és erdészeti utak, töltések) felhasználásával, szükség esetén új kerékpárutak építésével, felújításával, hálózati hiányosságok megszüntetésével, pihenőhelyek és információs pontok kialakításával. A teljes gerinchálózat egységes fenntartását és karbantartását végző szervezeti háttér kialakítása a releváns szereplők (Magyar Közút, nemzeti park igazgatóságok, vízügyi igazgatóságok, állami erdőgazdaságok) bevonásával.
- Kevésbé attraktív, vagy kevésbé biztonságos nyomvonalak áthelyezése (nagy forgalmú közutakról kerékpárforgalom áthelyezése meglévő, kisebb forgalmú utakra vagy kerékpárutakra).
- Attrakciókat és szolgáltatásokat érintő térségi kerékpárosturisztikai útvonalhálózat és tematikus kerékpárosturisztikai útvonalak kialakítása elsősorban a meglévő infrastruktúra-elemek felhasználásával, szükség esetén építéssel. A kerékpárosturisztikai térségek meghatározása során figyelembe kell venni a kormányhatározatokban kiemelt turisztikai térségeket és a határon átnyúló térségeket.
- Térségi terep- és hegyikerékpáros útvonalak kialakítása a meglévő útvonalak felhasználásával, illetve új útvonalak és ösvények kialakításával, illeszkedve a meglévő kiszolgálólétesítményekhez (pl.: erdei szálláshelyek, pihenőpontok) és attrakciókhoz. Az útvonalak kialakításához, fenntartásához és használatához szükséges módszertan kidolgozása és promóciója.
- Bringaparkok, pumpapályák kialakítása országszerte. A hegyikerékpározás és a BMX kerékpár sok fiatal számára vonzóvá teheti a kerékpározást, de ahhoz, hogy rendszeresen gyakorolni tudjanak, kiépített, különböző nehézségű hegyikerékpáros pályákkal, szolgáltatásokkal ellátott bringaparkok kialakítása szükséges. A nagyobb kerékpáros parkokat leginkább meglévő felvonókkal rendelkező térségekben javasolt kialakítani, ahol a domborzati, természetvédelmi, erdészeti érdekekkel is összehangolható. A városi és alföldi területeken pedig ún. pumpapályák (azaz olyan hullámos körpályák, ahol tekerés nélkül, csak a testsúly áthelyezéssel is lendületet kap a bicikli) kialakítása a megoldás. Ezek kialakítása, üzemeltetése a helyi önkormányzatokkal és civil szervezetekkel együttműködve, de állami támogatással lehetséges.
- Országúti edzőkörök kialakítása. A rekreációs, szabadidős kerékpározás országúton is egyre népszerűbb. Annak érdekében, hogy az ország ikonikus (pl. kerékpárversenyek által is használt) országúti szakaszait még többen látogassák, ezeket a szakaszokat táblázással és digitális kommunikációs eszközökkel is népszerűsíteni szükséges. A biztonságot elsősorban

forgalomtechnikai eszközökkel (pl.: kerékpáros nyom, sebességkorlátozás, figyelemfelhívó táblák) lehet növelni.

- A kerékpáros túrázást negatívan érintő túlszabályozások rendezésére kerékpárosbarát KRESZ kidolgozása.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, Magyar Közút Nzrt., erdőgazdaságok, nemzeti park igazgatóságok, vízügyi igazgatóságok, MAKETUSZ, Miniszterelnökség – aktív Magyarországért felelős államtitkárság – Aktív mobilitás főosztály, helyi civil szervezetek

Időzítés

- Úthálózat (túra vagy burkolt) megtervezése, kitűzése, bejárása: 2020–2028 között folyamatosan.
- Pihenőhelyek és az információs helyszínek tervezése, kivitelezése: 2023–2030 között folyamatosan.
- Táblázás és/vagy jelfestés kivitelezése: 2023–2030 között folyamatosan.
- MTB-(erdei) úthálózat tervezése, egyeztetése: 2023–2029 között folyamatosan.
- MTB-úthálózat táblázása, jelfestések, információs hálózat létrehozása: 2023–2029 között folyamatosan.
- A kerékpáros túrázást negatívan érintő túlszabályozások rendezésére kerékpárosbarát KRESZ kidolgozása: 2023–2025.

Becsült forrásigény

- Gerincútvonalak kialakítása: 25 milliárd Ft.
- Térségi hálózatok kialakítása: 10 milliárd Ft.
- Erdei- és hegyikerékpáros útvonalak: 1,5 milliárd Ft.
- Bringaparkok és pumpapályák kialakítása: 1,5 milliárd Ft.
- Országúti edzőkörök: 500 millió Ft.
- A szabályozást érintő kérdések tisztázása nem igényel külön forrást, az AÖFK tevékenységének része.

Jó gyakorlat

Őrségi kerékpáros térség

Az Őrségben megvalósuló kerékpáros fejlesztéseknek hála 2020-ra példaeértékű térségi úthálózat jött létre a környéken. A térségi úthálózat mellett az EUROVELO 13 is elhalad itt, ami a nemzetközi térképre is felrajzolja a térséget. Ennél fogva Magyarország egyik legkedveltebb kerékpáros célpontja lett a töretlen népszerűségnek örvendő tókerülő túrák mellett.

Tisza-tó, a síkvidéki kerékpározás fellegvára, élményelemekkel

A Tisza-tó a Poroszló-Tiszafüred kerékpárosszélvihar átadásával 100%-osan körbekerékpározhatóvá vált, így ez a térség lett az ország öko- és aktív turisztikai mintadesztinációja. A családdal, kisgyermekkel is körbekerékpározható tó 10-15 kilométerenként kínál attrakciós elemeket, különböző aktivitásokat, így a térség valódi paradicsoma a nem versenyszerű kerékpározásra vágyó utazóközönségnek.

Vízitúra-útvonalak fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.3		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3	Kiépített attrakcióv túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
x	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- A vízitúrázás feltételeinek megteremtése és fenntartása minden, biztonságos vízitúrázásra alkalmas hazai vízfelületen. A hazai víziturizmusnak kedvező, de még nem ismert tájak fenntartható bemutatása és használata.
- A megnövekedett látogatószámhoz igazodó kiegészítő infrastruktúra (WC, hulladékéltelhelyezési lehetőség) fejlesztése a felszíni vizek és a természeti környezet terhelésének megelőzése érdekében.

Tevékenységek

- Útvonalak járhatóságának biztosítása, bedőlt fák, egyéb akadályozó tényezők eltávolítása minden vízitúrázásra alkalmas folyónkon.
- Vízlépcsők, gátak átjárhatóságának megteremtése, kajak-kenu csúszdák létesítése, országos szinten a legforgalmasabb és nehezen átjárható pontokon áthaladást könnyítő műtárgyak kiépítése.
- Országos szintű kitáblázás 3500 km hajózható vízitúraúton (hidakon, bójákon való jelölés).
- Az egyéni, vezetetlen vízitúrázás szabályozásának felülvizsgálata a kiemelten sérülékeny természeti területeken, a károsodás megelőzése érdekében. Tanulmány készítése és a jogszabály felülvizsgálata.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- MKKSZ, OVF és vízügyi igazgatóságok, önkormányzatok, AÖFK, MAVITUSZ

Időzítés

- Víziturisztikai Stratégia elkészítése: 2023 második fele.
- Tanulmány készítése és a jogszabályok felülvizsgálata: 2023–2025.
- Kitáblázás: 2023–2025.
- Az útvonalak járhatóságának megteremtése 2023–2025 között, majd ezek fenntartása folyamatosan 2023–2030 között.
- Kajak-kenu csúszdák megtervezése 2023–2025 között, és kivitelezése: 2023–2029.

Becsült forrásigény

- Fenntartás, üzemeltetés, karbantartás, veszélymentesítés: 900 millió Ft/év.
- Jelzőbójázás, vízben található akadályokra figyelemfelhívó tábla kihelyezése, továbbá helymeghatározásra, tájékozódásra alkalmas táblák kihelyezése egységes arculattal: 250 millió Ft.
- Víziturizmus biztonságossá tétele kajak-kenu csúszdák, ki- és beszállópontok (műtárgyakon történő biztonságos átkeléshez) építése: 1,5 milliárd Ft.

Jó gyakorlat

Szigetköz

A Szigetköz a rendszerváltáskor a dunacsúnyi víztároló és erőmű megépítése és ezáltal a Duna folyássebességének és vízhozamszabályozásának erőszakos megváltozása miatt 1990-ben még vesztes térségnek tűnt. Ám a kiváló magyar vízmérnökök és a térség turisztikai

szereplői felismerték a pillanatnyi negatívumból adódó lehetőséget, és együttműködve olyan ökoturisztikai álmvilágot hoztak létre, melyben a vízisportok, azon belül is a holtágakon való kenuzás a legkeresettebb aktív szabadidő-eltöltési tevékenységgé vált. Az utóbbi 10-15 évben a térség kereskedelmi szálláshelyein és magánszálláshelyein sok tízezer

vendégéjszakát töltöttek el. Nem meglepő, hogy a szolgáltatói színvonal is itt az egyik legmagasabb az országban, és méltán az egyik legkedveltebb vízitúrahelyszín, amely kitűnő példát szolgáltat a hasonló adottságú térségek fejlesztésére.

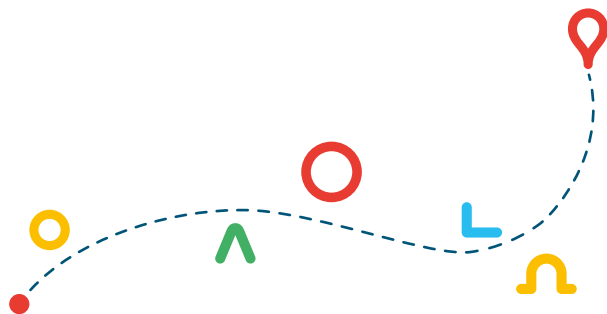

I Lovastúra-útvonalak fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.4	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3 Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
x	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5 Síközpontok fejlesztése
	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7 Községi közlekedés fejlesztése
	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- A lovastúrázás hazai feltételeinek megteremtése és erősítése a releváns térségekben. A frekvenciát, jól lovagolható túraútvonalak kijelölése, kitérője, jelölése. Térségi és országos útvonalhálózat kialakítása.

Tevékenységek

- Jól lovagolható és biztonságos országos lovasturisztikai útvonalhálózat létrehozása az ország valamennyi régiójában és térségi útvonalhálózatok létrehozása a lovas turizmus szempontjából legfontosabb térségekben.
- Lovasturisztikai hálózat létrehozása Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl régiók területén.
- Lovasturisztikai hálózat továbbfejlesztése Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiók területén.
- Útvonalhálózat és elemeinek fenntartása.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, MLTKSZ

Időzítés

- Útvonalak tervezése: 2023–2025.
- Útvonalak kiépítése, jelzéssel való ellátása, kivitelezése 2023–2028 között folyamatosan zajlik.

Becsült forrásigény

- Összes fejlesztési forrásigény: 4,6 milliárd Ft.
- Aktív lovasturisztikai hálózat létrehozása Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl régiók területén: 3,85 milliárd Ft.
- Aktív lovasturisztikai hálózat továbbfejlesztése Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiók területén: 0,85 milliárd Ft.

Jó gyakorlat

Észak-Magyarország és Észak-Alföld

A lovas fejlesztéseknek hála Debrecen környéke (a Gúthy-erdő, a Marhatolvajok útja), Karcag vidéke és a Hortobágy kedvelt lovastúrapontok lettek. Emellett olyan eldugott, kis észak-magyarországi falvak kerültek vissza a lovas térképre, mint Gömörszőlős, Kisfüzes, Szanticska vagy Debréte.

Síközpontok fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.5	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
A.3	Kiépített attrakció túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
x	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5 Síközpontok fejlesztése
	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- A hazai lesikláshoz, sífutáshoz rendelkezésre álló helyszínek számának és szolgáltatási színvonalának növelése. A célcsoport szélesítése szánkópályák kijelölésével.
- A meglévő hazai síközpontok befogadóképességének, és indokolt esetben a pályák számának növelése, változatosabb és kalandosabb pályarendszerek megteremtése.

- A sípályák többévszakossá tétele, kapcsolat a hegyikerékpározással, downhill pályákkal, bringaparkokkal.

Tevékenységek

- Sípálya üzemeltetéséhez szükséges infrastruktúra fejlesztése Eplény, Mátraszentistván, Sátoraljaújhely, Bánkút, Kékestető, Visegrád helyszíneken.
- Sífutásra alkalmas infrastruktúra fejlesztése Bükszentkereszt, Normafa, Galyatető helyszíneken.
- Sípálya üzemeltetéséhez szükséges eszközbeszerzés.
- Szolgáltatásbővítés, négyévszakos fejlesztés.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Síközpont-üzemeltető magánvállalkozások, MAKETUSZ, MTSZ, AÖFK, Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter

Időzítés

- Eszközbeszerzés: 2023–2027.
- A síközpontok infrastruktúrafejlesztésének kivitelezése 2023–2030 között folyamatosan zajlik.

Becsült forrásigény

- Összességében 5 milliárd forint komplex síközpontok és sífutópályák fejlesztésére.

Jó gyakorlat

Mátraszentistván

Legmagasabb hegységünkben, a Mátrában található a Mátraszentistváni Sípark, mely az ország legtöbb szolgáltatást nyújtó síközpontja. 10 változatos, hóágyúkkal és ratrakokkal kezelt sípálya áll itt rendelkezésre, melyek közül a profik a nemzetközi minősítéssel rendelkező fekete pályán is síelhetnek. A pályák összesen közel 4 km hosszúak. Itt épült ki Magyarország legmodernebb négyülékes síliftje, amely egész évben üzemel. Ennek köszönhetően a hómentes hónapokban is népszerű kirándulóhelyszín. A hütte szolgáltatásai a nagyobb külföldi sítérek színvonalát hozzák.

Eplény

Eplény a folyamatos minőségfejlesztésnek köszönhetően Magyarország egyik legjobb síközpontja, amely télen rendkívül népszerű a hazai síelők körében, míg nyaranta a hegyi kerékpárosok kedvelt célpontja. A síközpont piaci alapon működik, nyáron és télen is termel bevételt.

Évről évre egyre jobb szolgáltatásokkal várja a vendégeket, ami kiváló példát szolgáltat a kisebb síközpontok számára a fejlődésben. Mindemellett törekszik a négyévszakos hasznosításra. Rendszeresen itt rendezik például az országos downhill bajnokságot. Sikerének titka kiváló elhelyezkedése is, a fő küldőterületek, a Balaton 30 percre, Veszprém 15-re, Budapest 110 km-re van.

Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.6	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3 Kiépített attrakcióv turautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5 Síközpontok fejlesztése
	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Minden releváns (vitorlázásra a méreténél, elhelyezkedésénél fogva alkalmas) vízfelületen a vitorlások vízre helyezésének és használatának biztosítása. A kishajós vitorlázás erősítése, infrastrukturális igényeinek megteremtése. A balatoni vitorlástúrázás feltételeinek biztosítása.

Tevékenységek

- Kishajók (jollék) elhelyezéséhez, vízre bocsátásához szükséges infrastruktúra erősítése (új sólyák építése). Országos szinten 15 új „szabad” sólya építése (10 db a Balatonon, 5 egyéb tavakon).

- Kikötők vendéghelyszámának növelése. Lehetőségek megvizsgálása, és amennyiben szükséges, jogszabály-módosítás kidolgozása.
- Bójára kötéssel, bójatelepekkel, motorhasználattal kapcsolatos jogszabály felülvizsgálata a Balatonon. A Balaton jelenleg folyóvízi hajózási útvonalként szabályozott, ennek felülvizsgálata szükséges. Az északi és déli part között kishajóval való átkelés lehetőségének, engedélyezésének felülvizsgálata szintén szükséges.
- Vendéghegyek kialakítása meglévő kikötőkben.
- MVSZ aktív turisztikai feladatainak ellátásához szükséges eszközök beszerzése.
- 6-8 db kifejezetten vitorlástúrázók számára kialakított megállóhely létrehozása sólyával, mosdóval a Balaton-parton, 30-50 kilométeres távolságokban, kerékpáros és vízitúrázók számára is releváns megvalósítással.
- Napközbeni ingyenes kikötési lehetőség biztosítása az állami tulajdonban lévő kikötőkben.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Önkormányzatok, MVSZ, MKKSZ, MAVITUSZ

Időzítés

- Sólyák tervezése és kivitelezése: 2023–2029.
- Jogszabályok felülvizsgálata: 2023–2025.
- Eszközbeszerzés: 2023–2026.

Becsült forrásigény

- Eszközbeszerzés: 300 millió Ft.
- 6 db vitorlástúra-megállóhely létrehozása a Balatonon sólyával, mosdóval: 250 millió Ft.

Jó gyakorlat

Fertő-tó – Ausztria

A Fertő-tó kishajós vitorlázásra kitűnő helyszín. Elsősorban az osztrák oldalon tapasztalható fejlesztések dominálnak, de a magyar oldalon is egyre színvonalasabbak a kikötők. A vízre tételi pontok száma és sűrűsége, valamint a kerékpárral való összekapcsolás is kiemeli a tavat. Korszerű kikötőkben 12-13 000 kisvitorlás elhelyezése biztosítható. Ez alapján egy hektárra 1,5 hajó jut. Összehasonlításképpen a Balatonon lévő kikötőhelyek száma körülbelül 8500 db, ami hektáronként 0,4-0,5 hajót feltételez, így kihasználtság terén a Balatonban még jócskán van potenciál.

Közösségi közlekedés fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.7	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3 Kiépített attrakció túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5 Síközpontok fejlesztése
	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Az erdei belépési pontokhoz, attrakciókhoz történő környezetbarát eljutás megkönnyítése, a túrák kiindulási pontjaihoz történő visszajutás biztosítása (eltérő végpont esetén) és alternatíva biztosítása nem várt esetekben (pl.: időjárás, műszaki probléma). Belépési pontok, parkolók és attrakciók közötti közösségi közlekedés fejlesztése.

Tevékenységek

- Főbb aktív turisztikai tömegközlekedési vonalak meghatározása, közösségi közlekedés menetrendjeinek racionalizálása, összehangolása. Tanulmány készítése az aktív turizmus közösségi közlekedéssel való segítéséről a menetrendek átszervezésével.
- Eszközbeszerzés (kerékpárszállításra alkalmas eszközök beszerzése).
- A különböző pontokon kezdődő és végződő túrák esetében a kezdőpontra történő visszajutás biztosításának ösztönzése közösségi közlekedéssel, vagy egyéb transzforszolgáltatással. (Például az önkormányzatok által, a Darányi Ignác-terv¹² finanszírozásából vásárolt kisbuszok hasznosítása.)
- Regionális turisztikai közösségi közlekedési rendszer kialakítása környezetbarát e-buszok forgalomba állításával, a vasútállomások, parkolók és a belső belépési pontok felfűzésével térségenként releváns számban.
- Térségenként bérelhető különbuszok működtetése, a Darányi Ignác-tervben beszerzett önkormányzati buszok hasznosításának vizsgálata.
- Kisvasutak fejlesztése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, MÁV-Volán-csoport, térségi menedzsment szervezetek, erdőgazdaságok

Időzítés

- Előkészítés: 2023–2025.
- Végrehajtás: 2023–2030.

Becsült forrásigény

- Vasúti kerékpárszállítás: 700 millió Ft (csak az átalakítások, felújítások).
- Autóbuszos kerékpárszállítás: 200 millió Ft (csak az eszközök).
- Kerékpáros különbuszjáratok: 100 millió Ft.

Jó gyakorlat

Tisza-tó: célzott kerékpáros vonat

A Tisza-tavat érintő jelentős kerékpáros fejlesztések megteremtették az igényt kerékpáros különvonatok indítására, amely a MÁV-START Zrt. figyelmét sem kerülte el, és úgynevezett „Tisza-tó Expressz” szerelvényekkel biztosítja a kényelmes eljutást a fővárosból a Tisza-tó térségébe a kerékpározni vágyóknak.

¹² A Darányi Ignác-terv a Nemzeti Vidékstratégia (NVS 2012–2020) végrehajtásának keretprogramja, melynek forrásából a kis települések a kistérségi közlekedési szolgáltatás fejlesztésére falu- és tanyagondnoki, illetve egyéb szolgáltatás ellátásához kapcsolódóan gépjárműbeszerzésre kaphattak támogatást.

Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

B.8	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
A.3	Kiépített attrakció túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
	B.5 Síközpontok fejlesztése
	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Térségenként 4-5 darab kiemelt 1-es, 5-10 darab 2-es, 10-15 darab 3-as, 10-15 darab 4-es és 10-15 darab 5-ös besorolásnak megfelelő belépési pont létrehozása.¹³
- A belépési pontokon kialakult környezeti terhelés csökkentése, a rendezetlenség megszüntetése és a biztonság növelése, gazdasági és környezeti fenntarthatóság biztosítása.
- Belépési pontok magas szintű, parkolónak és komfortérzet-növelő szolgáltatásoknak helyet biztosító infrastruktúra fejlesztése, mindezt gazdaságilag és környezetileg is fenntartható módon, a beépített, leburkolt területek arányának minél kisebb növekedésével.
- Ahol csak lehet, fontos cél, hogy a közösségi közlekedési elérhetőség biztosítására való törekvés kiemelt szerepet kapjon, és az adott helyszín több szakághoz is kapcsolódjon (így lehet akár egy síközpont is belépési pont).
- E-töltők létesítése a belépési pontok parkolóiban, egyrészt az elektromos személyautók, másrészt a bérelhető különbuszok vagy a tömegközlekedésben meghonosuló elektromos buszok számára.
- Olyan belépési pontok kiválasztása, amelyek fejlesztésre szorulnak. Már létező belépési pontok minőségi fejlesztése szolgáltatásbővítéssel (pl.: parkoló, mosdó, túratípus-specifikus és egyéb szolgáltatások fejlesztése).

Tevékenységek

- Vízátvezető burkolatú parkolók kijelölése, építése, fellelhető parkolók átalakítása és fejlesztése a belépési pontokon, makrorégióként.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, ÉKM, Magyar Közút, érintett önkormányzatok, erdőgazdaságok

Időzítés

- Fejlesztendő belépési pontok azonosítása, meghatározása és prioritizálása: 2023.
- Belépési pontok igényekre szabott, fenntartható tervezése: 2023–2025.
- Belépési pontok fejlesztésének kivitelezése: 2023–2030.

¹³ A megvalósítás alapelvei fejezet, 9. táblázat: Belépési pontok kategóriái (42. oldal)

Becsült forrásigény

- A belépési pontok a Stratégia alapelveiben megfogalmazott szempontok alapján történő prioritizálását követően a fejlesztésükre 12,5 milliárd forint az alábbiak szerinti megoszlásban:
- Térségenként 2 db 1. vagy 2. szintű belépési pont fejlesztése 10 milliárd forintos keretből, amely éves szinten képes minimum 200.000 látogató fogadására.
- Térségenként 2 db 3. szintű belépési pont fejlesztése 1 milliárd forintos keretből.
- Térségenként 10 db 4. szintű belépési pont fejlesztése 1 milliárd forintos keretből.
- Térségenként 20 db 5. szintű belépési pont fejlesztése 500 millió forintos keretből.

Jó gyakorlat

Szilvásvárad – Szalajka-völgy

Szilvásvárad egy olyan belépési pont, amely tudatos fejlesztéssel egyetlen attrakció köré épült ki, ugyanakkor számos túraútvonal kiindulópontját képezi. Az autóforgalom a völgy bejáratától korlátozott, így a turisták a kiépített, nagy befogadóképességű, vízáteresztő burkolatú parkolóban hagyva az autóikat indulnak el felfedezni a völgyet és annak szépségeit. Az attrakciókhoz való gyors eljutást erdei kisvasút is segíti. A völgy számos pontján kialakításra kerültek szolgáltatópontok, melyek az ide érkező turisták igényeire építenek.

Forrás: Gulyás Attila / Magyar Természetjáró Szövetség

Szolgáltatásfejlesztés

Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

C.1		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3	Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Megfelelő minőségű szálláshely és vendéglátás biztosítása valamennyi szakág országos útvonala mentén, és az aktív turizmus szempontjából fontos térségekben. A támogatások koncentrációja azon térségekre, helyszínekre, tevékenységekre, ahol azok (kizárólag) piaci alapon nem jönnének létre, de szükségesek az élménycsomag kialakításához.

Tevékenységek

- Potenciális – jelenleg használaton kívüli – 20-25 állami ingatlanból szállás kiépítése.
- Országos szinten 15-30 ifjúsági táborhely felújítása.
- Helyi adottságok, jellemzők bevonása a vendéglátásba.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, nemzeti park igazgatóságok, releváns ingatlanokkal rendelkező állami cégek (pl. erdőgazdaságok).

Időzítés

- Szálláshelyek fejlesztése 2023–2030 között folyamatosan valósítható meg.
- Ifjúsági táborok fejlesztése, kivitelezése 2023–2030 között folyamatosan valósítható meg.

Becsült forrásigény

- Új szállás létrehozása: 1,5 milliárd Ft.
- Ifjúsági táborok felújítása: 3 milliárd Ft/év.
- Fenntartás, karbantartás 500 millió Ft/év, melynek egy részét a bevételek fedezik.

Jó gyakorlat

Somoskői kirándulóközpont

Az Ipoly Erdő Zrt. által üzemeltetett Somoskői Kirándulóközpont a Karancs-Medves-vidék csodálatos természeti környezetében, a somoskői vártól 400 méterre, a Medves-fennsík peremén található. A központ a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program keretein belül komplex módon került fejlesztésre a fenntarthatóság érdekében. Így szálláshelyekkel, apartmanokkal, közösségi térrel, főzőkonyhával és rendezvényteremmel is rendelkezik.

Pihenőhelyek fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

C.2		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3	Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
x	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
x	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Pihenőhelyek biztosítása az útvonal nehézségétől és a célcsoporttól függően (elsősorban ott, ahol piaci vagy állami szolgáltató hasonlót nem biztosít). Túratípus-specifikus eszközök és szervizelési lehetőség, valamint vízvételi lehetőség biztosítása a releváns pihenőhelyeken.

Tevékenységek

- 100 db erdei pihenőhely felújítása.
- 50 db kerékpáros pihenőhely felújítása, 50 db új, komplex szolgáltatást nyújtó kerékpáros pihenőhely létesítése.

- A meglévő és a továbbiakban létesülő vízi megállópontok fejlesztése, hálózati hiányosságok megszüntetése 50 db új vízi megállópont kialakításával, ahol a megállópontok közötti távolság több, mint 20 km folyón vagy 9 km tavakon.
- Lovas túraútvonalhoz kapcsolódó lovasturisztikai központok létrehozása a releváns térségekben.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- MTSZ, MAKETUSZ, MKKSZ, MVSZ, MLTKSZ, AÖFK, Kulturális és Innovációs Minisztérium, MAVITUSZ

Időzítés

- A pihenőpontok kialakítása több, aktív turisztikai túratípusra specializálódva a 2023–2030 közötti időszakban folyamatosan valósul meg.

Becsült forrásigény

- Erdei pihenőhelyek és erdei berendezések felújítása, cseréje: 400 millió Ft/év.
- Kerékpáros pihenőhelyek felújítása: 250 millió Ft.
- Új kerékpáros pihenőhelyek építése: 1 milliárd Ft (egy része a kerékpárút fejlesztésekbe integráltan jelenik meg).
- A meglévő és a továbbiakban létesülő vízi megállópontok fejlesztése, hálózati hiányosságok megszüntetése: 3 milliárd Ft.
- Lovasturisztikai központok létrehozása: 1,1 milliárd Ft.

Jó gyakorlat

Tisza-tó – kerékpáros kör

A Tisza-tó folyamatos kerékpáros fejlesztéseinek köszönhetően ma már a tó nagy részén találhatunk megfelelő pihenőket, sőt szerveket és kifejezetten a kerékpáros turistáknak hirdető szolgáltatókat is. A fejlesztések iránya, komplexitása és rendszerbe szervezése tehát példaértékű, mindazonáltal további vízvételi lehetőségek és pihenőpontok kialakítása még itt is szükséges.

I Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

C.3		
x	A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3	Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
	A.4	Land art, storytelling fejlesztése
	A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5	Síközpontok fejlesztése
x	B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
	B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2	Pihenőhelyek fejlesztése
	C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5	Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Az egyes, aktív turisztikai tevékenységekhez kapcsolódó speciális szolgáltatások biztosítása megfelelő mennyiségben (kapacitás) és minőségben minden releváns helyszínen. (Ezek a jellemzően az aktív turisztikai eszközökhöz vagy azok használatához kapcsolódó szolgáltatások a természetjárás kivételével minden más turisztikai termék esetében elengedhetetlenek).
- A támogatások koncentrációja azon térségekre, helyszínekre, tevékenységekre, ahol ezek a speciális szolgáltatások (kizárólag) piaci alapon nem jönnének létre, de szükségesek az élménycsomag kialakításához.
- A meglévő eszközpark hatékonyabb kihasználása.

Tevékenységek

- Komplex szolgáltatásfejlesztési és vállalkozásfejlesztési támogatás.
- Térségenként a frekvenciát, népszerűbb túraútvonalakra fókuszálva kerékpárkölsönző rendszer kialakítása (15-20 db), országos rendszerbe integráltan a kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt (pl.: „self-service” pont).
- Bérelhető eszközök beszerzésének támogatása, ösztönzése a releváns belépési pontokra abban az esetben, ha az eszköz tulajdonosa konkrét turisztikai termékhez (túraútvonallal, túravezetővel) tudja az eszközt hasznosítani. Az eszközök országos megoszlásának racionalizálása, a kiemelt és nagyobb attrakciót jelentő régiók szerinti prioritizálás.
- Virtuális és plasztik kedvezménykártyák, applikációk és a hozzájuk tartozó informatikai és szolgáltatói hálózati háttér kidolgozása és kiépítése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, magánvállalkozások, MTSZ, MAKETUSZ, MKKSZ, MVSZ, MLTKSZ, MAVITUSZ, Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter, Kulturális és Innovációs Minisztérium

Időzítés

- A támogatás 2023–2030 között folyamatos.
- Az eszközbeszerzés és a szolgáltatásfejlesztés 2023–2030 között folyamatosan valósul meg.
- Kedvezményrendszerek és a hozzájuk tartozó háttér kidolgozása és kiépítése: 2023–2024.

Becsült forrásigény

- Komplex szolgáltatásfejlesztési és vállalkozásfejlesztési támogatás, tanácsadás: 300 millió Ft.
- Térségenként kerékpárkölsönző rendszer kialakítása (15-20 db), országos rendszerbe integráltan a kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt (pl.: „self-service” pont): 350 millió Ft.
- Bérelhető eszközök beszerzésének támogatása, ösztönzése a releváns belépési pontokra abban az esetben, ha az eszköz tulajdonosa konkrét turisztikai termékhez (túraútvonallal, túravezetővel) tudja az eszközt hasznosítani, az eszközök országos megoszlásának racionalizálása: 300 millió Ft.
- Virtuális és plasztik „kedvezmény-kártyák”, applikációk és a hozzájuk tartozó informatikai és szolgáltatói hálózati háttér kidolgozása és kiépítése: 300 millió Ft.

Jó gyakorlat

Természetjáró Kártya (TEKA)

A TEKA-kártyát a Magyar Természetjáró Szövetség bocsátja ki. A természetjárók számára a kártya országsszerte kedvezményt biztosít szolgáltatásokhoz (többek között szállás, utazás, vendéglátás, belépők és élményprogramok) és egyéb vásárlásokhoz. A kedvezmény a túratípusokon is átível, a kerékpárosoknak a kártya felmutatásával a TEKA Kerékpár Pontokon ingyenes műszaki elsősegélycsomagot biztosítanak.

Vitorlázás itthon kártya

A kártya birtokosa számos szolgáltatást kedvezményesen vehet igénybe, mintegy száz helyszínen a Balaton körül. A kártya számos étterem és borospince mellett a vitorlázáshoz szükséges felszerelések vásárlására, hajóbérlésre és kikötői díjakra is kedvezményt biztosít. Virtuális és plastik formában is hozzáférhető, integrált rendszerének köszönhetően pedig kiváltja a versenyzői igazolványt, versenyzői kártyaként is funkcionál.

■ Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések.

Cél

- Az aktív turisták speciális (tevékenységekhez kapcsolódó) igényeinek kiszolgálása a szálláshelyeken és a vendéglátóknál a vonzerők felkeresése során.

Tevékenységek

- Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat szabványainak létrehozása.
- Országos minősítési rendszer kidolgozása, országos szolgáltatói adatbázis létrehozása, valamint a minősítések koordinációja, kommunikációja országos szinten, a már meglévő minősítési rendszerek továbbfejlesztése.
- Országos kerékpárosbarát szolgáltatói adatbázis létrehozása, és a minősítések koordinációja, kommunikációja országos szinten. Szolgáltatók minősítése és ellenőrzése térségi szinten. Ennek példájára hasonló hálózatok kialakítása az összes releváns túratípusra.

C.4	
x	A.1 Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
	A.3 Kiépített attrakatív túrautak, siklóernyős starthelyek fejlesztése
	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5 Síközpontok fejlesztése
x	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
x	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
x	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, magánvállalkozások, MTSZ, MAKETUSZ, MKKSZ, MVSZ, MLTKSZ, Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter, MTÜ, MAVITUSZ

Időzítés

- Országos minősítési rendszerek kidolgozása, fejlesztése termékenként: 2023–2025.

Becsült forrásigény

- Országos szolgáltatói hálózat létrehozása releváns túratípusok esetén: túratípusonként 100 millió Ft.

Jó gyakorlat

Bett und Bike

A hazai gyakorlatban még nem találunk, külföldön viszont számos jó példa található. Ilyen a Bett und Bike, amely segít olyan szálláshelyek és szolgáltatások megtalálásában, amelyek igazodnak a kerékpárosok igényeihez a kerékpártúra során. Emellett az útvonaltervezés és egyéb szolgáltatások is elérhetőek az oldalon.

Csomagajánlatok fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

C.5	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3 Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stárhelyek fejlesztése
	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5 Síközpontok fejlesztése
x	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7 Községi közlekedés fejlesztése
x	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Cél

- Aktív turisztikai tevékenységek összekapcsolásának könnyítése és vonzóbbá tétele.
- Különböző specifikus célcsoportok igényeinek kiszolgálása.
- A tartózkodási idő növelése, komplex élmények biztosítása a különféle szolgáltatások csomagként történő értékesítése révén.
- Vándortábor és ahhoz hasonló, rövidebb időtartamú élménycsomagok biztosítása minél több gyermek számára.

Tevékenységek

- Csomagajánlatok kidolgozása, piaci bevezetése. A túratípusváltás megkönnyítése a már kiépült, pihenőpontok funkcióinak szélesítésével.
- Fogyattékkal élőknél szóló célzott csomagok, speciális eszközökkel, túravezetéssel.
- Vándortáborok szervezése évente minimum 25.000 fős létszámmal.
- Magánvállalkozások számára ösztönző programok kidolgozása.
- Szolgáltatássegüttes-kedvezmények ösztönzése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, MKKSZ, MLTKSZ, MAKETUSZ, nemzeti park igazgatóságok, térségi koordinátori szervezetek, MAVITUSZ

Időzítés

- Vándortáborok szervezése évente: 2023–2030 között folyamatos a megvalósulás.
- Aktív turisztikai csomagajánlatok: 2023–2029.
- Kedvezményprogramok: 2023–2025.

Becsült forrásigény

A csomagajánlatok kidolgozása, piaci bevezetésének támogatása az AÖFK feladatellátásának részét képezi, ezért külön forrásra nincs szükség. Vándortáborok lebonyolítása: évente 1 milliárd Ft

Jó gyakorlat

Vándortáborok

Révész Máriusz aktív Magyarországért felelős államtitkár – a korábbi hagyományt felélesztve – 2017-ben indította útjára a Vándortáborokat. A program keretében iskolás gyerekek kedvezményes szabadtéri (erdei, kerékpáros, vízi és zárandok) nyári táborozásban vehetnek részt.¹⁴ A Vándortáborok partnerségben az Országos Erdészeti Egyesülettel (OEE), a Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetséggel (MAKETUSZ), a Magyar Kajak-Kenu Szövetséggel (MKKSZ), valamint a Magyarországi Szerzeteselőjárók Konferenciájának Irodájával (MSZKI) közösen kerültek kijelölésre. A táborokban központilag biztosított a szállás, az étkezés és a különböző programok. A táboroztatást képzett Vándortábor-vezetők irányítják. A program sikerét mutatja, hogy az egyhetes nyári táborok a januári jelentkezéskor általában néhány óra alatt betelnek.

¹⁴ A Vándortáborok számadataival kapcsolatos ábrát a Helyzetelemzés fejezetben tárgyaltuk (32. oldal).

Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Kapcsolható intézkedések

Az Információ, marketing, promóció, kommunikáció (4.) és a Koordináció és menedzsment (5.) csoportba tartozó tevékenységek, valamint a következő táblázatban jelzett intézkedések:

C.5	
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése
x	A.2 Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése
x	A.3 Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése
	A.4 Land art, storytelling fejlesztése
x	A.5 Célpontok, útvonalak környezeti rendezése
	A.6 Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása
x	B.1 Gyalogos turistautak fejlesztése
x	B.2 Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése
x	B.3 Vízitúra-útvonalak fejlesztése
x	B.4 Lovastúra-útvonalak fejlesztése
x	B.5 Síközpontok fejlesztése
x	B.6 Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése
x	B.7 Közösségi közlekedés fejlesztése
x	B.8 Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése
x	C.1 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése
	C.2 Pihenőhelyek fejlesztése
x	C.3 Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése
x	C.4 Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése
	C.5 Csomagajánlatok fejlesztése
	C.6 Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban

Kiemelendő még az E.2-es intézkedés (Oktatás és szemléletformálás), amelynek megvalósulása nagyban hozzájárul a C.6-os (Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban) megvalósulásához is, mivel a képzett szakemberek, tanárok kulcsfontosságúak az intézkedés végrehajtásának szempontjából.

Cél

- A gyermekek szemléletformálása a természet védelmére, a fenntartható és egészséges életmódra, valamint a rendszeres, aktív mozgásra nevelés érdekében. Kiemelten megjelenítendő a biodiverzitás fontossága és a klímaváltozással kapcsolatos témák, a környezettudatos fogyasztás.
- A gyermekek tudásszintjének növelése élményszerű tanulás segítségével.
- Vízbarátságra való nevelés, az egyes aktív turisztikai tevékenységeket illetően a félelemtenyező megszüntetése tudatos oktatással (úszás, lovaglás).
- Általános és középiskolai tanárok képzése, ösztönzése az aktív turisztikai túratípusok gyermekek körében történő népszerűsítése érdekében.

Tevékenységek

- Általános és középiskolai tanárok képzése a Vándortábor-vezetői képzés mintájára. A részvételre való ösztönzés külön díjazással, kötelező kreditpontokkal.
- Erdei iskola program kiterjesztése, támogatása.
- Iskolai kirándulások, aktív turisztikai eszközválasztás támogatása.
- Gyermekszám, helyszínek és részt vevő iskolák számának meghatározása.
- Részt vevő gyermekvédelmi intézmények számának meghatározása.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- Belügyminisztérium, AÖFK, szakmai szervezetek.

Időzítés

- Erdei iskola program és iskolai aktív turisztikai programok támogatása 2023–2030 között folyamatosan.

Becsült forrásigény

- Az itt felmerülő költségek nagy részét az iskolák fedezik (pl.: belépési díjak, utazási költség, kísérők).

Jó gyakorlat

A hazai erdei iskola-hálózat

A hazai erdei iskola hálózat sok száz gyermeket fogad évente. A felújításoknak köszönhetően egyre több helyszínen működik magas színvonalú oktatást biztosító erdei iskola.

Információ, marketing, promóció, kommunikáció

Márka, arculat és kommunikációs kampányok fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- Az aktív turizmus országos és térségi kommunikációjának fejlesztése. Központi kommunikáció célcsoportokra szabva az Aktív Magyarország márka és a hozzá kapcsolódó almarkák pozicionálásával, átalakításával.

Tevékenységek

- Az Aktív Magyarország márka és a hozzá kapcsolódó almarkák pozicionálásának meghatározása, márkastratégia kialakítása.
- Márka arculatának részletes kidolgozása az összes használatban lévő felületre (logó, arculat, kommunikációs arculat részletes kidolgozása).
- Márkajelenlét vizuális elemeinek meghatározása a partnerek felületein.
- A kommunikációs stratégia kialakítása:
 - cél-üzenet-eszköz mátrix elkészítése,
 - kreatív koncepciók kialakítása az egyes témákhoz,
 - médiaterv elkészítése éves bontásban, gördülő tervezéssel.
- Kommunikációs kampányok koordinálása.
- „Always-on” megjelenések koordinálása (közösségi média, PR).
- Egyéb szakmai szövetségek által koordinált kampányokhoz történő kapcsolódás.

Megvalósításban részt vevő szervezet

- AÖFK

Időzítés

- Az Aktív Magyarország márka és a hozzá kapcsolódó almarkák pozicionálásának meghatározása, márkastratégia kialakítása: 2023.
- Márka arculatának részletes kidolgozása az összes használatban lévő felületre (logó, arculat, kommunikációs arculat részletes kidolgozása): 2023.

- Márkajelenlét vizuális elemeinek meghatározása a partnerek felületein: 2023.
- A kommunikációs stratégia kialakítása: 2023 – és azt követően évente folyamatos finomhangolás:
 - Cél-üzenet-eszköz mátrix kidolgozása
 - Kreatív koncepciók kialakítása az egyes témákhoz
 - Médiaterv elkészítése éves bontásban, gördülő tervezéssel
- Kommunikációs kampányok koordinálása: 2023–2030.
- „Always-on” megjelenések koordinálása (közösségi média, PR): 2023–2030.
- Egyéb szakmai szövetségek által koordinált kampányokhoz történő kapcsolódás: 2023–2030.

Becsült forrásigény

- Az Aktív Magyarország márka pozicionálásának meghatározása, márkastratégia kialakítása: 6 millió Ft.
- Márkajelenlét vizuális elemeinek meghatározása a partnerek felületein. Márka arculatának részletes kidolgozása az összes használatban lévő felületre (logó, arculat, kommunikációs arculat részletes kidolgozása): 2023-ban 15 millió Ft, 2025-ben finomhangolásra 8 millió Ft.
- A kommunikációs stratégia kialakítása 2023–2025 között, és azt követően évente folyamatos finomhangolás:
 - Cél-üzenet-eszköz mátrix elkészítése: 5 millió Ft/év
 - Kreatív koncepciók kialakítása kampányonként: 24 millió Ft / 12 kampány / év
 - Médiaterv elkészítése éves bontásban, gördülő tervezéssel: a médiaköltségvetés része.
- Kommunikációs kampányok koordinálása 2023–2030 között:
 - Kreatív ügynökség díja / év: 60 millió Ft
 - Média költségvetés / év: 900 millió Ft
 - „Always-on” megjelenések koordinálása (közösségi média, PR) 2023–2030:
 - Közösségimédia-megjelenések gyártása, koordinálása / év: 72 millió Ft
 - PR-megjelenések PR-ügynökség díjazásával / év: 24 millió Ft

Jó gyakorlat

Aktív Magyarország márka

Az Aktív Magyarország márka jól összefogja a hazai aktív turizmust érintő kommunikációs tevékenységeket. Jó alapot kínál a fent leírtak megvalósításához.

Aktív
Magyarország

Túrázás | Evezés | Bringázás
Aktív kikapcsolódás, neked!

ÜDV ITTHON!

Fedezd fel hazánk
ismeretlen arcát!

aktivmagyarorszag.hu

Túraajánlatunk: Gánt

I Platform, adatbázis- és honlapfejlesztés

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- Egységes országos és térségi platform és adatbázis a turisztikai vonzerők, útvonalak és szolgáltatások nyilvántartására. A nagyobb szálláshelyi portálokon kevésbé megtalálható állami szolgáltatásokhoz foglalási lehetőség kialakítása.
- A nemzeti park igazgatóságok és az állami erdőgazdálkodások által fenntartott közjóléti szolgáltatások, valamint a túraútvonalakhoz kapcsolódó, egyéb fenntartású szolgáltatások digitális foglalási rendszerének létrehozása.
- Hosszú távon cél, hogy a közvetve vagy közvetlenül állami fenntartású szállások, szolgáltatások becsatornázásra kerüljenek a piacvezető, szálláshely és vendéglátás értékesítésével, népszerűsítésével foglalkozó honlapokhoz.

Tevékenységek

- Országos, túratípusonkénti útvonalhálózat- és szolgáltatói adatbázis felépítése open source formában, annak érdekében, hogy a piaci szereplők fejleszthessék az adatokat felhasználva.
- Megvalósult önkormányzati beruházások és piaci szolgáltatók adatszolgáltatásának ösztönzése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, térségi koordinátorszervezetek, MTSZ, MAKETUSZ, MKKSZ, MVSZ, MLTKSZ, Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter, MAVITUSZ

Időzítés

- Országos adatbázis felépítése: 2023–2025.
- Karbantartás: 2023–2030.

Becsült forrásigény

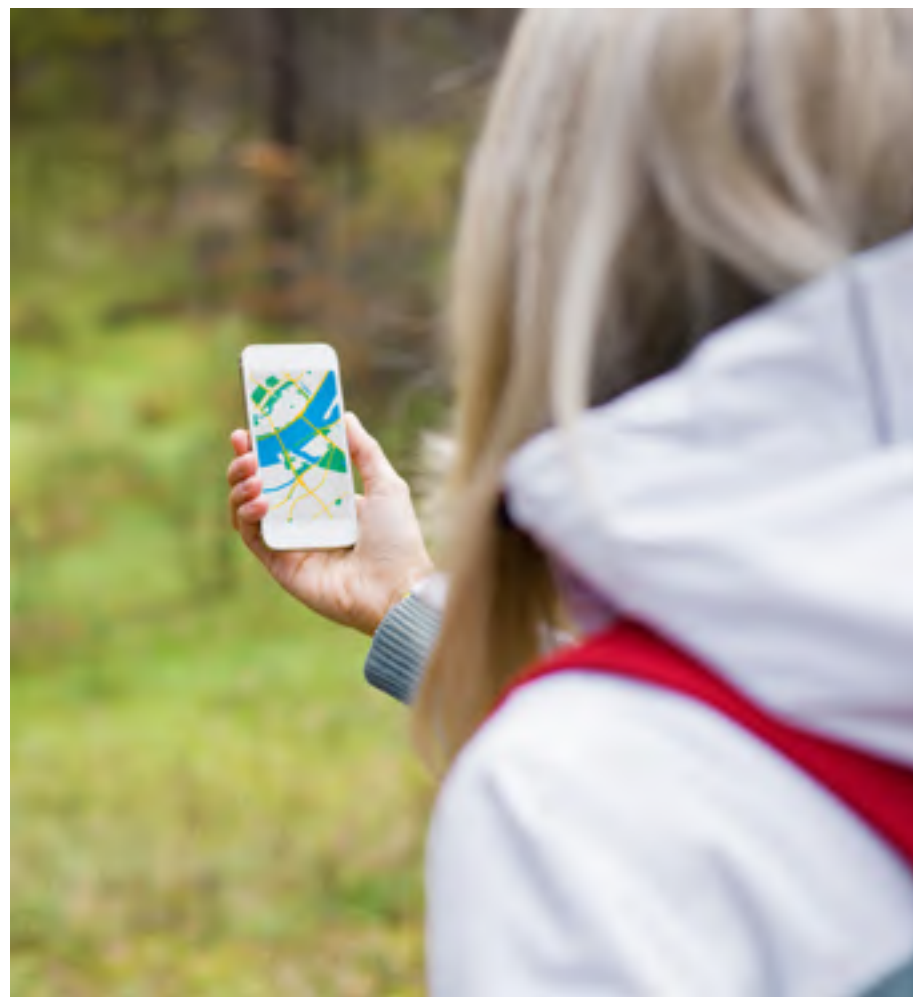
- Országos adatbázis felépítése (útvonalak, szolgáltatások: szöveges és fotós tartalom) 2022–2025 között: 300 millió Ft/év, 2025-től: 180 millió Ft/év.
- Országos adatbázis kifejlesztése: 50 millió Ft.
- Digitális foglalási rendszer kifejlesztése: 50 millió Ft.
- Fenntartás, üzemeltetés: 10 millió Ft/év (A foglalási rendszer önfenntartó, amelynek bevételei képesek puffert képezni.)

Jó gyakorlat

Swiss Mobility – Svájc

A Swiss Mobility egy komplex turistatájékoztató honlap és alkalmazás, mely több túratípushoz nyújt hasznos információkat az utazóközönségnek, mindezt közérthető és könnyen kezelhető felületeken:

<https://www.schweizmobil.ch/en/hiking-in-switzerland.html>

Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- Nagy elérésű véleményvezérek segítségével a hazai aktív turizmus kommunikációjának fejlesztése, szélesebb közönséghez juttatása, az online közösségi média és videómegosztó platformok felhasználásával.

Tevékenységek

- Tanulmányutak szervezése újságíróknak és influencereknek.
- Hosszú és rövid távú influencer- és mikroinfluencer-együttműködések létrehozása, az AÖFK-val közös és önálló videó és képanyag készítése, terjesztése.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, MTÜ, releváns influencerek

Időzítés

- 2023–2030 között folyamatos megvalósulás.

Becsült forrásigény

- Tanulmányutak szervezése újságíróknak és influencereknek: 10 millió Ft/év.
- Influencer-együttműködések: 48 millió Ft/év.
- Mikroinfluencer-együttműködések: 18 millió Ft/év.

Jó gyakorlat

Aktív Magyarország – YouTube-csatorna

Az Aktív Magyarország YouTube-csatornáján számos véleményvezérrel folyik már most is együttműködés, melynek során rövid videók keretében mutatják be egy-egy térség látnivalóit és aktív turisztikai lehetőségeit. Mivel a videók több platformon is elérhetőek, széles közönséghez képesek eljutni, és képesek megszólítani a fiatalabb korosztályokat is, akik gyakran a videómegosztó oldalakon szocializálódnak. Emellett említésre méltó az „Indulj el egy úton” című dal remake-je is, melyet az AÖFK felkérésére egy népszerű hazai énekes dolgozott fel az aktív turizmus népszerűsítésére. A videóklip 2021 őszén elérte az 1 milliós megtekintést a YouTube-on.

■ Rendezvények, események, versenyek szervezése

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- Az aktív turizmussal való személyes megismerkedési lehetőség biztosítása a kezdőknek, motiváció nyújtása a haladó aktív turistáknak és a szakmai szereplőknek.
- Az aktív turizmus kínálta kikapcsolódási lehetőségek megismertetése szélesebb célcsoportokkal.

Tevékenységek

- Aktív turisztikai rendezvények megszervezése, lebonyolítása.
- Meglévő vagy tervezés alatt álló aktív turisztikai rendezvények támogatása.
- Meglévő vagy tervezés alatt álló sportversenyek támogatása, azokon való megjelenés.
- Meglévő vagy tervezés alatt álló lakossági nagyrendezvények támogatása, azokon való megjelenés.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, sportrendezvény-szervezők, szakmai szervezetek

Időzítés

- 2023–2030 között folyamatos.

Becsült forrásigény

- Aktív turisztikai rendezvények megszervezése, lebonyolítása: 300 millió Ft/év.
- Meglévő vagy tervezett aktív turisztikai rendezvények támogatása: 100 millió Ft/év.
- Meglévő vagy tervezett sportversenyek támogatása, azokon való megjelenés: 200 millió Ft/év.
- Meglévő vagy tervezett lakossági nagyrendezvények támogatása, azokon való megjelenés: 300 millió Ft/év.
- B2B rendezvények, konferenciák: 100 millió Ft.

Jó gyakorlat

Kékszalag, Tour de Hongrie

Az aktív turizmushoz számos, nagy sikerű sport- és szabadidősport-esemény kapcsolódik, ezek közül a teljesség igénye nélkül kiemeljük a Kékszalagot, a Balaton-átúszást és –átevezést, illetve az egyre népszerűbb Tour de Hongrie-t.

Forrás: Vanik Zoltán / tdh.hu

Koordináció és menedzsment-fejlesztés

Monitoring és értékelés fejlesztése

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- Az aktív turizmus meglévő elemeinek (hossz, állapot és kihasználtság) monitorozása, az ehhez való hozzáférés biztosítása folyamatosan frissülő térinformatikai eszközökkel is.
- Az aktív turizmus változó piaci trendjeinek, a hasonló adottságú országok aktív turisztikai adatainak, fejlesztéseinek követése piackutatásokkal és a rendelkezésre álló kvantitatív adatok elemzésével.
- Az aktív turizmus belső szereplői közötti kapcsolat nyomon követése és rendszeres igényfelmérés.

Tevékenységek

- Monitoringrendszer szabályozásának megalkotása, egységes szabványok, módszertanok meghatározása.
- Korábbi projektmonitoring-adatok összegyűjtése.
- A fejlesztések hatásainak értékelése és a Stratégia megvalósulásának nyomon követése érdekében adatgyűjtés és elemzések.
- Automata számlálók telepítése minden jelentősebb aktív turisztikai helyszínre, útvonalra.
- Big data segítségével a teljes látogató- és vendégszám becslése.
- Aktív turisták kérdőíves felmérése évente, elégedettség- és költségvizsgálata.
- Rendszeres kvalitatív felmérések és elemzések készítése.
- Hatásértékelés (környezeti, társadalmi, gazdasági).
- Rendszeres kutatások az aktív turizmushoz kapcsolódóan (piackutatás, trendelemzés stb.).

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK – koordinátor, jóváhagyó
- MTÜ, szakmai szervezetek, ORFK, KTI, Magyar Közút – résztvevő, adatszolgáltató

Időzítés

- Automata számlálók telepítése: 2023–2030 között folyamatos.
- Rendszeres kvantitatív adatelemzés: 2023–2030 között folyamatos.
- Kvalitatív felmérések: 2023-tól kétfévente rendszeresen.

Becsült forrásigény

- A monitoringrendszer szabályozásának megalkotása, egységes szabványok, módszertanok meghatározása az AÖFK feladatellátásához tartozó tevékenység, külön forrást nem igényel.
- Kétfévente aktív turisztikai kutatás: 50 millió Ft/két év.
- 30 db automata kerékpáros-forgalomszámláló, meglévő infrastruktúra mellé: 150 millió Ft.
- Más túratípusok esetében az újonnan megvalósuló jelentős fejlesztéseknél a számláló kötelező jelleggel beépül a beruházás költségeibe, így külön forrást nem igényel (pl.: víziturisztikai megállópontra, kilátó stb.).
- A monitoringrendszer fejlesztése egyéb túratípusokban 500 millió forintos keretből.

Jó gyakorlat

Magyarország - automata kerékpárosszámlálók

Országszerte működnek automata kerékpáros-forgalomszámláló eszközök, melyek megfelelő adatokat szolgáltatnak az egyes kerékpárutak kerékpáros-forgalmáról. Az eszközök segítenek, hogy adatokkal alátámasztott fejlesztési döntések születhessenek.

Forrás: Magyar Körút Nonprofit Zrt.

Oktatás és szemléletformálás a szakemberek és döntéshozók körében

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- Az aktív turizmuson belül dolgozók szemléletformálása és képzése. A szakmai feladatok ellátásához szükséges kompetenciák megteremtése, kiegészítése, naprakésszé tétele.
- Tudás- és innováció-képesség, valamint a szolgáltatásszemlélet erősítése az aktív turizmus területén.

Tevékenységek

- Szabványok az egyes intézkedések megvalósításához.
- Online tudásbázis létrehozása, aktív turisztikai digitális könyvtár és adatbázis felépítése.
- Térségi aktív turisztikai menedzserek és más releváns szakemberek képzése.
- Túravezető-képzés egységes szabályozása, a képzéseket vezető oktatók képzése.
- Aktív turisztikai témájú konferenciák különböző témákra, szakterületekre, területekre fókuszálva.
- Tanulmányutak döntéshozóknak.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, szakmai szervezetek, illetékes minisztériumok és az általuk koordinált, érintett állami szervezetek (nemzeti park igazgatóságok, vízügy stb.)

Időzítés

- Szabványok az egyes intézkedések megvalósításához: 2023–2025.
- Szabályozásváltoztatások kidolgozása: 2023–2025.
- Online tudásbázis létrehozása: 2023–2025.

Becsült forrásigény

- A szabályozásváltoztatások és az új szabályozás bevezetésének előkészítése nem igényel külön forrást, az AÖFK tevékenységének része.
- Oktatási tevékenység (a működő aktív turisztikai csomagokat működtető szakemberek képzése): 100 millió Ft/év. A költségek egy részét fedezi az oktatás díjazása.

- Online tudásbázis létrehozása: 50 millió Ft, és működtetése: 10 millió Ft/év.
- Tanulmányutak: 50 millió Ft/év, melynek egy részét a résztvevők fedezik.

Jó gyakorlat

Gyalogos Vándortábor-vezető pedagógus-továbbképzés

A pedagógusok vándortáboroztatásra való felkészítése jól mutatja, hogy a humán erőforrásra vonatkozó képzések mennyire hatékonyan alkalmazhatóak az aktív turizmusban. Jó mintául szolgálhat más képzések számára is: <https://www.erdeivandor.hu/kepzes>

I Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- A Stratégia megvalósításához szükséges szervezeti rendszer, a szervezetek közötti kapcsolat megerősítése. Országos és térségi szervezeti rendszer kereteinek meghatározása, feladatok és felelősségi körök egzakta kijelölése, szervezetek közötti elhatárolása.
- Az aktív turizmusban érintett szakmai szervezetek között érdemi együttműködés/partnerség fenntartása, erősítése, rendszeres szakmai találkozók és véleménycseréje által.
- Magyarországon fejlesztett világszínvonalú és gyakorlatban is sikeres innovációk számának növelése a termékek és a szolgáltatások terén.

Tevékenységek

- Aktív turisztikai szakmai és civil szervezetek összefogása, támogatása:
 - Feladatok és felelősség meghatározása az aktív turizmushoz kapcsolódó szereplők körében. Térségmenedzsment, létesítmények fenntartása.
 - Franchise-hoz hasonló, de jóval lazább kézikönyv megteremtése a termékek térségi koordinátorai számára a könnyebb és gyorsabb munka érdekében.
 - Pénzügyi támogatás (egyszeri a kapacitások létrehozásához, és folyamatos a működéshez) biztosítása az alábbi szereplők körében: AÖFK, térségi aktív turisztikai koordinátorok, szakági civil szervezetek, nemzeti park igazgatóságok (és az általuk létrehozott turisztikai szervezetek).
 - Aktív turisztikai kerekasztal létrehozása és működtetése.
- Aktív turizmus gazdasági szereplőinek összefogása
 - „Aktív Turisztikai Klaszter” létrehozásának kezdeményezése a magyarországi aktív turizmus háttérparában tevékenykedő cégek versenyképességének emelése érdekében.
 - A klaszter létrehozása aktív turisztikai eszközök innovatív fejlesztésével foglalkozó vállalkozások, felsőoktatási, kutatói és kormányzati szereplők részvételével.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, MTSZ, MAKETUSZ, MAVITUSZ, MKKSZ, MVSZ, MLTKSZ, Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter, nemzeti park igazgatóságok, AÖFK, magánvállalkozások, egyetemek

Időzítés

- Aktív turisztikai kerekasztal létrehozása és működtetése: 2023.
- Aktív turisztikai klaszter létrehozása és működtetése: 2023.

Becsült forrásigény

- A feladatok és felelősségek meghatározása nem igényel külön forrást, az AÖFK tevékenységének része.

I Aktív Magyarország Alap (AMA)

Kapcsolható intézkedések

Az intézkedéshez bármely más intézkedés csatolható.

Cél

- A hazai források hosszú távú, kiszámítható biztosítása érdekében cél egy olyan, éves forráskerettel rendelkező alap létrehozása, mely a területileg és minőségileg is kiegyenlített úthálózat és szolgáltatási hálózat létrehozásához és fenntartásához szükséges, más (EU, kormányzati, piaci vagy egyéb) forrásból nem megvalósítható projektek támogatására alkalmas.

Tevékenységek

- Az Alap (jogszabályi, finansziális és szervezeti) működési modelljének és feltételeinek részletes kidolgozása, megteremtése.
- A releváns társadalmi szervezetek (túratípusok civil szervezetei, nemzeti park igazgatóságok, natúrparkok, állami tulajdonú erdőgazdaságok stb.) bevonása az Alap működtetésébe.
- Igényfelmérés, a pályázati, támogatási konstrukciók és feltételek kidolgozása. A szolgáltatások esetében csak olyan fejlesztések támogathatóak, amelyek olyan térségekben/helyen működnek, ahol az adott szolgáltatás kizárólag piaci alapon nem jött létre, és létrehozása feltétlenül szükséges.
- Projektfejlesztés támogatása, tanácsadás.
- Pályáztatás, bírálat, pénzügyi és szakmai ellenőrzés.
- Aktív turizmus gazdasági szereplőinek támogatása.
 - Az aktív turizmushoz kapcsolható eszközök és szolgáltatások hazai innovációinak támogatása.
 - Kutatóközpont, laboratórium, inkubátorház létrehozása, startupok felismerése és támogatása.
 - Pénzügyi segítség, fizikai hely biztosítása és mentorálás a kutatás-fejlesztés különböző szakaszaiban lévő innovációk támogatásához, valamint az elkészült termékek piacra juttatásához.

Megvalósításban részt vevő szervezetek

- AÖFK, Agrárminisztérium, Miniszterelnökség és a Területfejlesztési Miniszter.

Időzítés

- Működés feltételeinek kidolgozása: 2023–2024.
- Igényfelmérés: 2023.

- Pályáztatás, bírálat, pénzügyi és szakmai ellenőrzés 2024–2030 között folyamatos.

Becsült forrásigény

- Működési költség: 100 millió Ft/év.
- Alap tervezett nagyságrendje: 12 milliárd Ft/év.

10. táblázat: A finanszírozás várható forrása intézkedésenként

Intézkedés száma és neve		TOP+	IKOP+	KEHOP+	Vidékfejlesztési program	INTERREG	RRF	Visegrad Fund	Hazai forrás szükséges	Magánjellegű forrás szükséges
A.1	Kilátóhelyek minőségfejlesztése (aktív turisztikai projekt részeként)	x ¹⁵			x**					
A.2	Tanösvények, látogatóközpontok fejlesztése	x		x*	x**	x				
A.3	Kiépített attrakatív túrautak, siklóernyős starthelyek fejlesztése	x			x**					
A.4	Land art, storytelling fejlesztése	Önálló fejlesztésként nem, de kapcsolódva bármelyik esetben releváns lehet.								
A.5	Célpontok, útvonalak környezeti rendezése								x	x
A.6	Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása			x*	x**	x				
B.1	Gyalogos turistautak fejlesztése	x		x*	x**	x				
B.2	Kerékpártúra-útvonalak fejlesztése	x	x	x*	x**	x	x			
B.3	Vízitúra-útvonalak fejlesztése	x		x*	x**	x				
B.4	Lovastúra-útvonalak fejlesztése	x								
B.5	Síközpontok fejlesztése	x								x
B.6	Vitorlásinfrastruktúra fejlesztése	x								
B.7	Közösségi közlekedés fejlesztése	x	x							
B.8	Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése	x ¹⁶								
C.1	Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése				x**				x	x
C.2	Pihenőhelyek fejlesztése	x			x**	x				
C.3	Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése	x			x**	x		x		
C.4	Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése	x			x**	x		x		
C.5	Csomagajánlatok fejlesztése	x			x**	x		x		
C.6	Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban				x**	x		x	x	x
D.1	Márka, arculat és kommunikációs kampányok fejlesztése	Kötelező tevékenység az eredmények kommunikációja. A létrejött turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó marketingtevékenység is támogatható. A TOP Plusz keretein belül lehetőség lesz az aktív és ökoturizmust népszerűsítő országos kommunikációs és szemléletformáló tevékenységek megvalósítására.								
D.2	Platform-, adatbázis- és honlapfejlesztés									
D.3	Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása									
D.4	Rendezvények, események, versenyek szervezése									
E.1	Monitoring és értékelés fejlesztése	x							x	
E.2	Oktatás és szemléletformálás	x			x**	x		x		
E.3	Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés				x**				x	x
E.4	Aktív Magyarország Alap								x	

* Az adott intézkedés a jelölt forrásból közvetetten támogatható.

** LEADER-en keresztül támogatható.

¹⁵ Önállóan TOP+ keretein belül nem támogatható, egy komplex projekt részeként igen.¹⁶ Parkoló létrehozása főtevékenységként nem támogatható TOP forrásból.

A Stratégia célrendszerének illeszkedése

A Stratégia illeszkedik az ezen területet érintő tervek hierarchiájába.

Egyrészt illeszkedik az EU-s szinten meghatározó direktívákhoz és stratégiákhoz, másrészt pedig a hazai fejlesztéseket meghatározó ágazati és szakpolitikai stratégiák rendszerébe is. A Stratégia kapcsolódik a vármegyei területfejlesztési tervekhez illetve a kiemelt térségek fejlesztési dokumentumaihoz (Balaton Kiemelt Üdülőkörzet, Közép-Duna Mente, Tokaj Borvidék), a megvalósításának pedig ezekkel összehangoltan kell végbemennie. A Stratégiában megfogalmazottak jelentősen merítenek az egyes túratípusok képviselői által kidolgozott stratégiákból, programokból, és össze is függnek velük. Ezek a **Nemzeti Kerékpáros Stratégia – 2030, a Kincsem – Nemzeti Lovas Program 2013-tól, a Kishajós élmények a Balatonon – Turizmusfejlesztési stratégia 2017, a Síturizmus mint aktív szabadidő-turizmus fejlesztési stratégiája a 2021–2027-es időszakban, a Víziturisztikai Stratégia 2030, valamint a Monspart Sarolta Aktív Életmód Stratégia**. Emellett az alábbi szakági stratégiákat vette figyelembe a tervezőcsapat a Stratégia megalkotásakor:

- **Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 2.0** a NTS 2030 felülvizsgált dokumentuma, mely a turizmus egészére íródott. A NATS 2030 céljai és intézkedései ezzel összhangban kerültek kidolgozásra. Fontos kapcsolódási pontok vannak a két stratégia között, mint a térségi (vagy desztinációs) termék/termékcsomag kialakítása, a szakemberek elhivatottságának, képzettségének fejlesztése vagy a támogató szabályozási rendszerre való törekvés. A turizmus alapvetően adatvezérelt ágazat, így a fejlesztési irányokat eszerint jelöli ki mindkét stratégia. Kisebb eltérés, hogy míg a NTS elsősorban a vendégéjszakashámok növelésére törekszik, a NATS az attrakciók látogatószámainak növelését is hangsúlyosan kezeli, a fő irány mindkét stratégiában a célcsoportokra szabott, élményközpontú fejlesztés és marketing. Megjelennek olyan, napjainkban elengedhetetlen szempontok, mint a fenntarthatóság, a partnerség, az együttműködés fontossága a szektor résztvevőivel, a digitalizáció erősítése. A NATS 2030-ban megfogalmazott az egészséges és környezettudatos életmód erősítése is.

- A **Nemzeti Erdőstratégia 2016–2030**-ban megfogalmazott ökoturizmus infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése egybeesik a NATS 2.0 céljaival. Az ökoturizmus fejlesztése sok esetben átfedésben történik az aktív turizmussal, így az erdőstratégiában leírtak összhangban vannak a jelen dokumentumban megfogalmazottakkal.
- A **Nemzeti Tájstratégia 2017–2026** főbb céljaival – a táji adottságokon alapuló felelős tájhasználat, a tájidentitás erősítésével – a NATS 2030 a térségi és tájegységi léptékben való gondolkodása miatt teljes mértékben képes azonosulni. Szintén közös pont a két stratégiában a nemzeti és térségi/táji identitás erősítése mint célkitűzés.
- A **Magyar Mikro-, Kis- és Középvállalkozások Megerősítésének Stratégiája 2019–2030**-ban megfogalmazott célokhoz a NATS 2030 az aktív turizmushoz kötődő, nagy számú KKV-n keresztül kapcsolódik. Az aktív turizmus infrastrukturális és egyéb fejlesztése nagyban hozzájárul ezen vállalkozások boldogulásához.
- A **Nemzeti Digitalizációs Stratégia (NDS) 2021–2030**-ban megfogalmazott átfogó cél megvalósulásához a versenyképesség és a turisták élményeinek javulásán keresztül az aktív turizmus területének digitalizációja is jelentős mértékben hozzájárul. A specifikus célokhoz kiemelendő az aktív turisztikai infrastruktúra és a monitoring digitalizálása is (pl.: beépített forgalomszámlálók, Digitális Vándor).
- Az **Egészséges Magyarország 2021–2027 Egészségügyi Ágazati Stratégia** céljaihoz a NATS 2030-ban megfogalmazott egészségmegőrzésre irányuló célok teljes mértékben kapcsolódnak, és hozzájárulnak azok megvalósulásához. A NATS 2030 kiemelten foglalkozik a társadalom egészségének megőrzésével, az aktív életmódra való neveléssel is.
- A **Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009–2024** átfogó célja az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, melyhez a gyermekeket célzó programokkal és fejlesztésekkel, a fizikai edzettség és a kreativitás fejlődésének elősegítésével járul hozzá a NATS. A horizontális célokban több átfedés van a két stratégiában: a hazaszeretet erősítése és a magyarság megélése, a környezeti fenntarthatóság és az élhető környezet mint célok azonos irányt képviselnek a két stratégiában. A Stratégia kiemelt célcsoportjai a gyermekek, valamint a családok. A NATS vállalásai jól jelzik az elkötelezettséget a fiatal generációk környezettudatos és aktív életmódra nevelése mellett. Mindez elősegíti egy produktív, magas életkort megélő társadalom kialakulását, ami mindkét stratégiának fontos törekvése.

- A **Nemzeti Energia- és Klímaterv 2020–2030, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia 2., 2018–2030, kitekintéssel 2050-ig és a Nemzeti Energiastratégia 2030**-hoz a NATS 2030 az aktív turizmus által okozott környezeti terhelés és a létesítmények energiafelhasználásának mérséklése által kapcsolódik. Itt elsősorban az utazás során történő károsanyag-kibocsátáson, illetve a megvalósuló fejlesztések fenntarthatóságán van a hangsúly, a megújuló energia és a tömegközlekedés támogatásával. Emellett hangsúlyosan megjelenik a környezettudatosságra való nevelés is.
- A **Nemzeti Környezetvédelmi Program és a IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv** (megújítása folyamatban) egyik fő célja a korábbi időszakokban a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása volt. Ehhez az NATS 2030 az aktív turisztikai infrastruktúra és a szolgáltatások fejlesztésével járul hozzá. Hangsúlyosan megjelenik a természeti értékek és erőforrások védelme, az ezekre való nevelés. A térségi léptékű, célcsoportokra szabott, élményközpontú, fenntartható fejlesztések pedig az erőforrásokkal való megfelelő gazdálkodást és a hatékonyságot, azaz a fejlesztések aktív turizmusra és ezen keresztül a lakosság egészségére, a környezetre gyakorolt hatásának javítását célozzák.
- A **Nemzeti Biodiverzitás Stratégia 2015–2020** (megújítása folyamatban) dokumentumban megfogalmazottakhoz illeszkedve a NATS 2030 készítése során a természetvédelmi szempontú tervezés előnyben részesült. Az aktív turizmus számára a természet maga az attrakció, ennél fogva kiemelt hangsúlyt kap a védett területek szabályos, fenntartható keretek közötti látogathatóságának biztosítása jogszabályi és neveléstechnikai eszközökkel. A NATS 2030-ban megfogalmazottak arra töreksenek, hogy minél közelebb hozzák a lakossághoz a természetet úgy, hogy az emberi behatás a lehető legalacsonyabb szinten jelenjen meg az egyes térségekben. A természet és az ember konfliktusmentes egymás mellett élése kulcsfontosságú a Stratégia szempontjából.
- A **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** céljainak megvalósulásához a NATS 2030-ban megfogalmazott célok különböző mértékben járulnak hozzá. A NATS 2030 a belföldi turizmusra koncentrál, a hazai turisztikai KKV-k, munkahelyek, aktív turisztikai innovációk támogatásával hozzájárul a turisztikai szektorból származó bevételek növekedéséhez. A magyar társadalom kollektív egészségének javításában is szerepet vállal, amellyel közvetetten részt

vesz az állam egészségügyi kiadásainak csökkentésében. A környezeti terhelés mérséklése és a környezettudatos életmód erősítése a környezeti fenntarthatóságot célozza. Az OFTK által is hangsúlyozott fenntartható térszerkezetre való törekvést jól mutatja, hogy a Stratégia térségi léptékben gondolkodik, azonosítja a perifériákat, és a helyi értékekre alapozva, az azokra épülő gazdasági szervezetekkel törekszik a térségi egyenlőtlenségek csökkentésére, a vidék elnéptelenedésének mérséklésére.

Az európai uniós szakpolitikai dokumentumok közül a **Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2021–2027-es időszakra** vonatkozó kohéziós források felhasználásáról szóló dokumentum előzetesen megfogalmazott célkitűzéseihez a Stratégia szintén kapcsolódik. A várható szakpolitikai célkitűzések és a NATS 2030 céljai közötti összefüggések a következőképpen alakulhatnak:

- **Intelligensebb Európa:** Az aktív turizmus számára is fontos cél a vonzerők, útvonalak, szolgáltatások adatbázisának digitalizálása és a digitális kommunikáció.
- **Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa:** A NATS többek között a célpontok tömegközlekedéssel történő elérésének javítása és az aktív turisztikai létesítmények energiahatékonyságának javítása mentén csatlakozik ehhez a célkitűzéshez.
- **Jobban összekapcsolt Európa:** A tervezett beavatkozások a Nemzeti Közlekedési Stratégiával és az EU Fenntartható és intelligens mobilitási stratégiájával vannak összhangban, melyekhez az aktív turizmuson belül elsősorban a kerékpáros útvonalak fejlesztésével járulnak hozzá.
- **Szociális Európa:** A Stratégia több társadalmi célja is erősen kapcsolódik ehhez a célkitűzéshez, legyen szó az egészségmegőrzésről, vagy a vidéki térségek munkahelyteremtéséről.
- **A polgárokhoz közelebb álló Európa:** Középpontjában a területi különbségek csökkentéséhez kapcsolódóan a térségek és települések fejlesztése áll, miközben részét képezi a helyi térségi adottságokra és vonzerőkre építő, tematikusan és térségileg integrált és összehangolt turisztikai fejlesztések támogatása is, mely a Stratégia szempontjából is fontos tényező.
- **Igazságos átmenet:** Az aktív turizmust ez a cél kevésbé érinti, így ehhez a célkitűzéshez nem tud kapcsolódni a Stratégia.

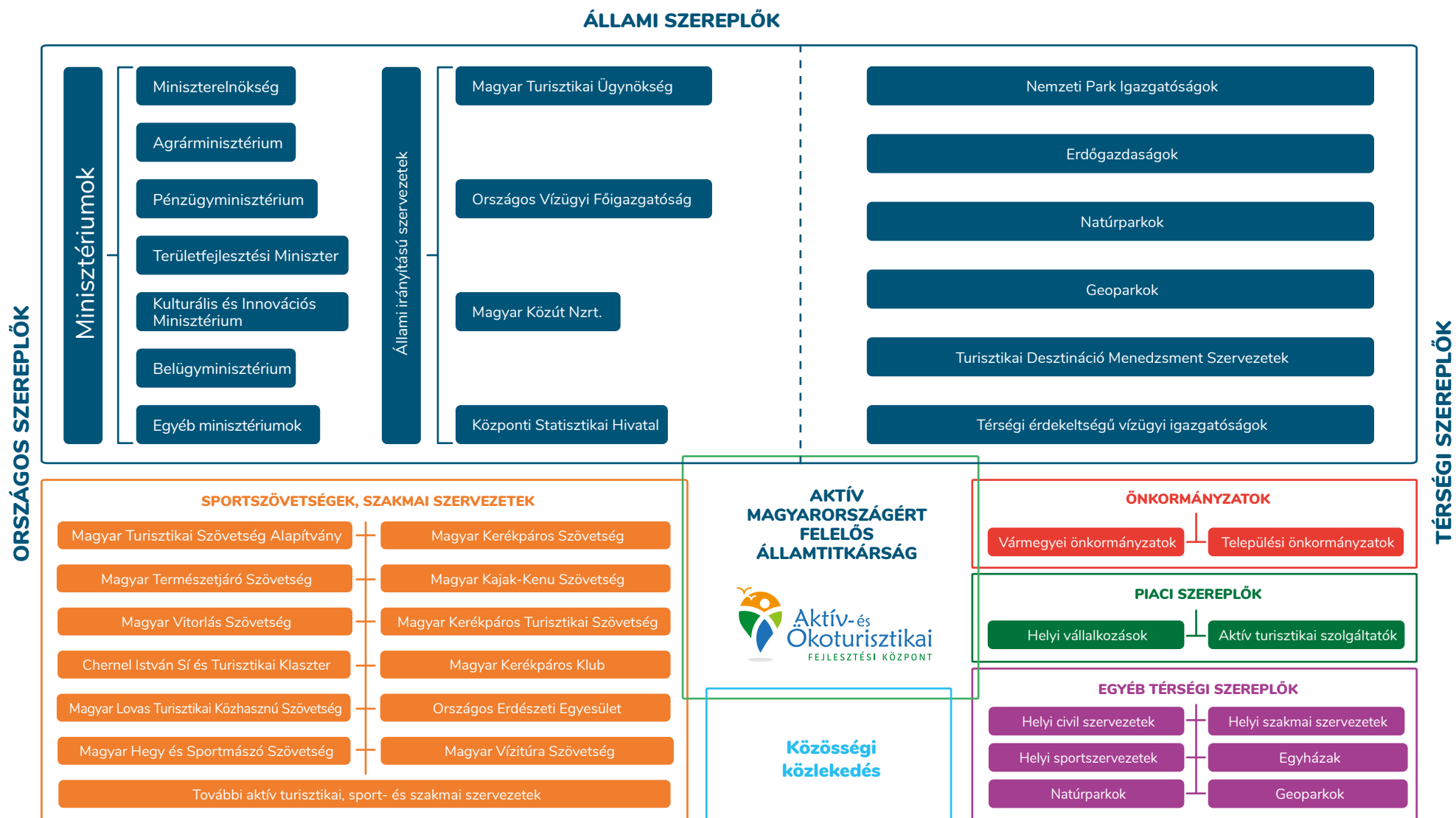
A Stratégia megvalósításában részt vevő szervezetek

A Stratégia megvalósításáért felelős szervezet az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ. Az AÖFK együttműködik az érintett minisztériumokkal, az Agrárminisztériummal, a Belügyminisztériummal, a Kulturális és Innovációs Minisztériummal és a Pénzügyminisztériummal. A minisztériumok mellett fontos, országos szintű partnerek még a Magyar Turisztikai Ügynökség, a Magyar Közút Nrt. és az Országos Vízügyi Főigazgatóság. A monitoring-feladatok segítségével a Központi Statisztikai Hivatal is kiemelt partner. Az országos léptékű munkát segítik továbbá a túratípusokhoz kapcsolódó civil, sport- és szakmai szervezetek is, melyek nagy számban képviselik magukat az aktív turizmusban.

A térségi léptékű munkában az imént felsorolt szervezetek mellett a térségi állami szervezetek, mint a nemzeti park igazgatóságok, az erdőgazdaságok, natúrparkok, geoparkok, desztinációmenedzsment-szervezetek és a területi vízügyi igazgatóságok is közreműködnek. Emellett fontos szereplők a térségekben a vármegyei és települési önkormányzatok, valamint a piaci szereplők, az aktív turisztikai szolgáltatók és a helyi vállalkozások. Térségenként szintén megjelenhetnek olyan helyi, civil vagy szakmai szervezetek, amelyek tudásukkal hozzájárulhatnak a fenntartható tervezéshez és fejlesztéshez. Szintén igaz ez a térségi sportszervezetekre és különböző szakágakra. Az egyházak pedig a gyalogos természetjárás infrastruktúráján haladó zarándokútvonalak integrálása miatt fontos szereplői a térségnek.

7. ábra A Stratégia végrehajtásában részt vevő szereplők közötti kapcsolatrendszer

A Stratégia megvalósulásának nyomon követése

A hazai aktív turizmusban a lakosság kb. 2/3-át kitevő fogyasztói réteg igényeinek kielégítése érdekében az AÖFK mellett számos állami, önkormányzati, szakmai sport-, civil és szolgáltatói szervezet tevékenykedik. Az aktív turizmus szereplőinek száma tehát igen magas, ennél fogva képes jelentős hatást gyakorolni a társadalomra, a környezetre, a helyi és térségi gazdaságra. A megfogalmazott társadalmi, gazdasági és környezeti célok megvalósulása ugyan nemcsak az aktív turizmuson múlik, de az aktív turizmus szereplőinek számbeli növekedése és szokásai is befolyásolják a hozzájárulás nagyságát (és akár irányát). A végbemenő fejlesztéseket, azok hatását a szereplőkre tehát folyamatosan nyomon kell követni, annak érdekében, hogy a beavatkozások valóban célt érjenek, hatékonyak legyenek.

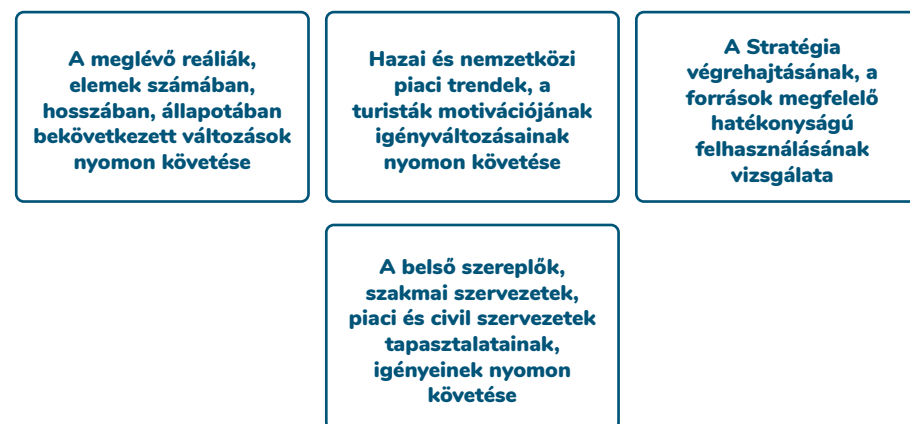
A monitoring célja, alapelvei, nehézségei

A monitoring célja a célzott beavatkozások hatásának nyomon követése, a források hatékony felhasználásának ellenőrzése, a szektor versenyképességének növeléséhez szükséges információ biztosítása, az aktív turizmusra ható külső és belső hatások figyelemmel kísérése, és a meglévő javak feltárá. Ennek érdekében olyan monitoringrendszer szükséges felállítani, amely:

- Nyomon követi az aktív turizmus szolgáltatásainak és meglévő infrastruktúraelemeinek mennyiségi és minőségi jellemzőit, kihasználtságát. Mindezt folyamatosan frissülő térinformatikai eszközökkel is elérhetővé teszi.
- Egységes módszertan segítségével rendszeresen megvizsgálja a Stratégia céljainak és intézkedéseinek megvalósulását, annak folyamatát, a források felhasználásának hatékonyságát a kapcsolódó indikátorok segítségével.

- Követi az aktív turizmus változó piaci trendjeit, a hasonló adottságú országok aktív turisztikai adatait, fejlesztéseit, piackutatásokkal és a rendelkezésre álló kvantitatív adatok elemzésével.
- Az aktív turizmus belső szereplőinek igényeit is képes nyomon követni.

18. ábra A monitoringrendszer szükséges elemei

A monitoring megfelelő eredményeihez több területegységben szükséges méréseket végezni. Mivel a Stratégia térségi léptékben gondolkodik, az országos mellett helyi, térségi és projektszinten is meg kell jelennie a mérhetőségnek. Az egységes módszertan használatának érdekében javasolt monitoringkézikönyv létrehozása és biztosítása a monitoringot végző térségi és országos szereplők számára. A módszertannak úgy kell összeállnia, hogy idősorosan a hasonló adottságú térségek és projektek összevethetőek legyenek. A források hatékony felhasználásának és a megfelelő gazdálkodásnak a nyomon követése kötelező jelleggel meg kell, hogy jelenjen minden esetben.

Az aktív turizmus folyamatainak nyomon követése komplex feladat. Kvantitatív mérést a big data és a közösségi média nyújtotta lehetőségek mellett – pontszerűen – automata mérőállomásokkal, vagy eseti kézi számlálással lehet elvégezni. A mérőműszerek telepítése és fenntartása költségekkel jár, ezért számuk, sűrűségük és helyük kulcsfontosságú a megfelelő eredmények eléréséhez. Javasolt minden új, mérhető fejlesztés esetében kötelezővé tenni ilyen berendezések felszerelését, mivel így hosszú távon biztosítható

az adatszolgáltatás. Szintén javasolt, hogy projektől függetlenül kötelező legyen az adatokat egy, az országos koordinátor által üzemeltetett, nyílt platformon közzétenni. Ezáltal garantálható a hozzáférhetőség, így például a szektort érintő külső kutatások (pl. egyetemi szakdolgozók) számára is könnyen elérhetővé válnak az adatok. A kutatások hozzájárulnak az aktív turizmussal kapcsolatos értékteremtéshez. Emellett az adatok publikálása hatékony promóciós eszköz is lehet.

A kvantitatív adatok önmagukban nem képesek kielégíteni a felmerülő monitoringigényeket, ezért szükség van kvalitatív felmérésekre is. A lakosság motivációja, igényei és költési hajlandósága, valamint a hazai és nemzetközi piaci folyamatok nyomon követése érdekében ajánlott egy évenkénti kisebb volumenű kutatás és egy 2 évente ismétlődő, átfogó, országos és nemzetközi reprezentatív kutatás elvégzése. Mindezt túratípusokra és célcsoportokra kiterjedően, térségi szintű kutatásokkal kiegészítve. A szolgáltatók és az aktív turizmus fejlesztésében részt vevő szereplők igényeinek és tapasztalatainak felmérésére hasonló időközönként szükség van, különös tekintettel az együttműködések számára és minőségére, a közös csomagajánlatok kidolgozásának lehetőségére.

Egy aktív turisztikai kerekasztal létrehozásával mindez biztosítható, mint ahogy annak a lehetősége is, hogy a szektor szereplői felvegyék egymással és az AÖFK-val a kapcsolatot, megosszák egymással a jó példákat. A fejlesztések tervezésének és kivitelezésének visszacsatolásához szükség van külön workshopokra is az adott fejlesztésben, tervezésben érintett partnerekkel, akár egy-egy térségre koncentrálnak. Ezek a workshopok sok esetben több olyan, térségi szereplők által gyűjtött adatot is a felszínre hozhatnak, amelyek a Stratégia megvalósulásának indikátorai mellett plusz információt biztosítanak a fejlesztések állapotáról, megtérüléséről. A terület szakemberei között folyó kommunikációra mindenképpen szükség van, és erre platformot, rendszeres időközönként konferenciákat, workshopokat kell biztosítani. Ezek már jelenleg is rendelkezésre állnak, de fontos, hogy egy állandó felület is létrejöjjön, ahol a szereplők a hétköznapiakban is megtalálják egymást, és tudják, kit milyen ügyben érdemes keresni.

A szereplők nem minden esetben látják át, hogy az adatszolgáltatás hozzájárul a szektor fejlődéséhez, ezért ezt meg kell velük értetni, vagy kötelezni is lehetne őket a megfelelő adatszolgáltatásra. A módszertanok is eltérhetnek, ami szintén nehezíti a hiteles információhoz jutást, ennek kiküszöbölésére alkalmas a fejezet elején már megemlített módszertani kézikönyv. A szektor

mérhetőségének erősítése érdekében az utóbbi években komoly lépéseket tett az AÖFK, így ma már képesek vagyunk hiteles adatokhoz jutni a hazai aktív turizmust illetően, annak ellenére, hogy a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) nem gyűjt külön adatot az aktív turizmusra vonatkozóan. A módszertan kialakítása során figyelembe kell venni a nemzetközi gyakorlatot, illetve az Európai Unióban alkalmazott módszereket is a nemzetközi összehasonlíthatóság érdekében.

Indikátor rendszer

A Stratégia társadalmi céljainak megvalósulásához elsődleges és másodlagos indikátorokat határoztunk meg. Az elsődleges indikátorok azok az adatok, amelyeket közvetlenül képes befolyásolni a Stratégia

végrehajtása, míg a másodlagos indikátorokra közvetett hatást képes gyakorolni, mivel sok más egyéb tényező is közrejátszik az adott adat alakulásában.

Ezek alapján az alábbi táblázat mutatja, hogy az egyes társadalmi, gazdasági és környezeti célokhoz milyen indikátorokat társítottunk.

Cél	Indikátor	Típus	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT JAVÍTÁSA	A magyar lakosság körében az aktív turisztikai és rekreációs tevékenységet végzők aránya	Elsődleges	Rendszeres piackutatás	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	A magyar lakosság körében az aktív turisztikai és rekreációs tevékenységek rendszeressége	Elsődleges	Rendszeres piackutatás	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Aktív életmódhoz kapcsolódó közösségimédia-aktivitások aránya	Elsődleges	Big data – közösségi média	Évente
NEMZETGAZDASÁG ERŐSÍTÉSE	Magyarországon aktív turisztikai tevékenységet végzők száma	Elsődleges	Rendszeres piackutatás, forgalomszámlálási adatok	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Az aktív turisztikai szolgáltatásra jegyet váltók száma Magyarországon	Elsődleges	Rendszeres piackutatás, szolgáltatók adatai	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Az aktív turisták költése (fajlagos költés alapján becsült érték)	Elsődleges	Rendszeres piackutatás a fajlagos költés meghatározására és becslés a kvantitatív adatok felhasználásával	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Részben vagy egészben aktív turizmushoz kapcsolódó egyéni-, mikro-, kis- és középvállalkozások száma	Elsődleges	NTAK, NAV	Adatszolgáltató határozza meg
	Részben vagy egészben aktív turizmushoz kapcsolódó egyéni-, mikro és KKV-k bevétele	Elsődleges	NTAK, NAV	Adatszolgáltató határozza meg
	Foglalkoztatottak száma a részben vagy egészben aktív turizmushoz kapcsolódó KKV-knál	Elsődleges	A teljes turizmusból való részesedés adatai alapján becsléssel	Évente
	Egészségügyi kiadások mérséklése az aktív turizmus által	Másodlagos	A magyar aktív turizmusban résztvevők adatai alapján WHO HEAT módszertannal becsült adat	3 évente

Cél	Indikátor	Típus	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
A VIDÉK FEJLESZTÉSE	A vidéki térségekben aktív turisztikai tevékenységet végzők száma	Elsődleges	Rendszeres piackutatás, forgalomszámlálási adatok	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Az aktív turisták költése a vidéki térségekben (fajlagos költés alapján becsült érték)	Elsődleges	Rendszeres piackutatás a fajlagos költés meghatározására és becslés a kvantitatív adatok felhasználásával	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Helyi aktív turisztikai KKV-k által biztosított meglévő és teremtetett új munkahelyek száma	Elsődleges	Az aktív turisztikai látogatószám és bevételek alapján becsült érték	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	A Budapesten és a Balatonon kívüli térségekben megvalósított aktív turisztikai fejlesztési támogatások összege	Elsődleges	Projektbeszámolók	Évente
	A hátrányos helyzetű térségekben mérhető vendégköltés (általában)	Másodlagos	Rendszeres piackutatás, szolgáltatók adatai	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	A hátrányos helyzetű térségek látogatottsága (általában)	Másodlagos	Rendszeres piackutatás	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Vándorlási egyenleg, elvándorlások száma	Másodlagos	KSH	Adat szolgáltató határozza meg
HELYI ÉS NEMZETI IDENTITÁS MEGERŐSÍTÉSE	Térségi aktív turisztikai brandek ismertsége a teljes lakossághoz viszonyítva	Elsődleges	Rendszeres piackutatás	2 évente ismétlődő, átfogó országos
	Magyarországi aktív turisztikai attrakciók pozitív említéseinek száma a közösségi médiában bel- és külföldön	Elsődleges	Big data – közösségi média	Havonta
KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG	Közösségi és/vagy aktív közlekedéssel megvalósított aktív turisztikai utazások aránya	Elsődleges	Rendszeres piackutatás	Havi bontásban évente
	Klímavédelemmel kapcsolatos beruházások mértéke (Ft) az aktív turisztikai szektorban	Elsődleges	Projektbeszámolók	Évente
	Védett, érzékeny területekről kevésbé érzékeny területekre terelt látogatók száma	Elsődleges	Mérőállomások, rendszeres piackutatás	Évente kisebb és 2 évente ismétlődő, átfogó országos

Az intézkedések monitoringjához kapcsolódó indikátorok az Intézkedések fejezetben is kifejtésre kerültek, ennek összefoglaló táblázata látható alább:

Intézkedések, fejlesztések	Output indikátor	Eredményindikátor	Hatásindikátor
Kilátóhely	– Felújított vagy újonnan épített kilátók száma – Megtisztított természetes kilátási pontok száma	– Látogatók száma	– Aktív turisták eloszlása – Aktív turisták száma
Tanösvény, látogatóközpont	– Felújított/újonnan létrehozott látogatóközpontok száma – Tanösvények száma/hossza – Megújulóenergia-alapú beépített villamosenergia-termelő kapacitás teljesítménye	– Látogatóközpontok látogatóinak száma – Tanösvények látogatóinak száma	– Látogatóközpontban foglalkoztatottak száma – Tanösvénykijelölés szakpolitikai és jogi követelményei változnak
Kiépipített attrakzív túrautak, siklóernyős starthelyek	– Felújított/újonnan létrehozott, kiépített, attrakzív útvonalak száma/hossza – Új siklóernyős starthelyek száma	– Attrakzív útvonalak támogatottsága – Starthelyek használóinak száma	– Aktív turisták eloszlása – Aktív turisták száma – Siklóernyőzés lehetőségeinek száma
Land art, storytelling	– Létrehozott land artok száma	– Látogatók száma	– Attrakcióhiányos, periférikus térségek látogatottsága/ismertsége
Célpontok, útvonalak környezeti rendezése	– Felszámolt illegális hulladéklerakatok száma/mérete – Telepített erdészeti sorompók száma – Revitalizált élőhelyek száma vagy mérete (db/ha) – Létesített zöldfelület nagysága (ha)	– Turisták elégedettsége a tisztaságra, rendezettségre vonatkozóan – Belépési pontok látogatóinak száma	– Belépési pontokon működő szolgáltatások száma/az itt foglalkoztatottak száma – Újonnan létrejövő szolgáltatók száma
Turisztikai szempontból fontos erdők és tájak fenntartása, védelme, támogatása	– A turisztikai szempontból fontos erdőgazdálkodásról és a szabálytalan járműhasználatról szóló tanulmány – Új szabályozások, ajánlások, gazdálkodási szabályok száma	– Szabálytalan járműhasználat miatti büntetések száma	– Turisztikai szempontból fontos erdőállományok kezelése változik – A szabálytalan erdei járműhasználatok száma változik
Gyalogtúra-útvonalak	– Jogszabály a turistautak jogi rendezésére	– Jogilag rendezett, nyilvántartott turistaútvonalak hossza	– Gyalogos túrázók elégedettsége – Gyalogos túrázók száma
Kerékpártúra-útvonalak	– Újonnan épült/felújított kerékpárutak hossza – Újonnan kijelölt erdei kerékpárutak hossza – Bringaparkok száma – Műszaki adatbázis – Ökológiai átjárók száma	– Kerékpáros forgalom az új és felújított útvonalakon – Bringaparkok látogatószáma – Műszaki adatbázis használóinak száma	– Kiépült térségi hálózatok száma – Kerékpárúttal megfelelően összekötött aktív turisztikai térségek száma – Új kerékpáros turisták száma

Intézkedések, fejlesztések	Output indikátor	Eredményindikátor	Hatásindikátor
Vízitúra-útvonalak	– Bejárható folyók hossza – Kitáblázott, kibővíztetett vízitúra-útvonalak száma – Vízitourisztikai feltételek biztosításához szükséges, felújított, átjárhatóvá tett műtárgyak száma – Tanulmány a vízitúrázás szabályozásának felülvizsgálatáról	– A járhatóvá tett folyószakaszokon túrázók száma – Vízitúrázók száma	– Vízitourisztikai szolgáltatók száma/foglalkoztatottsági adatai/bevételei – A vízitúrázást nehezítő szabályozási környezet változik – A vízitúrázás esetleges természetkárosító tényezőit meghatározó szabályozás változik
Lovastúra-útvonalak	– A megfelelő minőségben kiépített/kijelölt lovastúrautak hossza	– Lovastúrázók száma	– Lovastourisztikai szolgáltatók száma/foglalkoztatottsági adatai/bevételei
Síközpontok	– Korszerű négyévszakos síközpontok száma – Újonnan beszerzett eszközök száma – Síközpontban kialakított bringaparkok száma – Felvonók működési ideje	– Látogatók száma – Egy szezonban síelhető napok száma – Hómentes időszak látogatószáma – Síközpontban kialakított bringaparkok látogatottsága	– Sítourisztikai szolgáltatók száma/ foglalkoztatottsági adatai/bevételei – Síközpontok kihasználtsági adatai szezonon kívül
Vitorlásinfrastruktúra	– Vitorlásinfrastruktúrával rendelkező vízfelületeink száma – Új sólyák, vízre helyezési pontok száma – Jogszabálmódosítási javaslat a vitorlásturizmust érintő szabályozások felülvizsgálatáról	– Vitorlástúrázók száma – Jogszabálmódosítási javaslat megalapozottsága a vitorlásturizmust érintő szabályozások tekintetében	– Vitorlástourisztikai szolgáltatók száma/ foglalkoztatottsági adatai/bevételei – Kikötők száma/foglalkoztatottsági adatai/bevételei – Vitorlázás jogszabályi környezete változik
Közösségi közlekedés	– Elsősorban aktív turistákat célzó járatok száma – Eszközszállításra alkalmas, újonnan beszerzett járművek száma	– A célterület eléréséhez és azon belüli közlekedéshez közösségi közlekedést használó aktív turisták száma – MÁV-Volán-csoport által eladott kerékpáros jegyek száma	– Belépési pontok megközelítésének tömegközlekedési adatai – Csökken az aktív turizmus által okozott emisszió
Parkolók, természetbe való belépési pontok	– Új belépési pontok száma – Belépési pontokon elvégzett fejlesztések száma – Megépült/felújított parkolók száma/kapacitása	– Belépési pontok látogatószáma, forgalma, parkolási adatai	– Belépési pontokon üzemelő szolgáltatók száma, foglalkoztatottak száma, bevételek összege – Turisták elégedettsége
Szálláshelyek, vendéglátás	– Felújított és újonnan épített szálláshelyek, vendéglátóhelyek száma/kapacitása – Szálláshelyeken végzett energetikai/klímavédelmi beruházások	– Felújított és újonnan épített szálláshelyek, vendéglátóhelyek bevételei – Zöldenergiával működő szálláshelyek száma	– Kihasztnátlan állami tulajdonú épületek száma – Elérhető térségi szálláshelykínálat és az itt dolgozók száma – Szálláshelyek károsanyag-kibocsátása

Intézkedések, fejlesztések	Output indikátor	Eredményindikátor	Hatásindikátor
Pihenőhelyek	– Újonnan épített pihenők száma – Túratípus-specifikus felszereléssel ellátott új pihenők száma – Országos pihenőhely-adatbázis – Víziturizmushoz kapcsolódó partmenti kommunális infrastrukturális elemek száma	– Pihenők kihasználtsági adatai – Túrázók biztonságérzete	– Aktív turisták száma – Pihenők közötti távolság – Gyermekes családok elégedettsége
Túratípus-specifikus szolgáltatások	– Újonnan létrejött túratípus-specifikus szolgáltatók – Újonnan beszerzett túratípus-specifikus eszközök	– Túratípus-specifikus szolgáltatásokkal lefedett térségek/országos útvonalak aránya	– Eszközhasználattal járó aktív turisztikai tevékenységet végzők száma – Túratípus-specifikus szolgáltatók száma, foglalkoztatottak száma, bevételek összege
Túratípus-specifikus szolgáltatói hálózat	– A túratípus-specifikus szolgáltató-minősítési rendszerek száma	– Országos szolgáltatói hálózatok minősített tagjainak száma túratípusonként	– Aktív turisták elégedettsége – Szolgáltatók közötti együttműködések száma
Csomagajánlatok	– Újonnan kidolgozott csomagajánlatok száma – Vándortáborok száma – Csomagok értékesítéséhez szükséges jogszabálmódosítás	– A foglalható aktív turisztikai csomagajánlatok száma – Vándortáborok résztvevőinek száma túratípus szerint – Csomagok értékesítéséhez szükséges jogszabálmódosítás megalapozottsága	– Aktív turisták száma – Csomag alapú utazások aránya – A 18 év alatti gyermekek aránya az aktív turizmusban – Csomagok értékesítéséhez szükséges jogszabály változik
Aktív turizmus az iskolai oktatásban	– Kapcsolódó órák száma – Iskoláknak, gyermekvédelmi intézményeknek szóló programok száma	– Iskolai vagy gyermekvédelmi szervezésű oktatáson, túrákon résztvevők száma – Vándortáborozók száma – Tanításon kívüli aktív turisztikai programok száma	– 18 év alattiak részesedése az aktív turizmusból
Márka, arculat és kommunikációs kampányok	– Kommunikációs kampányok száma – Aktív turizmus megjelenésének aránya a médiában – Országosan egységes, minden túratípusra kiterjedő arculat és ennek térségi változatai	– Elért célközönség – Országosan egységes, minden túratípusra kiterjedő arculat és a térségi változatok alkalmazóinak száma	– Aktív turisták száma (nő) – Térségek, attrakciók ismertsége – Kommunikációval való elégedettség
Platform, adatbázis, honlap	– Valós idejű adatszolgáltatók száma – Platform és honlap	– A látogatók és letöltések/aktív felhasználók száma	– Aktív turisták tájékozottsága és az azzal való elégedettség
Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása	– Kis és nagy elérésű véleményvezérekkel kötött együttműködések száma	– Generált elérés száma	– Aktív turisták száma – Térségek, attrakciók ismertsége – Kommunikációval való elégedettség

Intézkedések, fejlesztések	Output indikátor	Eredményindikátor	Hatásindikátor
Rendezvények, események, versenyek	– Az aktív turizmus népszerűsítésére szervezett rendezvények száma – A túratípusok által szervezett népszerűsítő események száma – Konferenciák/rendezvények száma	– Az aktív turizmust népszerűsítő eseményeken résztvevők száma – Az aktív turizmus népszerűsége – Konferencia/rendezvény résztvevőinek száma	– Aktív turisták száma
Monitoring és értékelés	– Éves jelentés a hazai aktív turizmus alakulásáról és hatásairól – Automata forgalomszámlálók száma (nem csak kerékpáros)	– Mérhető célpontok, útvonalak száma – Rendelkezésre álló adatok mennyisége – A hazai aktív turizmus alakulásának megalapozottsága	– A hazai aktív turizmus mérhetősége, monitoringrendszere változik
Oktatás és szemléletformálás a szakemberek és döntéshozók körében	– Oktatási órák száma – Oktatásra jelentkezők száma – Konferenciák/rendezvények száma	– Új képesítést szerzettek száma – Konferencián résztvevők/előadók száma	– Az aktív turizmus súlya az oktatásban – A szektor innovációs képessége – Fiatal korosztályok aránya az aktív turizmusban
Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés	– Feladatokat és felelősségeket tisztázó dokumentum – Aktív turisztikai kerekasztal/és klaszter tagjainak száma – Támogatások összege	– Hazai innovációk, szabadalmak száma – Aktív turizmus országos és térségi koordinációján dolgozók száma, lefedettség aránya – A szakági koordinációhoz szükséges kapacitással és felkészültséggel rendelkező országos szervezetek száma	– Az aktív turizmus szervezeti struktúrája változik – A hatékonyság és fenntarthatóság változik – Az együttműködések száma, minősége
Aktív Magyarország Alap	– Támogatási keretösszeg – Pályázatok száma – Pályázók száma	– Megvalósult projektek száma – Támogatásban részesülők száma	– Az aktív turisztikai szolgáltatások minden releváns térségben elérhetővé válnak

A monitoring és értékelés szervezeti háttere

A Stratégiában meghatározott intézkedések és célok teljesülésének monitoringját az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ feladata ellátni, együttműködve az aktív turizmus országos és térségi szereplőivel. A megfelelő monitoring érdekében az AÖFK folyamatosan gyűjti az adatokat országos és térségi szinten egyaránt, a meghatározott indikátorok mentén. Az AÖFK törekvése, hogy az MTÜ, a KSH, a NAV és egyéb, aktív turizmushoz is köthető adatszolgáltatók jobban bekapcsolhatóvá váljanak az adatszolgáltatásba. Ennek érdekében szorosabb együttműködés szükséges az adott szervezetekkel. Az adatszolgáltatók felé kommunikálni kell, hogy az egyes adatokra rendszeres időközönként az AÖFK-nak szüksége van. Mivel rendszeres adatigényről beszélünk, az adatszolgáltatók időről időre előre fel tudnak készülni a beérkező adatigényekre, ami hatékonyabb és kevésbé erőforrásigényes adatszolgáltatást biztosíthat. Ez mindkét fél részére előnyös együttműködés. Az egyeztetések során felvetendő a külön az aktív turizmushoz kapcsolódó mérőszámok elkülönítésének lehetősége új idősoros adatsorok bevezetésével, amennyiben lehetséges. Ezzel kapcsolatban az érintett szervezeteknek meg kell találniuk a megfelelő módszertant és a kompromisszumos megoldást. Amennyiben plusz finanszírozásra van szükség, a lehetséges forrásokat is fel kell kutatni.

A monitoringtevékenységek kiszervezhetőek a projektek támogatottjainak (ebben az esetben a monitoring olcsóbb, de kevésbé megbízható), vagy egy különálló intézmény, szervezet számára is. Ez lehet állami háttérintézmény vagy megbízott piaci szereplő egyaránt. Az aktív turizmus esetében nem mindegy, mely esetekben melyik szereplő végzi a monitoringot. Ezt mindig a monitoringtevékenység jellege alapján szükséges alakítani, a döntés a koordináló szervezet (AÖFK) felelőssége, a megfelelő kompetenciák birtokában lévő szereplő megbízásával. A szereplő adatokat szolgáltat az értékelést végző szervezetnek.

Az értékelés az addig elért eredmények kimutatása és az esetlegesen fellépő változások megismerése céljából a Stratégia végrehajtásának időszakában meghatározott időközönként történik. Az értékelést országos szinten az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ végzi, térségi szinten a készülő stratégiák kiértékelése a térségi koordinátorok feladata, melyből beszámolót kell készíteniük az AÖFK részére. Az operatív programok által támogatott projektek értékelését a felelős minisztérium monitoringosztálya végzi, a hazai forrásból támogatott projektek értékelése az AÖFK feladata.

Forrás: Magyar Vitorlás Akadémia / Vitorlázás itthon

Rövidítésjegyzék

Rövidítés	Jelentés
AM	Agrárminisztérium
AMA	Aktív Magyarország Alap
AÖFK	Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ
B2B	Business to Business: két vagy több üzleti (esetünkben állami és civil is) szereplő közötti kapcsolat
B2C	Business to Consumer: az üzleti (esetünkben állami és civil is) szereplő és a fogyasztó közötti kapcsolat
BM	Belügyminisztérium
BMP	Bejárható Magyarország Program
BSI	Budapest Sportiroda
COVID-19	A 2019-ben kirottant koronavírus-járványt okozó vírus elnevezése
DMSZ	Desztináció Menedzsment Szervezet
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
EU	Európai Unió
EUROHORSE	Nemzetközi lovastúra-útvonal
EUROVELO	Nemzetközi kerékpáros túraútvonal
GDP	Gross Domestic Product (bruttó hazai termék)
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
KKV	Kis- és középvállalkozások
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
Land art	A természeti környezet formavilágát és kellékeit (térszínformák, sziklák, kövek, növényzet stb.) monumentális szabadtéri installációk létrehozásához alkalmazó művészeti irányzat
MAKETUSZ	Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség
MAVITUSZ	Magyar Vízitúra Szövetség
MKKSZ	Magyar Kajak-Kenu Szövetség
MKSZ	Magyar Kerékpáros Szövetség
MLTKSZ	Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség
MTB	Mountain Bike (hegyikerékpár)
MTSZ	Magyar Természetjáró Szövetség
MTÜ	Magyar Turisztikai Ügynökség
MVSZ	Magyar Vitorlás Szövetség
ÉKM	Építési és Közlekedési Minisztérium
OKT	Országos Kéktúra
TDM	Turisztikai Desztináció Menedzsment
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program

Ábrajegyzék

1. ábra: Az aktív turizmus fejlesztéséhez rendelkezésre álló alapok	12. oldal
2. ábra: A Stratégia célrendszere	15. oldal
3. ábra: A Stratégia végrehajtásában részt vevő szereplők közötti kapcsolatrendszer	19. oldal
4. ábra: A magyar lakosság körében az aktív turisztikai túratípusokat a közelmúltban végzők és a résztvételt tervezők aránya	22. oldal
5. ábra: Belföldi turisztikai utazás elsődleges célja	23. oldal
6. ábra: A nemzeti park igazgatóságok látogatószámának alakulása	27. oldal
7. ábra: Környezeti nevelés óraszama	31. oldal
8. ábra: Vándortáborok számokban	32. oldal
9. ábra: Aktív turisztikai térségi együttműködés	40. oldal
10. ábra: Aktív turisztikai élménylánc	41. oldal
11. ábra: Aktív turisztikai élményláncban szereplő szempontok a térbeli elhelyezkedésük alapján	41. oldal
12. ábra: Az aktív turizmusban részt vevő szereplők kommunikációs tevékenységeinek megoszlása	44. oldal
13. ábra: Az aktív turizmus szempontjából fontos térségek kiválasztásának szempontjai	52. oldal
14. ábra: A Stratégia célrendszere	56. oldal
15. ábra: Társadalmi, gazdasági és környezeti célok	59. oldal
16. ábra: Az egészségben eltöltött évek száma 2010-ben és 2020-ban nemek szerint Magyarországon	60. oldal
17. ábra: A Stratégia végrehajtásában részt vevő szereplők közötti kapcsolatrendszer	145. oldal
18. ábra: A monitoringrendszer szükséges elemei	148. oldal
1. táblázat: Fejlesztési célok és a hozzájuk tartozó intézkedések	16. oldal
2. táblázat: Szükséges források intézkedéscsoportonként	17. oldal
3. táblázat: Az operatív programokból várható források	17. oldal
4. táblázat: Az éghajlatváltozás várható hatása az egyes túratípusokra	26. oldal
5. táblázat: A hazai aktív turisztikai útvonalhálózatok tulajdonságai	28. oldal
6. táblázat: Aktív turisztikai létesítménynyilvántartás	29. oldal
7. táblázat: SWOT-analízis: erősségek és gyengeségek	38. oldal
8. táblázat: SWOT-analízis: lehetőségek és veszélyek	39. oldal
9. táblázat: Belépési pontok kategóriái	42. oldal
10. táblázat: A finanszírozás várható forrása intézkedésenként	139. oldal
1. térkép: Országos jelentőségű túraútvonalak	49. oldal
2. térkép: Magyarország aktív turisztikai fejlesztési térségei	51. oldal

